

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

<<Εκπαιδευτική Πολιτική:Σχεδιασμός,Ανάπτυξη και Διοίκηση>>

Ειδίκευση: <<Εκπαιδευτικά Προγράμματα και υλικό (Συμβατικές και e-
Μορφές):Πολιτικές και πρακτικές>>

Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία με Θέμα :

«Οι απόψεις και οι εμπειρίες των γονέων παιδιών Προσχολικής Ηλικίας, που φοιτούν σε Δημόσια Νηπιαγωγεία του Νομού Κορινθίας, σχετικά με την παροχή τηλεεκπαίδευσης εν μέσω πανδημίας Covid-19»

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια :

Δήμητρα Δημογέροντα-Γκούμα

A.M.:3032202001106

Επιβλέπων Καθηγητής:

Δημόπουλος Κωνσταντίνος

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής:

Αθανάσιος Τζιμογιάννης

Χρήστος Κουτσαμπέλας

Κόρινθος Ιούνιος 2022

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Με την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας, αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλλαν στην εκπόνησή της. Θα ήθελα αρχικά να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου, Κύριο Κωνσταντίνο Δημόπουλο, για την υπομονή του, την επιμονή του, την επιστημονική καθοδήγησή του και την συνεχή υποστήριξη που μου παρείχε από το ξεκίνημα της έρευνας αυτής έως και την ολοκλήρωσή της. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς που ανταποκρίθηκαν θετικά στο κάλεσμά μου να συμμετέχουν στην έρευνα και για τη συμβολή τους στα αποτελέσματα της. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους Καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου για τον εμπλουτισμό των γνώσεών μου μέσω των μαθημάτων τους. Ακόμη θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους μαθητές μου, που με εφοδιάζουν με δύναμη, να συνεχίζω να βελτιώνομαι επαγγελματικά για ένα καλύτερο αύριο δικό μου και δικό τους. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την κόρη μου και τον σύζυγό μου, που μου συμπαραστάθηκαν και με στήριξαν όλο αυτό το διάστημα για να ανταπεξέλθω στις απαιτήσεις της έρευνας και να διεκπεραιώσω την συγγραφή της, ολοκληρώνοντας τις μεταπτυχιακές μου σπουδές.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΑ-ΓΚΟΥΜΑ
ΠΕ 60 ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των απόψεων και των εμπειριών των γονέων παιδιών Προσχολικής Ηλικίας που φοιτούν σε δημόσια Νηπιαγωγεία του Νομού Κορινθίας σχετικά με την παροχή Τηλεκπαίδευσης εν μέσω πανδημίας COVID 19.

Τα ερευνητικά ερωτήματα που κλήθηκε να απαντήσει η έρευνα είναι τα ακόλουθα:

1. Κατά πόσο πιστεύουν οι γονείς ότι καλύφθηκαν οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών τους μέσω της Τηλεκπαίδευσης κατά την περίοδο του κλεισίματος των νηπιαγωγείων λόγω της πανδημίας Covid-19;
2. Με ποιους τρόπους θεωρούν οι γονείς ότι επηρέασε η Τηλεκπαίδευση την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών τους;
3. Ποιες δυσκολίες/ποια προβλήματα/ποιες προκλήσεις αντιμετώπισαν στην πράξη οι γονείς των παιδιών προσπαθώντας να υποστηρίξουν τα παιδιά τους κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης;

Η ημιδομημένη συνέντευξη χρησιμοποιήθηκε στην ποιοτική αυτή έρευνα ως εργαλείο συλλογής δεδομένων. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 2022 εξ'αποστάσεως.

Το δείγμα αποτέλεσαν 10 γονείς (παιδιών προσχολικής ηλικίας) από διάφορα Δημόσια Νηπιαγωγεία του Νομού Κορινθίας.

Από τα ευρήματα της έρευνας προέκυψε ότι η τηλεκπαίδευση είναι μία μορφή εκπαίδευσης πολύ νέα για τα ελληνικά δεδομένα και γι' αυτό η παρουσία της ιδίως στην προσχολική εκπαίδευση δεν συνοδεύεται από τη σύμφωνη γνώμη των γονέων, οι οποίοι πιστεύουν πως σε καμία περίπτωση η δια ζώσης δεν μπορεί να αντικατασταθεί με την εξ'αποστάσεως εκπαίδευση. Η ψυχική ανθεκτικότητα των παιδιών αυτής της ηλικίας είναι σημαντική επιδίωξη των εκπαιδευτικών και παιδαγωγικών στόχων της προσχολική αγωγής. Η τηλεκπαίδευση δεν μπορεί να δράσει αποτελεσματικά σε αυτόν τον στόχο, καθώς υστερεί στο πεδίο της κοινωνικής επαφής τόσο των παιδιών με τον εκπαιδευτικό, όσο και μεταξύ τους. Επιπλέον από την παρούσα έρευνα προέκυψε η σύνδεση της ηλικίας των εκπαιδευτικών με την ποιότητα των εξ'αποστάσεως μαθημάτων και την ικανότητα χειρισμού των τεχνολογικών εργαλείων, αναδεικνύοντας την αδυναμία των εκπαιδευτικών σύμφωνα με τους γονείς να διδάξουν με Τηλεκπαίδευση λόγω ελλειψών γνώσεων. Επιπρόσθετα, από την έρευνα προέκυψαν κοινωνικές ανισότητες, ο αποκλεισμός μαθητών από την Τηλεκπαίδευση λόγω απουσίας τεχνολογικού εξοπλισμού.

Λέξεις κλειδιά: Τηλεκπαίδευση, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, δια ζώσης εκπαίδευση, προσχολική ηλικία, τεχνολογικά εργαλεία, τεχνολογικές γνώσεις, μαθησιακά οφέλη, δεξιότητες, γονείς, πανδημία, COVID 19.

ABSTRACT

The purpose of the present thesis is to explore the views and experiences of the parents of preschool children, attending public kindergartens in the prefecture of Corinth, regarding the provision of distance learning during the COVID 19 pandemic.

The research questions are the following:

- 1.To what extent do parents believe that their children's learning requirements were covered though distance learning during the closure of kindergartens because of the COVID 19 pandemic?
- 2.In what ways do parents consider that distance education affected their children's psycho social development?
- 3.What difficulties, problems or challenges did parents face in practice while trying to support their children during distance learning?

The semi-structured interview was used in this qualitative research as a tool for collecting data. Remote interviews were conducted in January with ten participants who were parents of preschool children attending distance education from various public kindergartens in the prefecture of Corinth.

The research concluded that distance learning is a form of education which is very new for Greek standards and for this reason its presence, especially in preschool education, is not accompanied by the parents' consent who believe that in no case can in person teaching can be replaced by distance education. A major pursuit of the educational and pedagogical goals of preschool education is the mental resilience of children at this age. Distance education does not have effective results as far as this goal is concerned, since it deprives children of social contact with their teachers as well as their classmates. In addition, the present research revealed the link between the age of the educators and the quality of distance learning lessons as well as the ability to handle technological tools, highlighting educators inability to teach distance education classes due to inadequate knowledge. Moreover, the research revealed social inequalities and exclusion of students from distance education because of a lack of technological equipment.

Key words: distance education, distance learning, life learning, preschool age, technological tools, technological knowledge, learning benefits, skills, parents, COVID 19.

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	8
---------------	---

Α΄ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 1ο: Η ΤΗΛΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ.

1.1 Οριοθέτηση της Τηλεκπαίδευσης.....	10
1.2 Τα πλεονεκτήματα και οι περιορισμοί της Τηλεκπαίδευσης.....	12
1.3 Η παρουσία της Τηλεκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή.....	15
1.4 Ο ρόλος της γονεϊκής εμπλοκής στην Τηλεκπαίδευση της προσχολικής ηλικίας..	18
1.5 Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη γονεϊκή εμπλοκή στην Τηλεκπαίδευση της προσχολικής ηλικίας.....	21

Κεφάλαιο 2ο:ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.

Εισαγωγή.....	24
2. Επισκόπηση ερευνών σχετικά με την κατάσταση της ξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο κατά την περίοδο της πανδημίας.....	25
2.1 Γενικά στοιχεία.....	25
2.2 Σκοποί της έρευνας στο πεδίο.....	26
2.3 Ερευνητικά ερωτήματα στις επισκοπούμενες έρευνες.....	27
2.4 Μεθοδολογία των επισκοπούμενων ερευνών.....	28
2.5 Ερευνητικά εργαλεία των ερευνών με εκπαιδευτικούς.....	28
2.6 Ερευνητικό εργαλείο& Βασική Δομή.....	29
2.7 Βασικά συμπεράσματα των επισκοπούμενων ερευνών.....	30
2.8 Επισκόπηση ερευνών σχετικά με τις απόψεις των γονέων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο.....	33
Γενικά στοιχεία.....	33
2.81 Σκοπός έρευνας των ερευνών με γονείς.....	34
2.8.2 Ερευνητικά ερωτήματα των ερευνών με γονείς.....	35
2.8.3 Μεθοδολογία των ερευνών με γονείς.....	36
2.8.4 Ερευνητικό Δείγμα & τρόπος Δειγματοληψίας των ερευνών με γονείς.....	36
2.8.5. ρευνητικά εργαλεία των ερευνών με γονείς.....	37
2.8.6 Βασικά συμπεράσματα των ερευνών με γονείς.....	38

Β΄ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 3ο:ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Εισαγωγή.....	40
3.2 Αναγκαιότητα διεξαγωγής έρευνας.....	40
3.2.1 Σκοπός της έρευνας.....	41
3.2.2 Ερευνητικά ερωτήματα.....	41

3.3 Επιλογή ερευνητικής μεθόδου.....	42
3.4 Εργαλείο συλλογής δεδομένων.....	43
3.5 Το δείγμα και η διαδικασία επιλογής του.....	43
3.6 Σχεδιασμός του Πρωτοκόλλου Συνέντευξης.....	44
3.7 Ζητήματα Δεοντολογίας-Εγκυρότητας & Αξιοπιστίας.....	45
3.8 Διεξαγωγή της έρευνας.....	46
3.9 Επεξεργασία εμπειρικού υλικού.....	46
Κεφάλαιο 4ο:ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
4.1 Εισαγωγή.....	48
4.2 Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων γονέων (παιδιών προσχολικής ηλικίας).48	
4.3 Αποτελέσματα εισαγωγικών ερωτήσεων.....	49
4.3.1 Οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών προσχολικής ηλικίας που καλύπτονται μέσω της Τηλεκπαίδευσης(βάσει των απόψεων των γονέων των παιδιών).....	50
4.3.2 Οι τρόποι που επηρεάζουν την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης(σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων των παιδιών).....	58
4.3.3 Οι δυσκολίες/τα προβλήματα και οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι γονείς κατά την Τηλεκπαίδευση (σύμφωνα με τις εμπειρίες των γονέων των παιδιών).....	62
Κεφάλαιο 5ο:ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	
Εισαγωγή	68
5.1 Συμπεράσματα για τις μαθησιακές ανάγκες που καλύπτονται μέσω της Τηλεκπαίδευσης (σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων των παιδιών προσχολικής ηλικίας).68	
5.2 Συμπεράσματα σχετικά με το πως επηρέασε η Τηλεκπαίδευση την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας (σύμφωνα με την άποψη των γονέων των παιδιών).....	70
5.3 Συμπεράσματα που προέκυψαν από τις δυσκολίες , τα προβλήματα και τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι γονείς των παιδιών προσχολικής ηλικίας.....	71
5.4 Περιορισμοί της έρευνας.....	72
5.5 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.....	72
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
A.ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	74
B.ΕΛΛΗΝΙΚΗ.....	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ1	
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ2	
α. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΗΜΙΔΟΜΗΜΕΝΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ.....	81
β. ΔΕΙΓΜΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ Ε1.....	85

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2019 εμφανίστηκε στην Κίνα ένας επικίνδυνος ιός που αποτελεί απειλή ακόμη και σήμερα για το ανθρώπινο είδος. Πολύ σύντομα στις αρχές του 2020 ο ιός αυτός, ο COVID19 εισήλθε στη χώρα μας καθώς και σε άλλες χώρες του πλανήτη δημιουργώντας συνθήκες επείγουσας κατάστασης. Η εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 υπήρξε ιδιαίτερος καθοριστική ως προς τις μεταβολές που προκάλεσε στην καθημερινότητα των ανθρώπων, εξαιτίας του εγκλεισμού (μέτρο πρόληψης και προστασίας της Δημόσιας Υγείας). Μεταβολές υπήρξαν και στον χώρο της Παιδείας σχετικά με τους σχολικούς οργανισμούς και τον τρόπο μετάδοσης της γνώσης, η οποία από τη διά ζώσης προσέγγιση μετατράπηκε αποκλειστικά σε εξ' αποστάσεως. Η Ελλάδα όπως και άλλες χώρες προχώρησαν σε αναστολή της διά ζώσης εκπαίδευσης κλείνοντας όλες τις σχολικές μονάδες, ο μόνος τρόπος για να συνεχιστεί η εκπαιδευτική διαδικασία ήταν η εφαρμογή μιας νέας μεθόδου εκπαίδευσης για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ή αλλιώς η Τηλεκπαίδευση ορισμός που προκύπτει από τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος με τη χρήση τεχνολογικών μέσων και εργαλείων που επιτρέπουν την επικοινωνία και διδασκαλία από απόσταση. Για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση η Τηλεκπαίδευση ήταν μία άγνωστη μέθοδος, ενώ τις τελευταίες δύο δεκαετίες τη συναντάμε στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση στα Πανεπιστήμια ως εναλλακτικό ευέλικτο μέσο μάθησης. Το διάστημα αυτό της αναστολής της δια ζώσης εκπαίδευσης θεσμοθετήθηκε με νόμο (ΦΕΚ5044/Β'14/11/2020) η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ως υποχρεωτική μέθοδος διδασκαλίας σε περιπτώσεις που αναστέλλεται η δια ζώσης εκπαίδευση είτε λόγω πανδημίας είτε λόγω ακραίων καιρικών φαινομένων και συνθηκών. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν ήταν έτοιμο να σχεδιάσει και να οργανώσει την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, ούτε είχε προβλέψει να εφοδιάσει με τεχνολογικό εξοπλισμό και μέσα τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. Βασικότερο όμως πρόβλημα όλων ήταν η έλλειψη ενημέρωσης των εκπαιδευτικών με την κατάλληλη και απαραίτητη επιμόρφωση και καθοδήγηση στην εφαρμογή αυτής της μεθόδου. Επίσης, ποικίλα ερωτήματα προκύπτουν από την εφαρμογή της εξ αποστάσεως Εκπαίδευσης στην προσχολική ηλικία, η ηλικιακή ομάδα των παιδιών προσχολικής ηλικίας αποκτά γνώσεις μαθαίνοντας και ανακαλύπτοντας τον κόσμο γύρω τους με βιωματικό τρόπο, καθώς αναπτύσσονται ολόπλευρα. Σύμφωνα με τον οδηγό της νηπιαγωγού τα αποτελεσματικά προγράμματα προσχολικής Εκπαίδευσης στοχεύουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών στη βάση της οποίας βρίσκεται ένα ασφαλές συναισθηματικό περιβάλλον με ενήλικες που ανταποκρίνονται στην ανάγκη των παιδιών για σεβασμό εμπιστοσύνη εξερεύνηση διάλογο και παιχνίδι. Για τους λόγους αυτούς οι απόψεις μεταξύ των εμπλεκομένων στην εξ'

αποστάσεως εκπαίδευση δίστανται σχετικά με την αναγκαιότητα και τα οφέλη που προσφέρει και καλύπτει η Τηλεκπαίδευση στην Προσχολική Ηλικία. Μέσα από την έρευνα για τις απόψεις των γονέων των παιδιών Προσχολικής Ηλικίας του Νομού Κορινθίας σχετικά με την εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στην Προσχολική ηλικία θα προσπαθήσουμε να συλλέξουμε όλα εκείνα τα δεδομένα που θα μας απαντήσουν πως αντιλαμβάνονται οι γονείς την διαδικασία της Τηλεκπαίδευσης και τι μπορούμε να αλλάξουμε ή να υιοθετήσουμε για ένα καλύτερο ποιοτικότερο εξ'αποστάσεως μάθημα για τους μαθητές της Προσχολικής Ηλικίας.

Α΄ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 1^ο: Η τηλεεκπαίδευση στην προσχολική ηλικία

1.1 Οριοθέτηση της τηλεεκπαίδευσης

Η εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 υπήρξε ιδιαιτέρως καθοριστική ως προς τις μεταβολές που προκάλεσε στην καθημερινότητα των ανθρώπων, με μία από αυτές να αφορούν τους σχολικούς οργανισμούς και τον τρόπο μετάδοσης της γνώσης, η οποία από τη διά ζώσης προσέγγιση μετατράπηκε αποκλειστικά σε εξ' αποστάσεως. Η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση είναι γεγονός πως για να μπορέσει να υλοποιηθεί στηρίζεται σε νέες τεχνολογίες και ψηφιακά μέσα, όπου ο εκπαιδευτικός ή οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος εκμεταλλεύεται, ώστε να μεταδώσει τα μηνύματα που χρειάζονται κάθε φορά (Nicolau et al., 2020).

Η επικοινωνία μεταξύ του πομπού-εκπαιδευτικού και των δεκτών-μαθητών πραγματοποιείται μέσω ειδικά διαμορφωμένων ηλεκτρονικών περιβαλλόντων μάθησης, τα οποία δεν χρησιμοποιούνται μόνο για μαθησιακούς σκοπούς, αλλά μέχρι πρότινος ο καθένας μπορούσε να τα συναντήσει σε επαγγελματικούς χώρους, όπου ήταν αναγκαία η επικοινωνία μεταξύ επιχειρηματιών ή συναδέλφων που βρίσκονταν σε απόσταση μεταξύ τους (Λιοναράκης κ.α., 2018).

Αυτή η εξ' αποστάσεως μορφή επικοινωνίας, δεν αφορά μία πρωτόγνωρη κατάσταση αλλά μάλλον μπορεί να χαρακτηριστεί ως ρουτίνα, αφού πρόκειται για μία μέθοδο με μεγάλη πρόοδο και εξέλιξη η οποία ήδη εφαρμόζεται στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Στον ελλαδικό χώρο η μαζικότερη εφαρμογή της εξ' αποστάσεως επικοινωνίας και πόσο μάλλον της εκπαίδευσης έγινε την περίοδο της πανδημίας του COVID-19. Βέβαια, πρέπει να επισημανθεί πως η δυνατότητα αυτή είχε ήδη ξεκινήσει από το παρελθόν σε εκπαιδευτικούς χώρους εκπαίδευσης ενηλίκων που παρείχαν πιστοποιήσεις με ποικίλο περιεχόμενο (Λιοναράκης κ.α., 2018).

Κατά το σχολικό έτος 2020-2021 η σύγχρονη εξ' αποστάσεως εκπαίδευση (τηλεεκπαίδευση), σύμφωνα με το άρθρο δύο του ΦΕΚΒ' 4264/30.09.2020, επιβαλλόταν να πραγματοποιηθεί τόσο στην πρωτοβάθμια όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε έκτακτες περιπτώσεις, όπως συνέβη με την πανδημία COVID-19. Αυτό σήμαινε πως κάθε σχολική μονάδα έπρεπε να είχε προβλέψει για το ενδεχόμενο αυτό των έκτακτων αναγκών που η φυσική παρουσία εκπαιδευτικών και μαθητών στο σχολείο θα ήταν αδύνατη και να είχε προετοιμαστεί ανάλογα ενόψει ενός τέτοιου ενδεχομένου. Μία από αυτές τις

προετοιμασίες ήταν η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών ως προς τη χρήση και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία (Τηλεκπαίδευση, 2020).

Αυτό που πρωτίστως έχει ιδιαίτερη σημασία είναι η οριοθέτηση του όρου *τηλεκπαίδευση* και ιδίως η φύση αυτής τη μορφής εκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή και εκπαίδευση, με δεδομένο πως οι μαθητές και οι μαθήτριες αυτού του ηλικιακού και αναπτυξιακού επιπέδου δεν διαθέτουν εξοικείωση και αντιληπτική ικανότητα στην αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων προς μάθηση, ενώ φαντάζει δύσκολο πως γίνεται ένα νήπιο να πραγματοποιήσει διαδραστικές δραστηριότητες μέσω Η/Υ και να αξιολογηθεί (Ι.Ε.Π., 2020).

Η τηλεκπαίδευση (tele-education) μπορεί να χαρακτηριστεί ως μία εκπαιδευτική μέθοδος που μπορεί να πραγματοποιηθεί αποκλειστικά με τη χρήση νέων τεχνολογιών και ψηφιακών μέσων, με την αξιοποίηση της σύνδεσης στο διαδίκτυο, με την προϋπόθεση ότι τόσο ο πομπός όσο και ο δέκτης διαθέτουν ηλεκτρονικά μέσα και διαδικτυακή σύνδεση και φυσικά κατέχουν γνώσεις χρήσης των ψηφιακών μέσων που θα χρησιμοποιήσουν προς την εκπαιδευτική αυτή επικοινωνία Η/Υ ή κινητό τηλέφωνο ή τάμπλετ κ.α. (Nicolau et al., 2020).

Η δυνατότητα που προσφέρει η τηλεκπαίδευση είναι πως δεν είναι αναγκαίο να μοιράζονται τον ίδιο χώρο. Η τηλεκπαίδευση, λοιπόν, συνδέεται με την τηλεπικοινωνία, δηλαδή την επικοινωνιακή αλληλεπίδραση των ανθρώπων μέσω νέων τεχνολογιών πολυμέσων και πληροφοριών (Ι.Ε.Π., 2020).

Ειδικότερα, ο Greenberg, (1998) δίνει έναν σαφή ορισμό για την τηλεκπαίδευση τονίζοντας πως πρόκειται για μία προγραμματισμένη διδακτική και παράλληλα μαθησιακή εμπειρία που χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα τεχνολογιών, έτσι ώστε να προσεγγίσει τους μαθητές που βιώνουν αυτήν την εμπειρία από απόσταση. Συνάμα, αυτή η διδακτική και μαθησιακή εμπειρία έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση των μαθητών, οι οποίοι τελικά μέσω αυτής θα κατακτούν τη γνώση (Greenberg, 1998).

Σχετικά με τη διερεύνηση του όρου *τηλεκπαίδευση* είναι αναγκαίο να ειπωθεί πως έχουν χρησιμοποιηθεί ως συνώνυμοι και άλλοι σύγχρονοι όροι, όπως ηλεκτρονική (e-learning) ή διαδικτυακή μάθηση (online learning), με αποτέλεσμα να προκαλείται μία σύγχυση στο ερευνητικό πεδίο σχετικά με τις διαφοροποιήσεις των όρων αυτών. Αυτό που μπορεί να λεχθεί με βεβαιότητα είναι πως σε όλες τις περιπτώσεις η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας και πληροφορίας (Τ.Π.Ε.) είναι δεδομένη, απλά αυτό που δεν είναι σαφές είναι ο τρόπος που οικοδομείται η γνώση, δηλαδή για παράδειγμα, αν η παρουσία του εκπαιδευτικού είναι φυσική ή η μετάδοση της γνώσης γίνεται μέσω κάποιας ιστοσελίδας ή εφαρμογής ή ακολουθείται διαδραστικό πρόγραμμα αποκλειστικά (Moore et al., 2011).

Η τηλεκπαίδευση ως μέρος της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης μπορεί να διακριθεί σε μορφές ανάλογα με τον τρόπο που μπορεί να μεταδοθεί η γνώση. Η εξ' αποστάσεως

εκπαίδευση, λοιπόν, μπορεί να είναι είτε σύγχρονη είτε ασύγχρονη. Σχετικά με τη σύγχρονη μορφή εξ' αποστάσεως εκπαίδευση, αυτό το οποίο απαιτείται είναι ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές να βρίσκονται την ίδια στιγμή και να συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία που πραγματοποιείται. Από την άλλη πλευρά, αυτό το χαρακτηριστικό είναι που διαφοροποιεί τη σύγχρονη από την ασύγχρονη μορφή, καθώς στη δεύτερη περίπτωση η προϋπόθεση αυτή δεν είναι αναγκαία, αφού ο εκπαιδευόμενος να παρακολουθήσει το παρεχόμενο διδακτικό υλικό και να το διαβάσει μόνος του. Βέβαια, όπως είναι φυσικό στη σύγχρονη μορφή η αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευτικού και εκπαιδευόμενων είναι πιο άμεση, καθώς στη δεύτερη περίπτωση η επικοινωνία των δύο εμπλεκόμενων της μάθησης πραγματοποιείται, συνήθως, μέσω ηλεκτρονικών φόρουμ συζητήσεων (Μίμινου & Σπανακά, 2016).

Μία, ακόμη, βασική επισήμανση που αφορά την οριοθέτηση της τηλεεκπαίδευσης είναι η σημασία της έννοιας της τηλεματικής (telematics). Η τηλεματική αφορά την χρήση τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής συνδυαστικά και πρόκειται για επιστημονικό κλάδο που ασχολείται με τις ηλεκτρονικές συσκευές και τις δυνατότητες που αυτές διαθέτουν, ώστε να μπορεί ο χρήστης αυτών να αποστέλλει, να λαμβάνει και να αποθηκεύει δεδομένα. Η τεχνολογία αυτή παρέχεται στην τηλεεκπαίδευση και φυσικά, είναι οικονομική και προσιτή σε όσους έχουν σύνδεση στο διαδίκτυο. Μέσω της τηλεματικής, λοιπόν, τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές μπορούν να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους μέσω των δυνατοτήτων αποστολής, λήψης και αποθήκευσης (Lovett et al., 2003).

Η υπηρεσία της τηλεεκπαίδευσης παρέχεται από το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και βασίζεται στον διεθνή διαχειριστή της ηλεκτρονικής μάθησης το Moodle. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές να συντελούν στη συνεργατική μάθηση, να μετέχουν σε τηλεδιασκέψεις και μέσω του διαδικτύου να μπορούν εύκολα να έχουν πρόσβαση σε αυτό. Στην σύγχρονη τηλεεκπαίδευση και μέσω της δυνατότητας που προσφέρει η τηλεματική, οι εμπλεκόμενοι της τηλεεκπαίδευσης μπορούν να διαμοιράσουν την οθόνη του Η/Υ τους, να έχουν πρόσβαση σε εικόνα και ήχο, να επικοινωνήσουν μέσω φόρουμ ανταλλαγής μηνυμάτων και να προβάλλουν χρήσιμο διδακτικό υλικό (Παρασκευάς, 2015).

1.2 Τα πλεονεκτήματα και οι περιορισμοί της τηλεεκπαίδευσης

Η εισαγωγή της τηλεεκπαίδευσης στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα εξυπηρετεί έναν από τους βασικούς στόχους των σύγχρονων δημοκρατικών κυβερνήσεων να παρέχουν μία ίση εκπαιδευτική μεταχείριση προς την εύκολη πρόσβαση στην γνώση, χωρίς περιορισμούς. Αυτό μπορεί να κατανοηθεί από περιπτώσεις μαθητών που διαθέτουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και λόγω της δυσχέρειας που αντιμετωπίζουν δεν μπορούν να έχουν φυσική παρουσία σε ένα σχολικό περιβάλλον (Katane et al., 2015).

Μία ακόμη παράμετρος είναι οι γεωγραφικοί περιορισμοί, ιδίως σε περιπτώσεις που άνθρωποι διαλέγουν να παρακολουθήσουν κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που προσφέρεται σε σχολεία ή πανεπιστήμια του εξωτερικού. Αν και η τηλεεκπαίδευση προάγει την ισότιμη και εύκολη πρόσβαση όλων στη μάθηση και τη γνώση, δεν παύει να διαθέτει τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα που τελικά μπορεί να υπονομεύουν αυτόν τον βασικό της στόχο (Katane et al., 2015).

Με απαρχή τα πλεονεκτήματα της τηλεεκπαίδευσης είναι σημαντικό να αναφερθεί πως η επιρροή της εξέλιξης και προόδου της τεχνολογίας προκάλεσε μία επανάσταση στους εκπαιδευτικούς κλάδους, καθώς μετέβαλε τον τρόπο διδασκαλίας και συνάμα τον εκσυγχρόνισε, σύμφωνα με τις παιδαγωγικές θεωρίες μάθησης που έκαναν λόγο για μαθητοκεντρική διδασκαλία και όχι δασκαλοκεντρική (Horton, 1994 όπ. αναφ. Sherry, 1995).

Με την παρουσία της τεχνολογίας στην εκπαίδευση, ο μαθητής ενεργοποιείται και ως μικρός ερευνητής προσπαθεί μέσω των οδηγιών και του παρεχόμενου διδακτικού υλικού που δίνεται από τον εκπαιδευτικό να κατακτήσει τη γνώση. Η νέα μέθοδος αυτή διδασκαλίας διεγείρει την περιέργεια και το ενδιαφέρον των μαθητών και τροποποιεί το μαθησιακό περιβάλλον ενεργοποιώντας όλες τις αισθήσεις του (Horton, 1994 όπ. αναφ. Sherry, 1995).

Η τηλεεκπαίδευση, εξίσου, συνδυάζει το χαμηλό κόστος και παράγει μία ποιοτική μάθηση, αν αναλογιστεί κανείς πως ταυτόχρονα μπορεί να παρακολουθεί έναν εκπαιδευτικό ένα μεγάλο μέρος συμμετεχόντων μαθητών απλά κατέχοντας διαδικτυακή σύνδεση και πρόσβαση. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να εξοικονομείται παράλληλα και χρόνος πέρα από το κόστος, ενώ ανάλογα με τη μορφή της τηλεεκπαίδευσης η φυσική παρουσία δεν είναι αναγκαία. Ακόμη, η τηλεεκπαίδευση προσφέρει το πλεονέκτημα της κοινής χρήσης των εκπαιδευτικών πόρων από διάφορες χώρες μεταξύ τους ή μεταξύ σχολείων της ίδιας περιοχής, συναδέλφων ή μαθητών. Αυτό το τεχνολογικό επίτευγμα εκμηδενίζει τις εκπαιδευτικές αποστάσεις, συντελεί στη διάδοση της γνώσης και της εύκολης και δίκαιης πρόσβασης σε αυτήν, επιλύοντας σημαντικά προβλήματα που ανήκουν πλέον στο παρελθόν (Savoye, 2001 όπ. αναφ. Doug, 2002).

Ένα επιπλέον βασικό πλεονέκτημα της τηλεεκπαίδευσης είναι και το γεγονός ότι παρέχονται άπειρες δυνατότητες στον εκπαιδευτικό να εμπλουτίσει τη διδακτική του μέθοδο βάσει των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών και να δημιουργήσει τη λεγόμενη ηλεκτρονική τάξη, όπου θα κυριαρχεί ο ήχος και η εικόνα ως βασικά εργαλεία για τη μετάδοση της γνώσης. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να συνδεθεί ταυτόχρονα σε ιστοσελίδες για να υποστηρίξει το διδακτικό του υλικό, όπως για παράδειγμα να μεταβεί σε διάφορες ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες ή στο εσωτερικό μουσείων τεκμηριώνοντας στην πράξη τα λεγόμενά του. Είναι αλήθεια πως η γνώση κατακτιέται και κατανοείται πιο εύκολα μέσω

εικόνων. Η τηλεκπαίδευση με αυτόν τον τρόπο ωθεί τους εκπαιδευτικούς στη διά βίου μάθηση, ώστε να αποκτήσουν δεξιότητες που θα τους κάνουν περισσότερο αποτελεσματικούς (Κουτρουμάνου, 2020).

Από τα παραπάνω δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στα οφέλη της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης-τηλεκπαίδευση, αν και στον ελλαδικό χώρο φαίνεται πως αυτή η αρχή ξεκίνησε εντατικά στο δημόσιο σχολείο με την εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 και τα βήματα παραμένουν αργά αλλά σταθερά. Αυτό συμβαίνει, διότι κυριαρχεί η αντίληψη πως δεν είναι δυνατό η τηλεκπαίδευση να αντικαταστήσει πλήρως τη διά ζώσης διδασκαλία, καθώς η διά ζώσης εκπαίδευση προσφέρει επικοινωνιακή αμεσότητα, η οποία ίσως διακυβεύεται από την τηλεκπαίδευση. Η πρόταση για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης είναι η υιοθέτηση μίας μικτής διδακτικής προσέγγισης, όπου η τηλεκπαίδευση θα δρα συμπληρωματικά και όχι με αυτοτέλεια στην εκπαιδευτική διαδικασία (Λιναρδής κ.α., 2007).

Από την άλλη πλευρά, πέρα από την παρουσίαση των πλεονεκτημάτων και της ωφέλειας της τηλεκπαίδευσης είναι προφανές πως ως μία σύγχρονη μέθοδος διδασκαλίας θα διαθέτει και ένα εύρος μειονεκτημάτων και περιορισμών που δυσχεραίνουν τον ρόλο και τη σημασία της. Ένας από τους πρωτεύοντες περιορισμούς της τηλεκπαίδευσης είναι οι δυσλειτουργίες που αφορούν τον εξοπλισμό και το υλικό. Αυτές είναι ικανές να προκαλέσουν σημαντική ζημιά στην αποτελεσματικότητα της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, αφού διακόπτουν τη μαθησιακή ροή και αποδιοργανώνουν τον πομπό και τους δέκτες μέχρι να αποκατασταθεί το πρόβλημα (Doug, 2002).

Οι δυσχέρειες αυτές δεν μπορούν να είναι συχνές και προϋποθέτουν πως κάθε εκπαιδευτικός ή κάθε σχολική μονάδα ή πανεπιστήμιο ή οποιοσδήποτε εκπαιδευτικός φορέας θα διαθέτει τελευταίας τεχνολογίας εξοπλισμό και συναφές τεχνικό υποστηρικτικό προσωπικό, κάτι που είναι αρκετά δύσκολο ειδικά όταν η απόκτηση της τεχνολογίας είναι δαπανηρή (Doug, 2002).

Ένα επιπλέον και ίσως το σημαντικότερο μειονέκτημα που αφορά την εφαρμογή της τηλεκπαίδευσης και που έχει ήδη αναφερθεί είναι η αποστασιοποίηση που δημιουργείται μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή, με δεδομένο πως όλα συμβαίνουν πίσω από την οθόνη ενός ψηφιακού μέσου. Ο εκπαιδευτικός δεν διαθέτει προσωπική επαφή με τους μαθητές του και δημιουργείται μία προβληματική επικοινωνία μεταξύ των δύο αυτών παραγόντων. Ειδικότερα, το πρόβλημα αυτό γίνεται ιδιαίτερα μεγαλύτερο, όταν οι ίδιοι εκπαιδευτικοί δεν επιδιώκουν αυτήν την επικοινωνιακή επαφή με τους μαθητές. Εξαιτίας αυτού, ο μαθητής τείνει να χάνει το κίνητρο για τη μάθηση, καθώς πρέπει να αυτενεργήσει ως προς την κατάκτηση της γνώσης και πολλές φορές δυσκολεύεται να οργανώσει τον χρόνο του (Fojtík, 2018).

Οι υποχρεώσεις, λοιπόν, των εκπαιδευτικών πολλαπλασιάζονται, αφού βάσει των παραπάνω κατανοείται πως ο ρόλος τους διευρύνεται και δεν διαθέτουν όλοι τις ικανότητες να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα. Αυτό συμβαίνει, καθώς οι εκπαιδευτικοί δεν διαθέτουν πάντα επαρκή επιμόρφωση πάνω σε ζητήματα διδασχής με αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. και πέρα από την επιμόρφωση τίθεται και το ζήτημα της εξοικείωσης με την χρήση των Τ.Π.Ε., η οποία αφορά στον ίδιο βαθμό και τους μαθητές (Κουτρομάνου, 2020).

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα υστερεί σε σχέση με άλλα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα, τα οποία έχουν εκμεταλλευτεί την τεχνολογική πρόοδο και την έχουν εισαγάγει στην εκπαιδευτική διαδικασία συμβάλλοντας αποκλειστικά στη μάθηση των παιδιών και τη διευκόλυνση των εκπαιδευτικών στην πράξη της διδασκαλίας. Η Ελλάδα υστερεί σε αυτόν τον τομέα, καθώς παρουσιάζονται ελλείψεις στα αναλυτικά προγράμματα σπουδών σχετικά με τις λεπτομερείς συνθήκες ένταξης των ψηφιακών μέσων στην εκπαίδευση αλλά και λόγω προκατάληψης πολλών εκπαιδευτικών απέναντι στη χρήση του διαδικτύου ως εκπαιδευτικό μέσο (Τζιφόπουλος, 2018).

Οι στάσεις και οι προκαταλήψεις των εκπαιδευτικών ως προς την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. και της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης φαίνεται πως επηρεάζουν την έκβαση της τηλεκπαίδευσης στην Ελλάδα, με δεδομένο πως οι θετικοί εκπαιδευτικοί ως προς αυτή τη διδακτική μέθοδο είναι συνήθως νέοι σε ηλικία που διαθέτουν περισσότερη εξοικείωση με τη χρήση των Τ.Π.Ε.. Ακόμη, αυτή η ομάδα εκπαιδευτικών φαίνεται να κατανοεί περισσότερο τα παιδαγωγικά οφέλη της τηλεκπαίδευσης ή της υποστηριζόμενης μάθησης με Τ.Π.Ε. Το σπουδαίο είναι ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί ζητούν να τους δοθεί κρατική υποστήριξη, ώστε να προσαρμόσουν τη διδασκαλία τους στα σύγχρονα δεδομένα (Σχορετσανίτου & Βεκύρη, 2010).

1.3 Η παρουσία της τηλεκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή

Τα τεχνολογικά και ψηφιακά μέσα είναι μέρος της καθημερινότητας των ανθρώπων και η αλήθεια είναι πως τα παιδιά ηλικίας 2 έως 5 ετών έχουν εξοικειωθεί σε έναν βαθμό με τη χρήση κάποιων από αυτά, όπως είναι για παράδειγμα το κινητό τηλέφωνο των γονιών. Η χρήση, βέβαια, αυτή συμβαίνει σε βαθμό που το νήπιο απλώς χρησιμοποιεί ένα ψηφιακό μέσο, προκειμένου να παρακολουθήσει βίντεο που προβάλλουν κινούμενα σχέδια. Πιο πολύ, πρόκειται για αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. για ψυχαγωγικούς σκοπούς. Αυτό, βέβαια, αποκλίνει σε σημαντικό βαθμό από την επιβολή της τηλεκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο, καθώς εκεί κυριαρχούν άλλες συνθήκες (Νικολοπούλου, 2012).

Πιο συγκεκριμένα, τα παιδιά που φοιτούν στα νηπιαγωγεία χρησιμοποιούν λογισμικό και υπηρεσίες διαδικτύου ως εποπτικά μέσα διδασκαλίας στα πλαίσια της ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση και στη διευκόλυνση και την ευχάριστη προσέγγιση που προσφέρουν ως προς την πραγμάτωση ορισμένων δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στο νηπιαγωγείο. Ακόμη, οι Τ.Π.Ε. στο νηπιαγωγείο χρησιμοποιούνται ως εργαλεία εξερεύνησης της γνώσης, ενισχύουν τον πειραματισμό και τον ψηφιακό γραμματισμό και διεγείρουν την επικοινωνία και την συνεργασία (Ministry of Foreign Affairs, 2011 όπ. αναφ. Φώτη, 2020).

Οι αρχικές οδηγίες που δόθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας μέσω της εγκυκλίου αρ. πρωτ. 121802/ΓΔ4/15-09-2020 αφορούσε την τρίωρη καθημερινή εξ' αποστάσεως παροχή εκπαίδευσης, η οποία θα ξεκινούσε στις 2 το μεσημέρι και θα ολοκληρωνόταν στις 4:20 το απόγευμα. Στις περιπτώσεις που οποιοσδήποτε εκπαιδευτικός αδυνατούσε να διαθέσει τεχνολογικό εξοπλισμό για την πραγμάτωση του μαθήματος, του δινόταν η δυνατότητα να μεταβεί στο νηπιαγωγείο εργασίας του και να πραγματοποιήσει από εκεί τη διδασκαλία του. Φυσικά, αυτό προϋπέθετε το νηπιαγωγείο να είναι εξοπλισμένο κατάλληλα με τεχνολογικό εξοπλισμό (Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, 2020).

Η διδακτική ώρα (δραστηριότητα) μαθήματος στο νηπιαγωγείο διαρκούσε 30 λεπτά, δηλαδή οι τρεις διδακτικές ώρες (δραστηριότητες) αντιστοιχούσαν σε 90 λεπτά συνολικής διάρκειας διδασκαλία. Στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση τα μαθήματα πραγματοποιούνταν μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας WebexMeetings της εταιρείας Cisco Hellas A.E. Τα ιδιωτικά νηπιαγωγεία είχαν την δυνατότητα να επιλέξουν τα ίδια από ποια ψηφιακή πλατφόρμα θα πραγματοποιούνταν τα διαδικτυακά μαθήματα (Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, 2020).

Η παρουσία της τηλεεκπαίδευσης στην προσχολική ηλικία έβαλε τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές και τους γονείς ενώπιον πολλών προκλήσεων. Είναι πολύ δύσκολο για ένα παιδί ηλικίας 4-6 ετών να παρακολουθήσει ένα διδακτικό πρόγραμμα με τη μέθοδο της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης, αφού κουράζεται εύκολα, με αποτέλεσμα να χάνεται το ενδιαφέρον του παιδιού που πιέζεται να παρακολουθήσει κάτι στο διαδίκτυο που δεν έχει συνηθίσει και του φαίνεται πρωτόγνωρο (Ανωγιαννάκη & Παραδείσης, n.d.).

Επίσης, το νήπιο έχει την ανάγκη να βρίσκεται σε δράση και κίνηση και δεν έχει συνηθίσει να παρακολουθεί το μάθημα καθήμενο σε μία καρέκλα μπροστά σε μία οθόνη. Το νήπιο έχει μάθει να μαθαίνει αυτενεργώντας και ανακαλύπτοντας τη γνώση. Το παιδί επίσης χάνει την ευχαρίστηση να περάσει τον ελεύθερο χρόνο σπίτι παίζοντας. Η ψηφιακή εικόνα που παρουσιάζει τον/την εκπαιδευτικό, τους φίλους-συμμαθητές, τον εαυτό του παιδιού και εκθέτει τον προσωπικό του χώρο στη δημοσιότητα προκαλεί άγχος και ντροπή στο νήπιο με αποτέλεσμα η απόδοσή του να μειώνεται (Ανωγιαννάκη & Παραδείσης, n.d.).

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, κατανοείται πως το ξέσπασμα της πανδημίας COVID-19 σε παγκόσμιο επίπεδο επέβαλε την αναπόφευκτη χρήση και ανάπτυξη των ηλεκτρονικών μέσων, ενώ στον τομέα της προσχολικής εκπαίδευσης τόσο οι νηπιαγωγοί όσο και οι μαθητές ήρθαν αντιμέτωποι με νέες εκπαιδευτικές προκλήσεις. Πολλοί ερευνητές θέλησαν να μελετήσουν τις αντιλήψεις, τους περιορισμούς και τις δυνατότητες της τηλεεκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή και μία από τις έρευνες που πραγματοποιήθηκε εντός του ελλαδικού χώρου προέβη στην Αθήνα σε νηπιαγωγεία της 3^{ης} περιφέρειας και μεταξύ μαθητών ηλικίας 4-6 ετών (Φώτη, 2020).

Ένα από τα σημαντικά ευρήματα που φέρουν μία αισιόδοξη ματιά προς την εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης στην Ελλάδα ήταν πως οι εκπαιδευτικοί στην πλειονότητα τους οργάνωναν την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση βάσει τα προβλεπόμενα με την παραδοχή πως δεν ήθελαν να αποκοπεί η επικοινωνία τους με τους μαθητές τους και πως αισθάνονταν την υποχρέωση να βοηθήσουν και τους γονείς των μαθητών τους, οι οποίοι ήθελαν εν μέσω καραντίνας να βρουν τρόπους απασχόλησης των παιδιών τους. Αυτό υπήρξε αποτέλεσμα, προφανώς, ότι το 60% των νηπιαγωγών είχαν επιμόρφωση Β' επιπέδου στις Τ.Π.Ε. και την αξιοποίηση αυτών στη διδασκαλία με εμπειρία. Οι νηπιαγωγοί εξέφρασαν πως εργάζονταν, κυρίως σε συνεργασία με τους γονείς στέλνοντας στο e-class δραστηριότητες, οι οποίες έπρεπε να εκτελεσθούν αξιοποιώντας την εικόνα και τον ήχο. Βέβαια, οι περισσότεροι νηπιαγωγοί συμφώνησαν στο ότι ειδικά σε αυτήν την ηλικία των παιδιών η τηλεεκπαίδευση δεν μπορεί να αντικαταστήσει τη διά ζώσης διδασκαλία που παρέχει ενεργό αλληλεπίδραση προς την απόκτηση της γνώσης (Φώτη, 2020).

Με δεδομένο πως η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση είναι πολυαισθητηριακή, προτάθηκε η παρουσία της τηλεεκπαίδευσης στην προσχολική ηλικία να έχει περισσότερο βιωματικό χαρακτήρα και συγχρόνως εμπειρικό. Προς την κατανόηση του περιεχομένου της βιωματικής μάθησης (learning by doing) βοηθάει η παιδαγωγική θεωρία του Dewey, ο οποίος ήταν από τους πρώτους που επιβεβαίωσε πως η βιωματική μάθηση είναι ικανή να ενσωματωθεί τόσο στην ζωή του ανθρώπου όσο και να αποτελέσει μέρος της διαμόρφωσης της προσωπικότητας και του χαρακτήρα του (Δεδούλη, n.d.).

Η θεωρία της βιωματικής μάθησης τονίζει την σπουδαιότητα και τον ρόλο που διαδραματίζει η εμπειρία στη διαδικασία της απόκτησης της γνώσης και συνάμα στο είδος των σχέσεων και δεσμών που αναπτύσσονται μεταξύ των εμπλεκόμενων της μάθησης (εκπαιδευτικούς και μαθητές), αφού βασίζεται στην κοινωνική πραγματικότητα. Από ψυχολογικής άποψης η βιωματική ανάπτυξη συμβάλλει καθοριστικά τόσο στην κατανόηση του εαυτού όσο και στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου συνολικά (Δεδούλη, n.d.).

Ο τρόπος προσέγγισης της τηλεκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο πρέπει να διαθέτει, λοιπόν, βιωματικό περιεχόμενο που σημαίνει ότι για να κρατηθεί αμείωτο το ενδιαφέρον του παιδιού ο/η εκπαιδευτικός είναι αναγκαίο να του θέτει ερωτήσεις και να το ενεργοποιεί βάσει δεδομένων που υπάρχουν ή συμβαίνουν γύρω του. Μία τέτοια δραστηριότητα είναι να περιγράψει το παιδί τι βλέπει έξω από το παράθυρο του σπιτιού του ή αν κατά τη διάρκεια μέχρι το επόμενο μάθημα ανακάλυψε κάτι καινούργιο ή ένα νέο παιχνίδι για το οποίο θα ήθελε να μοιραστεί τα συναισθήματά του (Ανωγιαννάκη & Παραδείσης, n.d.).

Στην ουσία, ο/η εκπαιδευτικός αντλεί ενδιαφέροντα από την καθημερινή ζωή του παιδιού και τα εντάσσει στη διδασκαλία του. Η σύνδεση με όσα συμβαίνουν στο εξωτερικό και το εσωτερικό του σπιτιού του παιδιού δίνουν το έναυσμα για τη μετάδοση της νέας γνώσης. Επίσης, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να πραγματοποιεί παιγνιώδεις δραστηριότητες μέσω της τηλεκπαίδευσης ενεργοποιώντας τον μαθητή να εξερευνήσει το σπίτι του και να ανακαλύψει την εύρεση ενός αντικειμένου με συνοδεία επιβράβευσης. Η υλοποίηση ωστόσο αυτών των δραστηριοτήτων προϋποθέτουν και τη γονική εμπλοκή προκειμένου να έχουν επιτυχή έκβαση (Ανωγιαννάκη & Παραδείσης, n.d.). Σε αυτό ακριβώς το ζήτημα της γονικής εμπλοκής εστιάζεται η επόμενη ενότητα.

1.4 Ο ρόλος της γονεϊκής εμπλοκής στην τηλεκπαίδευση της προσχολικής ηλικίας

Η πραγματοποίηση της τηλεκπαίδευσης και γενικότερα των διαδικτυακών μαθημάτων εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος, του σπιτιού, δεν είναι εύκολο να πραγματοποιηθεί, ιδίως σε παιδιά της προσχολικής ηλικίας, καθώς η ηλικία τους δεν τους επιτρέπει να διαθέτουν τόσες ικανότητες και δεξιότητες, ώστε να μπορούν αυτοβούλως να παρακολουθήσουν μάθημα μέσα από την οθόνη ενός ψηφιακού και τεχνολογικού μέσου και να γνωρίζουν την σωστή χρήση αυτού, χωρίς να χρειάζονται την παροχή βοήθειας από έναν ενήλικα ή μεγαλύτερο σε ηλικία με περισσότερες γνώσεις σε σχέση με αυτούς. Η παροχή της βοήθειας είναι και ο βασικός ρόλος της γονικής εμπλοκής και την αναγκαιότητας αυτής στην υλοποίηση της τηλεκπαίδευσης στην προσχολική ηλικία και το νηπιαγωγείο (Κατσανδρή, 2020).

Με άλλα λόγια, οι γονείς δεν πρέπει να εμπλέκονται σε αυτή καθαυτή την εκπαιδευτική διαδικασία με σκοπό να υπακαταστήσουν μερικώς ή ακόμα χειρότερα πλήρως τον/την εκπαιδευτικό του μικρού μαθητή και φυσικά ούτε να παρεμβαίνουν στον τρόπο διδασκαλίας των εκπαιδευτικών παρεμποδίζοντας τη ροή του μαθήματος εκφράζοντας τις απόψεις τους (Κατσανδρή, 2020).

Η συνεργασία και η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονιών είναι πολύ σημαντική για την επιτυχή έκβαση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την επίτευξη των διδακτικών, παιδαγωγικών και μαθησιακών στόχων αλλά επιβάλλεται να πραγματοποιείται σε δευτερεύοντα χρόνο που οι μαθητές δεν θα είναι παρόντες, δεν θα παρεμβαίνουν στην συζήτησή τους και δεν θα διακόπτεται η ροή του σχολικού μαθήματος (Κατσανδρή, 2020).

Επιπλέον, ο βοηθητικός ρόλος του γονέα κατά τη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας δεν συνάδει με υπερβολές παρατηρήσεων, νουθεσιών και επιπλήξεων στο παιδί, καθώς αυτός ο ρόλος προς την ομαλή διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανήκει στον/στην εκπαιδευτικό. Βέβαια, αν υπάρξει ιδιαίτερη ανάγκη τότε επιβάλλεται ο γονέας να νουθετήσει το παιδί του, χωρίς βέβαια αυτό να περιορίζει την ελευθερία της έκφρασης του παιδιού, στην αυθόρμητη και αυτοτελή δράση, όπως ανάλογα θα συνέβαινε υπό κανονικές συνθήκες που ο μαθητής θα είχε φυσική παρουσία στον σχολικό χώρο. Στο πλαίσιο του βοηθητικού ρόλου της γονικής εμπλοκής είναι η προνοητικότητα του γονέα να διαμορφώσει τον οικογενειακό χώρο για την επικράτηση της ησυχίας και της φροντίδας του παιδιού κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων, ώστε να μείνει αμείωτο το ενδιαφέρον του κατά τη διάρκεια της τηλεεκπαίδευσης (Πάππα, 2020).

Ο νέος ρόλος που πρέπει να ενστερνιστεί ο γονέας είναι πολύ απαιτητικός, καθώς οι γονείς δεν είναι εξοικειωμένοι με τη κοινή θέα του σπιτιού τους, ενώ ταυτόχρονα έχουν αρκετές ανησυχίες για το εάν το παιδί τους θα μπορέσει να αντεπεξέλθει στη νέα σχολική πραγματικότητα με την τηλεεκπαίδευση. Επίσης, ανησυχίες με το εάν η επικοινωνία του με τον/την εκπαιδευτικό θα είναι υγιής και εάν ο ίδιος θα μπορεί να ανταπεξέλθει ως αρωγός της τηλεεκπαίδευσης, όντας ήδη πολυάσχολος και με φόρτο εργασίας και στο σπίτι (Πάππα, 2020).

Σε αυτό το σημείο είναι αναγκαίο να λεχθεί πως όλοι οι γονείς δεν είναι το ίδιο δεκτικοί απέναντι σε αυτήν τη μορφή μάθησης και η αρνητικότητα ορισμένων από αυτούς απέναντι στο ζήτημα της τηλεεκπαίδευσης είναι ικανή να επηρεάσει σημαντικά την έκβαση της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή την απομάκρυνση του παιδιού από αυτήν (Πάππα, 2020).

Οι γονείς δεν μπορούν να κατανοήσουν εύκολα την σπουδαιότητα της συμμετοχής τους σε αυτήν, με δεδομένο πως τα οφέλη είναι, εξίσου, αξιόπαινα και για τις δύο πλευρές και για τους γονείς και για τα παιδιά τους. Η γονική εμπλοκή στην εκπαιδευτική διαδικασία γενικότερα, πέρα από τα όρια της τηλεεκπαίδευσης φέρνει κοντά τους γονείς με τα παιδιά με αποτέλεσμα να παραμερίζονται δυσχέρειες που υπάρχουν και να ενισχύεται η μεταξύ τους υγιής σχέση και επικοινωνιακή επαφή (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2009).

Ο ένας καταλαβαίνει τον άλλον, τις ανάγκες και τα θέλω του και ενισχύεται ο αμοιβαίος σεβασμός και η υγιής αλληλεπίδραση, ειδικά όταν εξαιτίας επαγγελματικών

υποχρεώσεων ο γονέας αδυνατεί να είναι κοντά στο παιδί του και απουσιάζει από σημαντικές στιγμές της ζωής του. Επίσης, η εμπλοκή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία επιφέρει την αλληλοεκτίμηση μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονέων στο έργο του καθενός, ενώ ενισχύεται η επικοινωνιακή τους σχέση για θέματα που χρήζουν επίλυσης και αφορούν το παιδί. Η υγιής σχέση μεταξύ των εκπαιδευτικών και των γονέων έχει αντίκτυπο τόσο στην ανάπτυξη του παιδιού όσο και στο να νιώθει ασφάλεια και να αποδίδει με επιτυχία στις σχολικές απαιτήσεις και δραστηριότητες (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2009).

Παράδειγμα προς την αποτελεσματικότητα της γονικής εμπλοκής στην εκπαιδευτική διαδικασία αποτελεί η έρευνα των Korosidou et al. (2021). Η συγκεκριμένη έρευνα διερεύνησε την συμμετοχή των γονέων στο σχολικό πρόγραμμα PIECE (Parental Involment for the Engagement, Cooperation and Empowerment), το οποίο είναι ένα πρόγραμμα ένταξης που πραγματοποιήθηκε σε νηπιαγωγεία της Βόρειας Ελλάδας σχετικά με την ανάδειξη της σημασίας της γονικής συμμετοχής στην ενίσχυση της εκμάθησης ξένων γλωσσών σε μαθητές προσχολικής ηλικίας.

Με υποστηριζόμενο ψηφιακό υλικό, οι γονείς συμμετείχαν σε ανάλογες δραστηριότητες του προγράμματος αυτού, ενώ ταυτόχρονα περνούσαν ποιοτικό χρόνο με τα παιδιά τους. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής έδειξαν πως ειδικά η γονική εμπλοκή στην εκπαιδευτική διαδικασία των παιδιών τους στα πρώτα χρόνια της ζωής τους είναι καθοριστική για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων γραφής και γραμματισμού των μικρών παιδιών (Korosidou et al., 2021).

Η γονική εμπλοκή συχνά αντικαθίσταται από τον όρο οικογενειακή εμπλοκή και αυτό γιατί η παρουσία των γονιών μπορεί να μην είναι πάντοτε εφικτή. Ο όρος οικογενειακή εμπλοκή συμπεριλαμβάνει ευρύτερα εκείνο το οικείο ή συγγενικό πρόσωπο με το οποίο το παιδί αισθάνεται ασφάλεια και εκφράζεται σε αυτό πιο εύκολα. Πρόκειται, για ένα οικείο πρόσωπο του περιβάλλοντός του που θα ενισχύσει την αυτοπεποίθησή του και θα είναι εκεί για να υποστηρίξει και να επικροτεί την προσπάθειά του (Kuru Cetin & Taskin, 2016).

Η σημασία της γονικής εμπλοκής στην τηλεκπαίδευση και οι εμπειρίες των γονέων αυτής της διαδικασίας έχουν αποτελέσει ερευνητικό ζήτημα αρκετών ερευνητικών μελετών, προκειμένου να διεξαχθούν συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητα της επιβληθείσας κατάστασης εξαιτίας των μέτρων της πανδημίας COVID-19. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα των Lau και Lee (2020) στο Χονγκ Κονγκ με συμμετέχοντες τους γονείς των παιδιών που έλαβαν μέρος στην τηλεκπαίδευση απέδειξε πως τα παιδιά προσχολικής αγωγής αντιμετώπιζαν ιδιαίτερες δυσκολίες, προκειμένου να συμμετέχουν στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση επιτυχώς λόγω οικιακών περιορισμών και έλλειψη ενδιαφέροντος.

Επίσης, μέσω της έρευνας κατανοήθηκε πως οι γονείς ήταν δυσαρεστημένοι από την έκβαση της τηλεκπαίδευσης, λόγω αδυναμιών τόσο του σχολείου να υποστηρίξουν αυτή τη μέθοδο διδασκαλίας όσο και του κράτους, ενώ το έργο των εκπαιδευτικών δεν κρίθηκε τόσο διαδραστικό και η γονική εμπλοκή ως προς τη διεκπεραίωση των δραστηριοτήτων και των μαθημάτων της επόμενης μέρας κρίθηκε σημαντική. Αυτό συνέβη, διότι τα παιδιά δεν μπορούσαν ανεξάρτητα να ολοκληρώσουν τις δραστηριότητές τους (Lau & Lee, 2020).

1.5 Οι παράγοντες που επηρεάζουν τη γονική εμπλοκή στην τηλεκπαίδευση της προσχολικής ηλικίας

Στην προηγούμενη ενότητα αναδείχθηκε η σπουδαιότητα και ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζει η εμπλοκή των γονέων στη μάθηση και συγκεκριμένα στην τηλεκπαίδευση των παιδιών, τα οποία λόγω της τεχνολογικής τους ανεπάρκειας που επιφέρει το ηλικιακό αναπτυξιακό επίπεδό τους, αδυνατούν χωρίς τη βοήθειά τους να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της τηλεκπαίδευσης. Ένα από τα ζητήματα που τέθηκε παραπάνω και που θα αποτελέσει το θέμα διερεύνησης της συγκεκριμένης ενότητας αποτελεί η αδυναμία και οι περιορισμοί των γονέων να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες της συμμετοχής τους στην τηλεκπαίδευση των παιδιών τους σε καθημερινή βάση.

Ο πρώτος από τους παράγοντες που φαίνεται να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο και στην ουσία να επηρεάζουν σημαντικά την μη εμπλοκή των γονέων στην τηλεκπαίδευση των παιδιών της προσχολικής ηλικίας αφορά το κοινωνικό και οικονομικό τους επίπεδο. Για να γίνει αυτό πιο κατανοητό, αρκεί να αναλογιστεί κανείς πως όλοι οι γονείς δεν έχουν το ίδιο υψηλό μορφωτικό επίπεδο για να γνωρίζουν τον τρόπο να παρέχουν τη βοήθειά τους κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης και πολλές φορές αυτή η άγνοια, επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα μαθησιακά και κοινωνικά στα παιδιά (Μυλωνάκου – Κεκέ & Μασούρου, 2010).

Πολλές έρευνες έχουν αναδείξει πως οι γονείς, οι οποίοι σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο βρίσκονται πιο υψηλά σε σύγκριση με άλλους τείνουν να συμμετέχουν περισσότερο στην εκπαιδευτική αυτή διαδικασία και να εμπλέκονται περισσότερο στις σχολικές δραστηριότητες των παιδιών, χωρίς να τις υπονομεύουν (Μυλωνάκου – Κεκέ & Μασούρου, 2010).

Οι γονείς που συμμετέχουν σε συζητήσεις εκπαιδευτικών και παιδαγωγικών θεμάτων και έρχονται αντιμέτωποι με πληθώρα πληροφοριών τους παρέχεται η ευκαιρία να κατανοούν περισσότερο την εκπαιδευτική διαδικασία σε σύγκριση με γονείς που έχουν περιορισμένες κοινωνικές επαφές και δεν εμπλέκονται στα εκπαιδευτικά δρώμενα που αφορούν την εκπαίδευση των παιδιών τους. Επίσης, οι υψηλές οικονομικές απολαβές των

γονέων, παρέχουν στα παιδιά τους (τα εφόδια) καλό τεχνολογικό εξοπλισμό, ο οποίος διευκολύνει τον βοηθητικό τους ρόλο στην τηλεκπαίδευση των παιδιών, σε αντίθεση με γονείς, οι οποίοι δεν διαθέτουν εξελιγμένο τεχνολογικό εξοπλισμό στο σπίτι για την υλοποίηση της τηλεκπαίδευσης με αποτέλεσμα να υπάρχουν συνεχείς διακοπές στη ροή του μαθήματος και το παιδί να αποπροσανατολίζεται (Μυλωνάκου – Κεκέ & Μασούρου, 2010).

Πέρα από τις κοινωνικές σχέσεις, το μορφωτικό και το οικονομικό επίπεδο των γονέων ένας από τους βασικούς παράγοντες που συντελεί στην αδυναμία της γονικής εμπλοκής στην τηλεκπαίδευση των παιδιών είναι και οι επαγγελματικές υποχρεώσεις των γονέων και ο φόρτος εργασίας στο σπίτι (Hoover-Dempsey & Sandler, 2005).

Τα διαδικτυακά μαθήματα της προσχολικής ηλικίας, όπως αναφέρθηκε και στην τρίτη ενότητα του παρόντος κεφαλαίου πραγματοποιούνταν τις μεσημεριανές ώρες, οι οποίες είναι ώρες αιχμής για γονείς, οι οποίοι εργάζονται τόσο σε ιδιωτικές όσο και δημόσιες υπηρεσίες. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, οι γονείς να μην μπορούν να παραβρίσκονται την ώρα που διεξάγονταν τα τηλε-μαθήματα στο σπίτι και η παρουσία τους να αντικαθίσταται από τους παππούδες ή άλλα πρόσωπα με μηδαμινές γνώσεις χειρισμού ψηφιακών μέσων (Hoover-Dempsey & Sandler, 2005).

Ένας επιπλέον παράγοντας που επηρέασε τη γονική εμπλοκή στην τηλεκπαίδευση των παιδιών την περίοδο της καραντίνας που επέφερε η πανδημία Covid-19 ήταν οι όποιες δυσλειτουργίες που ήδη ενυπήρχαν εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος. Τα δυσλειτουργικά χαρακτηριστικά μιας οικογένειας, όπως για παράδειγμα οι αδυναμίες στην επικοινωνιακή αλληλεπίδραση μεταξύ των συζύγων-γονέων, η ύπαρξη ενός βρέφους ως μέλους της οικογένειας που εξαρτάται αποκλειστικά από την φροντίδα των γονέων, η ύπαρξη άλλων μελών στην οικογένεια με αποτέλεσμα τη στενότητα του διαθέσιμου οικιακού χώρου, η αδιαφορία των γονέων για την τηλεκπαίδευση, καθώς και το ηλικιακό στάδιο των γονέων αφορούν σημαντικές αιτίες που δεν επέτρεψαν σε κάποιους γονείς να αναλάβουν τον ρόλο του αρωγού στην τηλεκπαίδευση των παιδιών τους (Ματσαγγούρας & Πούλου, 2009).

Η διερεύνηση των παραγόντων που συντελούν στην αδυναμία της εμπλοκής των γονέων στην τηλεκπαίδευση εν καιρώ πανδημίας αποτέλεσε και το θέμα της έρευνας των Lase et al. (2021). Το δείγμα αποτέλεσαν γονείς παιδιών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης από την Ινδονησία. Μέσα από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων γονέων σε συνεντεύξεις που πραγματοποιήθηκαν πολλοί παραδέχθηκαν πως ήταν δύσκολο να προσαρμοστούν στην ιδέα εμπλοκής τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους, επειδή προέβαλαν τις αδυναμίες των εκπαιδευτικών και των σχολικών οργανισμών να υποστηρίξουν την τηλεκπαίδευση. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δυσχεράνει τη γονική εμπλοκή, αφού οι ίδιοι οι γονείς έτρεφαν μία αρνητική στάση ως προς την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση.

Επιπρόσθετα, οι συμμετέχοντες γονείς της έρευνας υποστήριξαν πως η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση και οι απαιτήσεις της τους βάρυνε αρκετά σε οικονομικό, ψυχολογικό και κοινωνικό επίπεδο, καθώς η τηλεκπαίδευση στηρίζεται σε τεχνολογικά και ψηφιακά μέσα που κοστίζουν, οι συνθήκες του εγκλεισμού και των δρώμενων της πανδημίας δεν ήταν ευνοϊκές, ώστε να ανεβάσουν το ηθικό και τη διάθεση των γονέων να εμπλακούν με τα παιδιά τους σε τέτοιου είδους δραστηριότητες. Οι επαγγελματικές τους υποχρεώσεις και οι απαιτήσεις της καθημερινότητας, επίσης δεν ευνοούσε την εμπλοκή τους (Lase, Zega & Daeli, 2021).

Η τελευταία από τις αιτίες αδυναμίας της γονικής εμπλοκής στην τηλεκπαίδευση που προέκυψε από την παραπάνω έρευνα αφορά τον ισχυρισμό των γονέων να δράσουν ως εκπαιδευτικοί μέσω από διαδικασίες υποστήριξης της μαθησιακής διαδικασίας, τη βοήθεια στην ολοκλήρωση των εργασιών και των τεστ και την ανικανότητα τους σε όλες αυτές τις απαιτήσεις σε συνδυασμό με τον περιορισμένο χρόνο (Lase, Zega & Daeli, 2021).

Το εύρημα αυτό της έρευνας έρχεται σε αντίθεση με όσα έχουν ειπωθεί στο προηγούμενο κεφάλαιο σχετικά με τον γονικό ρόλο στην τηλεκπαίδευση, αφού εδώ οι γονείς απαντούν πως πρέπει να δράσουν ως εκπαιδευτικοί κάτι που δεν ισχύει, καθώς ο ρόλος τους είναι καθαρά βοηθητικός και καθόλου δεν μπορεί και δεν πρέπει να αντικαταστήσει τον/την εκπαιδευτικό. Αυτή η προσέγγιση, προκύπτει λογικά από το ότι οι εκπαιδευτικοί δεν αποσαφήνισαν εξ' αρχής τον ρόλο των γονέων στην όλη διαδικασία και μάλλον δεν υπήρξαν σαφείς και σωστές οδηγίες προς τους γονείς για την τέλεση των υποχρεώσεών τους αυτών (Κατσανδρή, 2020).

Από την άλλη πλευρά, όσο αφορά τις προβαλλόμενες αδυναμίες της εκπαιδευτικής διδαχής και του διδακτικού υλικού που προέβησαν οι γονείς προτείνεται ως σημαντικός παράγοντας, αφού η οργάνωση είναι σημαντική παράμετρος για την επιτυχή μαθησιακή διαδικασία και είναι γεγονός πως θα διευκόλυνε περισσότερο και την ένταξη των γονέων στις δραστηριότητες αυτές (Μυλωνάκου – Κεκέ & Μασούρου, 2010)

Κεφάλαιο 2ο: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα του συγκεκριμένου κεφαλαίου αποσκοπεί στη βιβλιογραφική επισκόπηση ερευνών με θέμα την εξέταση των απόψεων των γονέων σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση που λαμβάνει χώρα στην προσχολική εκπαίδευση, θέμα το οποίο απασχόλησε ιδιαίτερα τον τομέα της εκπαίδευσης κατά την τρέχουσα κατάσταση με την εξάπλωση της πανδημίας Covid-19. Παράλληλα, θα παρουσιαστούν ευρήματα ερευνών που έχουν εξετάσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο και τις μεθόδους εφαρμογής της σε αυτήν τη σχολική βαθμίδα εκπαίδευσης. Ο βασικός σκοπός υλοποίησης της παρούσας βιβλιογραφικής ανασκόπησης είναι η κατανόηση των τρόπων που η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο πραγματοποιείται και ποιες οι απόψεις των γονέων σχετικά με τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που την αφορούν.

Στο τέλος της παρούσας εργασίας θα καταγραφούν τα συμπεράσματα ως απόρροια της βιβλιογραφικής αυτής επισκόπησης, ενώ θα δοθούν προτάσεις για περαιτέρω έρευνα πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα.

2.Επισκόπηση Ερευνών σχετικά με την κατάσταση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο κατά την περίοδο της πανδημίας

2.1 Γενικά Στοιχεία

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην πρωτοβάθμια σχολική βαθμίδα του νηπιαγωγείου εν καιρώ πανδημίας κρίθηκε ως μία επιβεβλημένη και επείγουσα συνθήκη διδασκαλίας, καθώς η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι περισσότερο συνηθισμένη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων. Η παρουσία αυτής της μορφής εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο, αποτελεί κυρίως ως μία εναλλακτική λύση διδασκαλίας και για ορισμένο χρονικό διάστημα, ενώ έπειτα τέθηκαν ζητήματα αξιοποίησης αυτής της μορφής και στη διά ζώσης εκπαίδευση συμπληρωματικά. Το πιο σημαντικό ζήτημα που απασχολεί, κυρίως, την εκπαιδευτική κοινότητα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι η ποιότητα του διδακτικού υλικού με δεδομένο πως τα παιδιά μικρής ηλικίας δεν είναι εύκολο να παρακολουθήσουν επί ώρες μπροστά σε μία οθόνη υπολογιστή ένα εξ αποστάσεως μάθημα (Hodges et al., 2021).

Επίσης, το διδακτικό υλικό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο θα πρέπει να προϋποθέτει να ελκύσει το ενδιαφέρον των μικρών μαθητών να είναι εύχρηστο από τους γονείς ή τους κηδεμόνες, όπου η παρουσία τους είναι αναγκαία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση των νηπίων. Αυτό φυσικά συμβαίνει, γιατί τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας δεν διαθέτουν τις δεξιότητες που απαιτούνται κατά τη χρήση του Η/Υ, καθώς αυτή η μορφή εκπαίδευσης δυσκολεύει τόσο τους εκπαιδευτικούς όσο και τους γονείς, ιδίως, όταν δεν υπάρχει η κατάλληλη επιμόρφωση γι' αυτά τα ζητήματα (Alan, 2021).

Η αλήθεια είναι πως σε σχέση με το παρελθόν οι εκπαιδευτικοί πια, έχουν προνοήσει να επιμορφωθούν σε θέματα διδασχής και αξιοποίησης Τ.Π.Ε.στη διδασκαλία. Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στον χειρισμό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και στις Τ.Π.Ε. σηματοδοτεί την επαγγελματική εξέλιξή τους και τους οδηγεί στο σχεδιασμό ποιοτικότερου διδακτικού υλικού σε σχέση με αυτό των εκπαιδευτικών που δεν έχουν περάσει από αντίστοιχη εκπαίδευση ή επιμόρφωση. Άλλωστε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στοχεύει σε ένα γενικότερο εκπαιδευτικό επαναπροσανατολισμό της μάθησης με μεταρρυθμίσεις και αλλαγές στα προγράμματα σπουδών που θέλουν να προσφέρουν κάτι νέο συμπληρωματικά στη διά ζώσης διδασκαλία (Perraton, 2001 όπ. αναφ. Gültekin, 2009).

Η πρώτη επαφή της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα με την εξ αποστάσεως μάθηση υπήρξε το 2000 με το αναφερόμενο πρόγραμμα «Σχέδια», όπου μέσω της δράσης e-

twinning απομακρυσμένα σχολεία στα νησιά της Ελλάδος είχαν τη δυνατότητα να διασυνδεθούν και να συνεργαστούν με άλλα σχολεία τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό (Αναστασιάδης, 2014).

2.2 Σκοποί της Έρευνας στο πεδίο

Με δεδομένο τα όσα ειπώθηκαν παραπάνω για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση και τη σχέση αυτής με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι σημαντικό να αναζητηθεί ο σκοπός των παρακάτω παρουσιαζόμενων ερευνών οι οποίες εστιάζουν στο ζήτημα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες του εξωτερικού δίνοντας το έναυσμα για συγκρίσεις και κριτική.

Ειδικότερα, η Foti (2020) στην έρευνά της έθεσε ως βασικό στόχο να ερευνήσει τις αντιλήψεις, τις δυνατότητες και τους περιορισμούς που παρουσιάζει η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στα Νηπιαγωγεία της Αθήνας σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών που αναγκάστηκαν να ακολουθήσουν αυτή τη μορφή εκπαίδευσης λόγω των μέτρων προστασίας για την αντιμετώπιση της πανδημίας Covid-19. Παράλληλα, ο στόχος της έρευνας της Foti ήταν να διερευνήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τις προϋποθέσεις υλοποίησης της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα νηπιαγωγεία της χώρας.

Η διερεύνηση των απόψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με τις επιπτώσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή απασχόλησε την έρευνα του Duran (2021). Συγκεκριμένα βασικός σκοπός της εν λόγω έρευνας είναι να αξιολογήσει τις επιπτώσεις που καταγράφονται κατά τα λεγόμενα των εκπαιδευτικών σε μία χώρα με μη ευρωπαϊκές προδιαγραφές όπως η Τουρκία. Η έρευνα των Champreaux et al. (2020) βασίζεται περισσότερο στην εξέταση των επιπτώσεων της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην συναισθηματική ευεξία των νηπίων και τη διαδικασία της μάθησης στο σπίτι στη Γαλλία και τη Ρωσία.

Αν και οι έρευνες αυτές δίνουν έμφαση περισσότερο στα αρνητικά στοιχεία και τους περιορισμούς της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο, οι παρακάτω έρευνες αξιολογούν άλλα δεδομένα. Η έρευνα της Giannakorouli (2021) βασίζεται στην συλλογή εκείνων των στοιχείων που ευνοούν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο, αφού ο σκοπός της είναι να συγκεντρώσει όλα εκείνα τα στοιχεία στρατηγικής που πρέπει να ακολουθήσουν εκπαιδευτικοί και γονείς για να υπάρξει αποτελεσματικότητα στο ζητούμενο της εκμάθησης της γλώσσας μέσω εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.

Προτάσεις στρατηγικής για την υιοθέτηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο παρέχει και η έρευνα των Fedina et al. (2017) η οποία πραγματοποιήθηκε στη Ρωσία. Συμπληρωματικά με τους σκοπούς των παραπάνω ερευνών λειτουργεί και ο ερευνητικός σκοπός των Kojic et al. (2017) σχετικά με το κατά πόσο παίζει ρόλο η θέληση

των εκπαιδευτικών βάσει των ατομικών τους χαρακτηριστικών να εκπαιδευτούν ως προς την εξ αποστάσεως διδασκαλία για να παρέχουν περισσότερο ποιοτικό περιεχόμενο.

2.3 Ερευνητικά Ερωτήματα στις επισκοπούμενες έρευνες

Το μειονέκτημα στις έρευνες που αφορούν την πρωτοβάθμια σχολική βαθμίδα εκπαίδευσης και ειδικότερα τους εκπαιδευτικούς χώρους προσχολικής αγωγής είναι ότι είναι δύσκολο να εξαχθούν συμπεράσματα από τα ίδια τα νήπια, αφού το νεαρό της ηλικίας τους δεν τους επιτρέπει να έχουν ολοκληρωμένη κρίση και να αντιλαμβάνονται τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα αυτής. Έτσι, τα ερευνητικά ερωτήματα των παραπάνω ερευνών οργανώνονται στην πλειονότητα σε σχέση με τις απόψεις των εκπαιδευτικών και των γονέων σχετικά με το πώς αντιλαμβάνονται αυτή τη μορφή εκπαίδευσης και πως θεωρούν πως αυτή λειτουργεί θετικά ή αρνητικά στη μάθηση των νηπίων.

Οι έρευνες που επισκοπούνται στην συγκεκριμένη εργασία και που απευθύνονται στους εκπαιδευτικούς της προσχολικής αγωγής σχετικά με το ζήτημα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης εν καιρώ πανδημίας Covid-19 στοχεύουν να αξιολογήσουν τη συγκεκριμένη κατάσταση και γι' αυτό τα ερευνητικά ερωτήματα αφορούν το πώς οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα νήπια και στους ίδιους και ποιες είναι αυτές, ποιες είναι οι επιπτώσεις γενικά της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή και με ποιους τρόπους αυτή πραγματοποιείται στο νηπιαγωγείο (Duran, 2021).

Από την άλλη, η έρευνα της Foti (2020) εστιάζει σε ερευνητικά ερωτήματα που αφορούν όχι μόνο τους περιορισμούς και τις επιπτώσεις της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο αλλά και στο ποιες είναι οι δυνατότητες που αυτή η μορφή εκπαίδευσης παρέχει σε σύγκριση με τη δια ζώσης εκπαίδευση υπό τις απόψεις των εκπαιδευτικών. Η μόνη έρευνα από όσες επισκοπήθηκαν η οποία εστιάζει στους γονείς παιδιών και στέκεται περισσότερο στο πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχει επηρεάσει τον συναισθηματικό τους κόσμο και τη διαδικασία μάθησης είναι αυτή των Champeaux et al. (2020).

Τα ερευνητικά ερωτήματα των παρακάτω ερευνών διαφέρουν σε σχέση με αυτά των προηγούμενων, αφού μελετάται περισσότερο η ποιότητα του διδακτικού υλικού και πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση μπορεί να λάβει χώρα στο Νηπιαγωγείο. Έτσι, στην έρευνα της Giannakoroulou (2021) εξετάζεται ο τρόπος και τα εργαλεία εφαρμογής στρατηγικής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε ένα περιβάλλον μάθησης μέσω της εμπειρίας μιας βρεφονηπιοκόμου. Παρόμοια είναι και τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας των Fedina et al. (2017), όπου αναζητούνται τα πλεονεκτήματα της χρήσης DET μιας εφαρμογής που

διαφέρει από τα στοιχεία της δια ζώσης εκπαίδευσης, οι τρόποι εφαρμογής αυτού και κατά πόσο είναι προσβάσιμο σε όλους.

Πέρα από την πανδημία Covid-19 στο ερευνητικό ερώτημα τι πρέπει να κάνουν οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς για να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των νηπίων στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και πόσο επιδρά ο ρόλος τους στην αποτελεσματικότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης επιχειρεί να προσφέρει απαντήσεις η έρευνα των Kojic et al. (2017).

2.4 Μεθοδολογία των επισκοπούμενων ερευνών

Ο κάθε ερευνητής ανάλογα με τα ερευνητικά ερωτήματα και τους ερευνητικούς του σκοπούς επιλέγει και τον τρόπο που θα διεξάγει την έρευνά του, δηλαδή αν αυτή θα στηριχθεί σε ποιοτικές ή ποσοτικές μεθόδους. Ακολούθως περιγράφονται τα ειδικά μεθοδολογικά στοιχεία των ερευνών που επισκοπήθηκαν.

2.5 Ερευνητικά Εργαλεία των ερευνών με εκπαιδευτικούς

Ο τρόπος δειγματοληψίας στις εξεταζόμενες έρευνες είναι διαφορετικός, αν αναλογιστεί κανείς πως η στρατηγική είναι διαφορετική ανάμεσα στις ποσοτικές και τις ποιοτικές μεθόδους έρευνας.

Στις ποσοτικές έρευνες της Foti (2020), του Duran (2021), των Chamreaux et al. (2020), των Fedina et al. (2017) και της Giannakopoulou (2021) ο τρόπος δειγματοληψίας είναι βολικός από την άποψη πως οι συμμετέχοντες επιλέγουν αν θα συμμετέχουν στην έρευνα, φυσικά βέβαια πληρώντας τις προϋποθέσεις να είναι εκπαιδευτικοί προσχολικής αγωγής και να ασχολήθηκαν με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ή γονείς με παιδιά στο νηπιαγωγείο και εμπειρία εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Το ίδιο συμβαίνει και στα παιδιά που συμμετείχαν.

Συγκεκριμένα, στην ποσοτική έρευνα της Foti (2020) επιλέχθηκε η βολική δειγματοληψία και το δείγμα αφορούσε συνολικά 101 νηπιαγωγούς εκ των οποίων οι 100 ήταν γυναίκες και μόνο ένας ήταν άντρας. Η προϋπόθεση συμμετοχής στην έρευνα ήταν να διαθέτουν εμπειρία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και να εργάζονται σε νηπιαγωγείο της περιφέρειας της Γ' Αθήνας. Αντίστοιχα, στην ποσοτική έρευνα του Duran (2021) συμμετείχαν 140 εκπαιδευτικοί προσχολικής αγωγής προερχόμενοι από 14 επαρχίες της Τουρκίας εκ των οποίων οι 94 ήταν γυναίκες και οι 46 άνδρες. Στην έρευνα τέλος των Chamreaux et al. (2020) συμμετείχαν 3.352 οικογένειες από την Ιταλία και 2.154 από τη Γαλλία.

Περισσότερο βοηθητική ως προς την ποιότητα του διδακτικού υλικού και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών που υλοποιούν εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε νήπια ήταν η έρευνα των Kojic et al. (2017) με δείγμα 200 δασκάλων από διάφορες περιοχές της Σερβίας.

Στις ποιοτικές έρευνες ο τρόπος δειγματοληψίας είναι σκόπιμος από την άποψη ότι επιλέγεται το ερευνητικό δείγμα να πληροί τις κατάλληλες προϋποθέσεις παιδιού, γονέα ή εκπαιδευτικού με εμπειρία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο για να διεξαχθούν ανάλογα συμπεράσματα (Neuman, & Robson, 2014).

Η έρευνα των Fedina et al. (2017) και της Giannakopoulou (2021) διαφέρουν ως προς το δείγμα των παραπάνω ερευνών, αφού το δείγμα δεν προσεγγίζεται ακριβώς αλλά γίνεται λόγος για διερεύνηση του προγράμματος DET της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή το έτος 2016-2017 συνολικά με τη χρήση Τ.Π.Ε. και την εμπειρία μίας βρεφονηπιοκόμου σχετικά με στρατηγικές που ακολούθησε στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση αντίστοιχα. Η μεθοδολογία αυτών των ερευνών είναι περισσότερο ποιοτικής φύσεως.

2.6 Ερευνητικό Εργαλείο & Βασική Δομή

Η πλειονότητα των ερευνών που μελετώνται σε αυτό το κεφάλαιο έχουν στηριχθεί στο ερευνητικό εργαλείο του ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο αποτελεί ένα από τα πιο δημοφιλή ερευνητικά μέσα, καθώς είναι πολύ εύκολος ο τρόπος να χορηγηθεί στους συμμετέχοντες, ιδίως, όταν αυτό παρέχεται σε ηλεκτρονική μορφή και φιλοξενείται σε κάποιον ιστότοπο ή ειδική πλατφόρμα. Αυτός ο τρόπος διερεύνησης δεν απαιτεί από τον συμμετέχοντα ιδιαίτερο χρόνο αφιέρωσης και συνήθως εξαιτίας αυτού του παράγοντα σε ποσοτικές έρευνες με ερωτηματολόγιο συμμετέχουν περισσότεροι (Lagoumitzis et al., 2015).

Η βασική δομή που συναντάται, συνήθως, στα ερωτηματολόγια είναι ο χωρισμός ενοτήτων ανάλογα τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί. Έτσι, συνήθως στην πρώτη ενότητα ο συμμετέχων συμπληρώνει ερωτήσεις που αφορούν ατομικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά, ενώ στις υπόλοιπες ισάριθμες ερωτήσεις που έχουν διεξαχθεί από τον ερευνητή ανάλογα τα ερευνητικά ερωτήματα.

Ειδικότερα, το εργαλείο συλλογής δεδομένων που επιλέχθηκε στην έρευνα του Duran (2021) ήταν το ερωτηματολόγιο ανοιχτού τύπου που διενεμήθηκε στους εκπαιδευτικούς σε σύνδεσμο που δημιουργήθηκε μέσω της φόρμας της Google και αποτελούνταν από δύο μέρη, το πρώτο αφορούσε τη συμπλήρωση ατομικών πληροφοριών και το δεύτερο τις απόψεις τους για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση πριν και κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19. Ο ερευνητής για να αξιολογήσει τα δεδομένα σχημάτισε θεματικούς άξονες και ακολούθησε την περιγραφική ανάλυση των δεδομένων του. Τον ίδιο ακριβώς τρόπο συλλογής δεδομένων

ακολούθησε και η έρευνα της Foti (2020) μόνο που οι ερωτήσεις ήταν κλειστού τύπου σύμφωνα με την κλίμακα Likert.

Παρομοίως και η έρευνα των Chamreaux et al. (2020) άντλησε πληροφορίες μέσω διαδικτυακού ερωτηματολογίου από τους γονείς με ενότητες που χωρίζονταν σε ατομικά χαρακτηριστικά, εκτίμηση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, συμμετοχή των ίδιων σε αυτή, προτάσεις και διαθεσιμότητα εξοπλισμού πληροφορικής στο σπίτι. Αυτή η μέθοδος συλλογής δεδομένων ακολουθήθηκε και από την έρευνα των Kojic et al. (2017) με ερωτήσεις σχετικά με την ετοιμότητα των εκπαιδευτικών να διενεργήσουν εξ αποστάσεως εκπαίδευση στα νήπια.

Σε σχέση με τη μέθοδο συλλογής των δεδομένων της η έρευνα της Giannakoroulou (2021) δεν στηρίζεται σε συγκεκριμένες ερωταποκρίσεις αλλά στην καταγραφή μίας προσωπικής εμπειρίας και πρότασης διδακτικής ακολουθίας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο. Κατά ανάλογο τρόπο λειτουργεί και η έρευνα των Fedina et al. (2017), όπου στην ουσία αξιολογείται η εκπαιδευτική πρακτική που ακολουθείται στην εξ αποστάσεως διδασκαλία στα νηπιαγωγεία της Ρωσίας, και της επισήμανσης προτάσεων σχετικά με τις αλλαγές ή όχι που πρέπει να γίνουν.

2.7 Βασικά Συμπεράσματα των επισκοπούμενων ερευνών

Ένα από τα σημαντικά ευρήματα που φέρουν μία αισιόδοξη ματιά ως προς την εφαρμογή της τηλεεκπαίδευσης στην Ελλάδα ήταν πως οι εκπαιδευτικοί στην πλειονότητα τους οργάνωσαν κατά την περίοδο του κλεισίματος των σχολείων λόγω της πανδημίας Covid-19 την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση βάσει της αντίληψής τους ότι αυτός ήταν ο μόνος τρόπος ώστε να μη διακοπεί η επικοινωνία τους με τους μαθητές τους και πως αισθάνονταν την υποχρέωση να βοηθήσουν και τους γονείς των μαθητών τους, οι οποίοι ήθελαν εν μέσω καραντίνας να βρουν τρόπους απασχόλησης των παιδιών τους. Η επιτυχία αυτή οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στο γεγονός ότι το 60% των νηπιαγωγών είχαν ήδη πριν την πανδημία επιμόρφωση Β' επιπέδου στις Τ.Π.Ε. (Φώτη, 2020).

Οι νηπιαγωγοί δήλωσαν πως εργάζονταν, κυρίως σε συνεργασία με τους γονείς στέλνοντας στο e-class δραστηριότητες, οι οποίες έπρεπε να εκτελεστούν αξιοποιώντας την εικόνα και τον ήχο. Βέβαια, οι περισσότεροι νηπιαγωγοί συμφώνησαν στο ότι ειδικά σε αυτήν την ηλικία των παιδιών η τηλεεκπαίδευση δεν μπορεί να αντικαταστήσει τη διά ζώσης διδασκαλία που παρέχει ενεργό αλληλεπίδραση (Φώτη, 2020).

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση φάνηκε ότι αύξησε τη συμμετοχή των γονέων στην προσχολική εκπαίδευση και αυτό είχε θετική επίδραση στην αλληλεπίδραση γονέων-παιδιών. Στη διαδικασία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με τη δημιουργία πλατφορμών που προορίζονται για τα νηπιαγωγεία, έγιναν προτάσεις για περισσότερες και επαγγελματικές

δραστηριότητες, κοινές δράσεις σε συνεργασία με σχολεία αλλά και για την εκπαίδευση των γονέων (Duran, 2021).

Αυτό που είναι ασφαλές να συμπεράνει κανείς από την έρευνα της Giannakopoulou (2021) είναι ότι το *Perpa Pig* μπορεί να είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο διδασκαλίας για την εκμάθηση της γλώσσας στην προσχολική ηλικία. Η ερευνήτρια προτείνει οι εκπαιδευτικοί και οι σχεδιαστές προγραμμάτων σπουδών να συμπεριλάβουν στη διδακτική διαδικασία την προβολή παρόμοιων κινουμένων σχεδίων που υποβοηθούν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας να μάθουν τη γλώσσα και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους..

Από την έρευνα των Champeaux et al. (2020) διαπιστώθηκε ότι ο αποκλεισμός λόγω της πανδημίας είχε ισχυρότερη αρνητική επίδραση στα αγόρια, στα παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο (στην Ιταλία) ή στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (στη Γαλλία) και στα παιδιά των οποίων οι γονείς έχουν χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι η αύξηση του χρόνου που αφιερώνεται μπροστά στην οθόνη σχετίζεται με χειρότερο «μαθησιακό επίτευγμα» και «συναισθηματική κατάσταση», ενώ το αντίθετο ισχύει για το χρόνο που αφιερώνεται στο διάβασμα. Η χρήση διαδραστικών μεθοδολογιών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, που ήταν πολύ πιο συνηθισμένη στην Ιταλία από ό,τι στη Γαλλία, φαίνεται να αμβλύνει σημαντικά τον αρνητικό αντίκτυπο της πανδημίας όσο αφορά την εκπαίδευση ανάμεσα στις δυο χώρες.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των Kojic et al. (2017) δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας νεότεροι σε ηλικία είναι περισσότερο έτοιμοι να προσαρμοστούν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και κατανοούν περισσότερο τα οφέλη της μάθησης από απόσταση.

Στην έρευνα των Trubavina et al. (2021) οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι η πανδημία Covid-19 είχε πολυάριθμες αρνητικές επιπτώσεις στην προσχολική εκπαίδευση και ότι πραγματοποίησαν δραστηριότητες και παιχνίδια τέχνης, επιστήμης και μαθηματικών για να διατηρήσουν την διαδικασία της εκπαίδευσης, αλλά αντιμετώπισαν πολλές προκλήσεις κατά τη διαδικασία.

Το σημαντικό εύρημα της Κατσανδρή (2020) έρχεται σε αντίθεση με όσα έχουν ειπωθεί σχετικά με τον γονικό ρόλο στην τηλεεκπαίδευση, αφού εδώ οι γονείς απαντούν πως πρέπει να δράσουν ως εκπαιδευτικοί κάτι που δεν ισχύει, καθώς ο ρόλος τους είναι καθαρά βοηθητικός και καθόλου δεν μπορεί και δεν πρέπει να αντικαταστήσει τον/την εκπαιδευτικό. Αυτή η προσέγγιση, προκύπτει λογικά από το ότι οι εκπαιδευτικοί δεν αποσαφήνισαν εξ' αρχής τον ρόλο των γονέων στην όλη διαδικασία και μάλλον δεν υπήρξαν σαφείς και σωστές οδηγίες προς τους γονείς για την τέλεση των σχετικών υποχρεώσεών τους (Κατσανδρή, 2020).

Στην έρευνα των Fedina et al. (2017), όπου αναλύθηκαν τα διαγνωστικά ευρήματα της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών προσχολικής ηλικίας να εφαρμόσουν τεχνολογίες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και μελετήθηκε το επίπεδο ευαισθητοποίησης των γονέων παιδιών προσχολικής ηλικίας για το περιεχόμενο και τα μέσα εφαρμογής τεχνολογιών εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και την ετοιμότητά τους να αγκαλιάσουν αυτόν τον τύπο εκπαιδευτικής τεχνολογίας προέκυψαν εξίσου δυσκολίες. Αυτές αφορούσαν ότι δεν υπήρχαν οι κατάλληλες κατευθυντήριες γραμμές διδασκαλίας για τους εκπαιδευτικούς και πως πολλά παιδιά αδυνατούσαν να έχουν πρόσβαση στις εφαρμογές που χρησιμοποιούνταν για τη διεξαγωγή του μαθήματος με αποτέλεσμα να μένουν εκτός της μάθησης.

2.8 Επισκόπηση Ερευνών σχετικά με τις απόψεις των γονέων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο

Γενικά Στοιχεία

Η εξέταση των απόψεων των γονέων ή των κηδεμόνων των μαθητών της προσχολικής αγωγής διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αποτίμηση και αξιολόγηση της εξ αποστάσεως διδασκαλίας και εκπαίδευσης, καθώς ο ρόλος του είναι ιδιαίτερα απαιτητικός και ενεργός (Κοντογεωργάκου & Γεωργιάδη, 2016).

Πριν την επισκόπηση των ερευνών που έχουν επιλεγεί για το αναφερόμενο θέμα διερεύνησης είναι σημαντικό να αποτιμηθεί ο ρόλος των γονέων, προκειμένου να εξηγηθεί γιατί οι απόψεις τους είναι σημαντικές να κρίνουν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο.

Καταρχάς, είναι αναγκαίο να ειπωθεί πως ο γονέας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο είναι συνεχώς παρών στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του παιδιού του που διενεργούνται μέσω της οθόνης του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Ο ρόλος του είναι συγκεκριμένος και άκρως βοηθητικός όχι μόνο προς το παιδί του σχετικά με την κατανόηση και διεκπεραίωση των δραστηριοτήτων αλλά και ως προς τον ίδιο τον εκπαιδευτικό, ο οποίος στηρίζεται στην αρωγή του γονέα, προκειμένου να εκτελέσει αποτελεσματικά το εκπαιδευτικό του έργο. Έτσι, η σωστή επικοινωνία των δύο αυτών παραγόντων που εμπλέκονται στην εξ αποστάσεως διδασκαλία στο νηπιαγωγείο αποτελεί στην ουσία το θεμέλιο μιας αποτελεσματικής τηλεεκπαίδευσης (Liakoroulou, 2020).

Η στάση των γονέων περί της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε γενικό πλαίσιο είναι αυτή που σε μεγάλο ποσοστό μπορεί να μεταβάλλει τις μαθησιακές συνθήκες και την αποτελεσματικότητα αυτής της μορφής εκπαίδευσης, αφού όσο πιο υποστηρικτικός είναι ο γονέας σε αυτό που γίνεται τόσο περισσότερο θα ενθαρρύνει και το παιδί του να συμμετέχει ενεργά στην όλη διαδικασία. Αυτό, βέβαια σχετίζεται και με το πλήθος των χαρακτηριστικών που αντιπροσωπεύουν τον κάθε γονέα, όπως εάν γνωρίζει να χειριστεί ηλεκτρονικό υπολογιστή, αν διαθέτει ελεύθερο χρόνο να βρίσκεται κοντά στο παιδί του τις ώρες που διεξάγεται το μάθημα, αν έχει τη θέληση να βοηθήσει και όχι να παρεμποδίζει το διδακτικό έργο και τη μάθηση του παιδιού του, κλπ (Κοντογεωργάκου & Γεωργιάδη, 2016).

Η συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών δεν πρέπει να συμβαίνει μόνο σε περιπτώσεις, όπου κρίνεται επείγουσα η απομακρυσμένη διδασκαλία έναντι της διά ζώσης αλλά στη διάρκεια κάθε σχολικού έτους ο γονέας πρέπει να ενημερώνεται για την πρόοδο

του παιδιού του και να δέχεται συμβουλές από τους εκπαιδευτικούς για το πώς θα με τη συνεργασία και των δύο θα βελτιωθούν αδυναμίες που παρουσιάζονται. Οι κοινές κατευθυντήριες δομές είναι εκείνες που θα αποδείξουν κατά πόσο λειτουργεί η συνεργασία των γονέων με τους εκπαιδευτικούς (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2017).

2.8.1 Σκοπός Έρευνας των ερευνών με γονείς

Οι λόγοι που έχουν διενεργηθεί οι παρακάτω έρευνες σχετίζονται άμεσα με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω με δεδομένο ότι οι γονείς χρειάστηκε να εμπλακούν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία των παιδιών τους πιο πολύ από κάθε άλλη φορά, καθώς κρίθηκε αναγκαίο λόγω των συνθηκών που επέβαλαν τα μέτρα προστασίας και αντιμετώπισης της πανδημίας Covid-19.

Σχετικά με την έρευνα των Karavida και Tymra (2021) ο βασικός σκοπός που επισημαίνεται σχετικά με την υλοποίηση της συγκεκριμένης έρευνας ήταν το να εξεταστούν εκ μέρους των ερευνητών οι απόψεις των Ελλήνων γονέων σχετικά με τις παρατηρήσεις τους ως προς την αλλαγή της συμπεριφοράς των παιδιών τους, εξαιτίας του εγκλεισμού και της διεξαγωγής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επιπλέον, ένας από τους στόχους, αυτής της έρευνας ήταν η αξιολόγηση της χρήσης των διαδικτυακών πλατφορμών σε μαθητές μικρής ηλικίας καθώς και ο αντίκτυπος αυτής της χρήσης στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Από την άλλη πλευρά, η έρευνα των Lau και Lee (2020) πήγε ένα βήμα παραπέρα από τους ερευνητικούς σκοπούς της παραπάνω έρευνας, καθώς πρωταρχικός σκοπός των ερευνητών ήταν να μπορέσουν να καταγράψουν τις απόψεις γονέων με παιδιά τόσο στη δημοτική σχολική βαθμίδα εκπαίδευσης όσο και με παιδιά που φοιτούν στο Νηπιαγωγείο σχετικά με την εμπειρία τους κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης την περίοδο της πανδημίας. Ταυτόχρονα, οι συγκεκριμένοι ερευνητές θέλησαν να εκτιμήσουν και τον χρόνο που οι μικροί μαθητές περνούσαν στο διαδίκτυο και μπροστά στην οθόνη του ηλεκτρονικού υπολογιστή κατά τα λεγόμενα των γονιών τους και αν αυτός ο χρόνος ήταν λιγότερος ή περισσότερος πριν και κατά τη διάρκεια της καραντίνας.

Όσον αφορά την έρευνα των Stites et al. (2021), απώτερος σκοπός της πήρξε η περιγραφική ανάλυση και εξέταση των απόψεων των γονέων σχετικά με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην προσχολική αγωγή στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (Η.Π.Α.). Σε παρόμοια λογική με τις παραπάνω έρευνες, ο ερευνητικός σκοπός των Sari και Maningtyas (2020) αφορά τη διερεύνηση των απόψεων των γονέων περί την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο. Αυτό που διαφοροποιεί την εν λόγω ερευνητική μελέτη σε σχέση με τις προηγούμενες είναι πως οι συγκεκριμένοι ερευνητές είχαν σκοπό να προσδιορίσουν περισσότερο τις απόψεις των γονέων για το πώς εμπλέκονται οι ίδιοι στην εξ αποστάσεως

εκπαίδευση των παιδιών τους και να οριοθετήσουν αυτή τους την εμπειρία. Το ενδιαφέρον της έρευνας αυτής είναι πως το επίκεντρο της έρευνας είναι η άποψη των γονέων για τους ίδιους και όχι για τα παιδιά τους και κατά κάποιο τρόπο συμπληρώνει και το πρώτο μέρος της εργασίας αυτής, καθώς οι περισσότερες έρευνες έκαναν λόγο για το ζήτημα αυτό όσο αφορά την πλευρά των εκπαιδευτικών και των ειδικών παρακάμπτοντας τις απόψεις των γονέων, οι οποίες κρίνονται σημαντικές, αφού και οι ίδιοι πήραν μέρος στην όλη διαδικασία.

2.8.2 Ερευνητικά Ερωτήματα των ερευνών με γονείς

Τα ερευνητικά ερωτήματα των εξεταζόμενων σε αυτή την ενότητα ερευνών διαμορφώνονται βάσει των ερευνητικών σκοπών που τέθηκαν παραπάνω και γι' αυτό σε κάποια σημεία μπορεί να μοιάζουν και σε άλλα να διαφέρουν. Τα ερευνητικά ερωτήματα στην ουσία αφορούν τον οδηγό του κάθε ερευνητή σχετικά με το τι είναι αυτό που ψάχνει, ώστε κατά τη διάρκεια της έρευνάς του να μην ξεφύγει από τους ερευνητικούς τους σκοπούς (Neuman, & Robson, 2014).

Η έρευνα των Karavida και Tymra (2021) βασίζεται σε τέσσερα βασικά ερευνητικά ερωτήματα. Πιο συγκεκριμένα, οι εν λόγω ερευνητές εξετάζουν τις απόψεις των γονέων σχετικά με την συμμετοχή των παιδιών τους στην εξ αποστάσεως μορφή εκπαίδευσης και αν αυτή εξαρτάται από τη γεωγραφική περιοχή με δεδομένο ότι παίζει ρόλο η εξέλιξη της τεχνολογίας και του βιοτικού επιπέδου της οικογένειας. Επίσης, το τρίτο ερευνητικό ερώτημα αφορά τις απόψεις των γονέων σχετικά με την ποιότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ανάλογα με το αν το παιδί τους φοιτά σε ιδιωτικό ή δημόσιο σχολείο. Η πιο σημαντική παράμετρος που εξετάζεται σε αυτήν την έρευνα είναι αν παρατηρούνται αλλαγές στην συμπεριφορά των παιδιών και στον χρόνο που αφιερώνουν στη μάθηση ανάλογα με το αν συμμετέχουν σε μια μορφή ασύγχρονης ή σύγχρονης μορφής εκπαίδευσης.

Η ερευνητική μελέτη των Lau και Lee (2020) βασίζεται αντιστοίχως σε τρία ερευνητικά ερωτήματα που αφορούν τη γενική άποψη των γονέων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην πρωτοβάθμια σχολική βαθμίδα, τις αντιλήψεις αυτών για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους κατά την τηλεεκπαίδευση και κατά πόσο θεωρούν ότι τα παιδιά τους βρίσκονται μπροστά από την οθόνη του υπολογιστή σε σχέση με πριν το ξέσπασμα της πανδημίας. Η διερεύνηση αυτών των ζητημάτων είναι ενδιαφέρουσα, αφού στο Χονγκ Κονγκ ο διδακτικός στόχος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι τα παιδιά να αποκτήσουν μία ολόπλευρη ανάπτυξη.

Όσον αφορά την έρευνα των Stites et al. (2021), οι ερευνητές προσπάθησαν μέσω αυτής να απαντήσουν σε τι είδους δραστηριότητες είναι αναγκαία η παρουσία των γονέων στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο βάσει της εμπειρίας τους και ποιες κατά τη

γνώμη τους είχαν επιτυχία και γιατί. Επίσης, οι ερευνητές θέλησαν να καταγράψουν και τα εμπόδια που οι γονείς ισχυρίζονται πως έπρεπε να αντιμετωπίσουν και σε ποιες πηγές στηρίχθηκαν, προκειμένου να βοηθηθούν οι ίδιοι για να ανταπεξέλθουν στο ρόλο που τους επέβαλε η εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Τα ερευνητικά ερωτήματα τέλος της ερευνητικής μελέτης των Sari και Maningtyas (2020) αφορούσαν στο πως οι γονείς αξιολογούν την εμπειρία τους από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση των παιδιών τους, εάν το μορφωτικό τους επίπεδο παίζει ρόλο στη συμμετοχή τους σε αυτή τη μορφή μάθησης των παιδιών τους και σε ποιον τομέα ενεπλάκησαν περισσότερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

2.8.3 Μεθοδολογία των ερευνών με γονείς

Οι παρακάτω μεθοδολογικές προσεγγίσεις μπορεί να αποκλίνουν ελάχιστα σε σχέση με τις μεθόδους συλλογής δεδομένων που παρουσιάστηκαν στην πρώτη ενότητα της συγκεκριμένης βιβλιογραφικής επισκόπησης. Βέβαια, είναι αναγκαίο να τονιστεί πως αν και στην πρώτη ενότητα κατανοήθηκε πως η μέθοδος διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο είδος των ευρημάτων που θα προκύψουν και κατά πόσο αυτά θα είναι έγκυρα και αξιόπιστα πρέπει να τονιστεί πως η κάθε έρευνα ξεχωριστά έχει να προσδώσει στην ερευνητική κοινότητα και ένα νέο δεδομένο-εύρημα και οι περισσότερες από αυτές λόγω των συνθηκών και μέτρων προστασίας της πανδημίας Covid-19 επιλέχθηκε να διενεργηθούν στην πλειονότητα με μεθόδους εξ αποστάσεως συλλογής δεδομένων.

2.8.4 Ερευνητικό Δείγμα & Τρόπος Δειγματοληψίας των ερευνών με γονείς

Στα ερευνητικά δείγματα των ερευνών για τις απόψεις των γονέων περί της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης φαίνεται πως την κυρίαρχη θέση την αποτελεί η συμμετοχή του γυναικείου πληθυσμού και όχι του ανδρικού, όπως άλλωστε συνέβη και με την εξέταση των ερευνών της πρώτης ενότητας αυτής της βιβλιογραφικής επισκόπησης που αφορούσαν δείγματα εκπαιδευτικών. Όσο αφορά τη μεγαλύτερη συμμετοχή των μητέρων στις έρευνες αυτές, φαίνεται ότι αυτό οφείλεται στο ότι οι γυναίκες, συνήθως παραμερίζουν τα εργασιακά τους καθήκοντα για να μεγαλώσουν τα παιδιά τους.

Το ερευνητικό δείγμα στην έρευνα των Karavida και Tymra (2021) αποτέλεσαν 216 γονείς, εκ των οποίων 177 γυναίκες και 39 άντρες. Η πλειονότητα των γονέων είχε ένα παιδί μεταξύ ηλικίας 4 έως 6 ετών. Η διαδικασία συλλογής δεδομένων υλοποιήθηκε μέσω

αναρτημένου ερωτηματολογίου στο διαδίκτυο. Το ερευνητικό δείγμα εντοπίστηκε μέσω σχολείου, κατόπιν της συνεργασίας με τον διευθυντή του σχολείου που επιλέχθηκε.

Από την άλλη πλευρά, στην έρευνα των Lau και Lee (2020) έλαβαν μέρος 6.702 γονείς, οι οποίοι επίσης είχαν παιδιά που φοιτούσαν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είτε σε νηπιαγωγείο είτε σε δημοτικό. Οι μητέρες και σε αυτήν την έρευνα υπήρξαν περισσότερες. Το δείγμα επιλέχθηκε με βολική δειγματοληψία μέσω πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης και συγκεκριμένα σχετικών ομάδων που συμμετείχαν γονείς. Σε αυτές τις πλατφόρμες αναρτήθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο ο κάθε γονέας που πληρούσε τις προϋποθέσεις μπορούσε να συμπληρώσει.

Στην έρευνα των Stites et al. (2021) συμμετείχαν 166 γονείς εκ των οποίων μόνο τρεις ήταν άντρες. Το 82% των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα είχε παιδί που φοιτούσε σε ιδιωτικό νηπιαγωγείο. Αυτό σημαίνει πως η πλειονότητα των συμμετεχόντων γονέων στην έρευνα διέθεταν υψηλό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα και προφανώς είναι υψηλού μορφωτικού επιπέδου. Ο τρόπος προσέγγισης του ερευνητικού δείγματος και σε αυτήν την περίπτωση συνέβη κατά ανάλογο τρόπο με τον τρόπο δειγματοληψίας της έρευνας των Lau και Lee (2020).

Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε τέλος στην έρευνα των Sari και Maningtyas (2020) διέφερε σε σχέση με τις τρεις προηγούμενες έρευνες, αφού το δείγμα που προσέγγισαν οι ερευνητές στηρίχθηκε στη μέθοδο της σκόπιμης δειγματοληψίας. Συγκεκριμένα, οι ερευνητές αναζήτησαν το δείγμα γονείς με παιδιά ηλικίας από 3-6 ετών που φοιτούν στην προσχολική βαθμίδα εκπαίδευσης δια μοιράζοντάς τους το ερευνητικό εργαλείο μέσω της εφαρμογής WhatsApp χρησιμοποιώντας κατάλληλη φόρμα του Google. Οι συμμετέχοντες γονείς της έρευνας ήταν συνολικά 39.

2.8.5 Ερευνητικά Εργαλεία των ερευνών με γονείς

Σε όλες τις παραπάνω έρευνες που παρουσιάστηκαν το ερευνητικό εργαλείο, το οποίο χρησιμοποιήθηκε ήταν το διαδικτυακό ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου. Όπως και στην πρώτη ενότητα έτσι και σε αυτήν η βασική δομή των ερωτηματολογίων είναι ανάλογη των ερευνητικών ερωτημάτων που έχουν τεθεί σε συνάρτηση με τους ερευνητικούς σκοπούς. Προφανώς, η επιλογή του συγκεκριμένου ερευνητικού εργαλείου υπήρξε απόρροια των συνθηκών και μέτρων προστασίας της πανδημίας Covid-19 παρέχοντας τη δυνατότητα στους ερευνητές να συμμετέχει μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων και τα δεδομένα να συγκεντρωθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Το διαδικτυακό ερωτηματολόγιο είναι ένα ερευνητικό εργαλείο που σήμερα χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά στις ποσοτικές έρευνες, αφού συνάδει απόλυτα με την σύγχρονη εξέλιξη της τεχνολογίας και τη δυνατότητα των περισσότερων να έχουν πρόσβαση στην συμπλήρωσή του.

2.8.6 Βασικά Συμπεράσματα των ερευνών με γονείς

Οι αρχικές υποθέσεις των εκάστοτε ερευνών που εξετάστηκαν στη δεύτερη αυτή ενότητα της βιβλιογραφικής επισκόπησης φαίνεται πως δεν διαφοροποιούνται ιδιαίτερα ως προς τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγουν οι ερευνητές της κάθε έρευνας ξεχωριστά. Συγκεκριμένα, στην έρευνα των Karavida και Tymra (2021) δεν υπήρχαν σημαντικές διαφορές σχετικά με τη δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση και οι γονείς ισχυρίστηκαν πως ο φορέας εκπαίδευσης δεν παίζει ιδιαίτερα ρόλο στο είδος της εκπαίδευσης που θα ακολουθηθεί, αφού πολλά ιδιωτικά σχολεία δεν παρείχαν εξ αποστάσεως μορφή εκπαίδευσης σε σύγκριση με τα δημόσια, τα οποία στην πλειονότητα το εφάρμοζαν.

Οι γονείς εξέφρασαν το άγχος τους σχετικά με τις ώρες που έπρεπε το παιδί να είναι μπροστά σε μία οθόνη, ισχυριζόμενοι πως αυτό ήταν εφικτό μόνο για τρεις το πολύ ώρες και όχι για παραπάνω, αφού η προσοχή των παιδιών αποσπάται πιο εύκολα στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε σχέση με τη διά ζώσης. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ωστόσο στάθηκε βασική αφορμή για να έρθουν πιο κοντά με το παιδί τους και να δραστηριοποιηθούν καλλιτεχνικά και να μάθουν στο παιδί τους να μιλά πιο σωστά (Karavida & Tymra, 2021).

Ένα αξιοσημείωτο ποσοστό παιδιών δεν συμμετείχε σε διαδικτυακή εκπαίδευση λόγω της στάσης των γονέων τους σχετικά με την καταλληλότητα της μεθόδου για την ηλικία των παιδιών τους. Ωστόσο, η αποτρεπτική αυτή στάση των γονέων δεν σχετίζεται με το επίπεδο μόρφωσής τους και την προθυμία τους να βοηθήσουν τα παιδιά. Η αντίληψη των γονέων για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση ήταν γενικά αρνητική ενώ παράλληλα δήλωσαν ότι δεν ήταν ικανοποιημένοι με τα αποτελέσματα της εφαρμογής αυτού του είδους εκπαίδευσης (Karavida & Tymra, 2021).

Η έρευνα των Lau και Lee (2020) στο Χονγκ Κονγκ με συμμετέχοντες τους γονείς των παιδιών που έλαβαν μέρος στην τηλεκπαίδευση απέδειξε πως τα παιδιά προσχολικής αγωγής αντιμετώπιζαν ιδιαίτερες δυσκολίες, προκειμένου να συμμετέχουν στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση επιτυχώς, λόγω οικιακών περιορισμών και έλλειψη ενδιαφέροντος εκ μέρους των γονέων. Επίσης, μέσω της συγκεκριμένης έρευνας κατανοήθηκε πως οι γονείς ήταν δυσαρεστημένοι από την έκβαση της τηλεκπαίδευσης, λόγω αδυναμιών τόσο του σχολείου όσο και του κράτους να υποστηρίξει αυτή τη μέθοδο διδασκαλίας, ενώ το έργο των

εκπαιδευτικών δεν κρίθηκε τόσο διαδραστικό. Αντίθετα η εμπλοκή των ιδίων ως προς τη διεκπεραίωση των δραστηριοτήτων και των μαθημάτων της επόμενης μέρας κρίθηκε σημαντική από την πλειοψηφία των γονέων. Αυτό συνέβη, διότι τα παιδιά σύμφωνα με τους γονείς δεν μπορούσαν ανεξάρτητα να ολοκληρώσουν τις δραστηριότητές τους.

Τα αποτελέσματα της διαδικτυακής έρευνας των Stites et al. (2021) έδειξαν ότι οι γονείς έλαβαν μέρος και ασχολήθηκαν με περισσότερες δραστηριότητες βασισμένες στον γραμματισμό σε σύγκριση με τις μαθηματικές. Επιπλέον, οι γονείς ανέφεραν λίγες ευκαιρίες για κοινωνική συναισθηματική δέσμευση. Το συμπέρασμα είναι ότι τα παιδιά που μπαίνουν στο νηπιαγωγείο μετά την κρίση COVID-19, μπορεί να χρειαστούν πρόσθετη υποστήριξη στα μαθηματικά και την κοινωνική συναισθηματική δέσμευση, δεδομένου ότι οι γονείς αναφέρουν χαμηλότερα επίπεδα τέτοιων δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των Sari και Maningtyas (2020) έδειξαν το 83% των γονέων ανήκουν στην «καλή κατηγορία» όσο αφορά τη συμμετοχή τους στη βοήθεια των παιδιών τους κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η συμμετοχή των γονέων στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19 ήταν πολύ ικανοποιητική.

Μέσα από τον προσδιορισμό των λεπτομερειών της κάθε έρευνας τόσο εκείνων που ερεύνησαν την επικείμενη γενικότερη κατάσταση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο με ή χωρίς τα μέτρα προστασίας για την πανδημία Covid-19 όσο εκείνων που επέμειναν στις απόψεις των γονέων των νηπίων κατανοήθηκε πως η υλοποίηση ενός τέτοιου εξ αποστάσεως προγράμματος στο Νηπιαγωγείο δύσκολα μπορεί να είναι αποτελεσματικό χωρίς τη συνεργασία δασκάλων-γονέων και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο οι απόψεις, οι στάσεις και οι ενέργειες των γονέων.

Σε μία σύγκριση των ερευνών του πρώτου με του δεύτερου κεφαλαίου μπορεί να ειπωθεί ότι οι γονείς φέρουν περισσότερο αρνητική στάση απέναντι στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο σε σχέση με τους εκπαιδευτικούς, αφού οι δεύτεροι στην πλειονότητα να μην έχουν να αντιμετωπίσουν κάτι νέο αλλά έχουν εκπαιδευτεί σχετικά με τη χρήση και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία γεγονός που δεν συμβαίνει στους γονείς, ιδίως, όταν διαθέτουν ένα χαμηλό μορφωτικό επίπεδο με αντίκτυπο στη σχολική επίδοση των παιδιών τους.

Β΄ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Κεφάλαιο 3ο:Μεθοδολογικό πλαίσιο έρευνας

3.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο ο βασικός στόχος είναι η παρουσίαση της ερευνητικής μεθόδου που έλαβε χώρα απευθυνόμενη σε γονείς μαθητών προσχολικής ηλικίας προκειμένου να διερευνηθούν οι απόψεις αυτών σχετικά με την εφαρμογή της τηλεκπαίδευσης εν μέσω της πανδημίας του COVID-19. Πιο συγκεκριμένα, στο παρόν κεφάλαιο θα διατυπωθούν οι λόγοι που καθιστούν σημαντική τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας, ενώ θα παρουσιαστεί τόσο ο σκοπός της ερευνητικής αυτής μελέτης όσο και τα ερευνητικά ερωτήματα που πλαισιώνουν τον ερευνητικό σκοπό. Επιπρόσθετα, θα δοθεί έμφαση στην επιλογή της ερευνητικής μεθόδου και στους λόγους που αυτή κρίθηκε κατάλληλη για την υλοποίηση της εν λόγω έρευνας. Παράλληλα, θα καταγραφούν τα οφέλη της ερευνητικής μεθόδου που έχει επιλεχθεί. Αφού, οριστεί το ερευνητικό δείγμα, ο τρόπος επιλογής του και τα χαρακτηριστικά του, θα καταγραφούν ζητήματα ηθικής δεοντολογίας, εγκυρότητας και αξιοπιστίας, στα οποία στηρίζεται η διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας. Τέλος, θα αναφερθεί ο τρόπος διεξαγωγής της έρευνας και επεξεργασίας του εμπειρικού υλικού.

3.2 Αναγκαιότητα διεξαγωγής έρευνας

Η κατάσταση με την εξάπλωση της πανδημίας COVID-19 μετέβαλε σημαντικά τον τρόπο διδασκαλίας στα σχολεία, καθώς κρίθηκε επιτακτική η αξιοποίηση της εξ αποστάσεως διδασκαλίας, ή αλλιώς της τηλεκπαίδευσης. Η τηλεκπαίδευση στην Ελλάδα μέχρι πρότινος δεν είχε σημαντική παρουσία στον χώρο της εκπαίδευσης, ιδίως όσον αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ η εκπαιδευτική αυτή μορφή ήταν ιδιαίτερα διαδεδομένη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Με δεδομένο πως η τηλεκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο αποτέλεσε μία καινοτομία για την Ελλάδα κρίνεται σημαντική η διερεύνηση των απόψεων των γονέων των μαθητών της προσχολικής αγωγής, αφού η διεκπεραίωση της τηλεκπαίδευσης σε αυτήν τη σχολική βαθμίδα στηρίχθηκε σε μεγάλο βαθμό στην αρωγή των γονέων, οι οποίοι με διευρυμένο ρόλο πια έπρεπε να συνδράμουν τόσο στην εκπαίδευση των παιδιών τους όσο και στην

παροχή βοήθειας στον/στην εκπαιδευτικό ώστε ο τελευταίος να φέρει σε πέρας το διδακτικό του έργο. Αυτό φυσικά συνέβη υπό εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες, καθώς τα προσχολικής ηλικίας παιδιά δεν διαθέτουν δεξιότητες χρήσης Η/Υ και πρώτη φορά έρχονταν σε επαφή με την τηλεκπαίδευση.

Οι μέχρι τώρα ερευνητικές μελέτες έχουν στηριχθεί περισσότερο στις απόψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τα παιδαγωγικά οφέλη ή την αποτελεσματικότητα της τηλεκπαίδευσης σε οποιαδήποτε βαθμίδα εκπαίδευσης. Ωστόσο κρίνεται αναγκαίο να διερευνηθούν και οι απόψεις των γονέων (κάποιοι από αυτούς χωρίς τεχνολογικές δεξιότητες και γνώσεις), σχετικά με τις εμπειρίες τους από την εφαρμογή της τηλεκπαίδευσης. Οι απόψεις των γονέων θα τεκμηριώσουν την αποτελεσματικότητα και τα προβλήματα που ανέκυψαν κατά την τηλεκπαίδευση εν καιρώ πανδημίας, οι οποίες μπορούν να δώσουν το έναυσμα για περαιτέρω έρευνα και κατανόηση των τρόπων βελτίωσης αυτής.

3.2.1 Σκοπός της Έρευνας

Ο ερευνητικός σκοπός αφορά τη διερεύνηση των απόψεων και των εμπειριών των γονέων των παιδιών της προσχολικής ηλικίας που φοιτούν σε δημόσια νηπιαγωγεία του Νομού Κορινθίας σχετικά με την παροχή τηλεκπαίδευσης κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19.

3.2.2 Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα είναι ανάγκη να απορρέουν από τον ερευνητικό σκοπό και να καταγράφονται με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να καθοδηγούν τον/την ερευνητή/ερευνήτρια για να μη ξεφεύγει από τον βασικό του στόχο. Γι' αυτόν τον λόγο η συγκεκριμένη έρευνα έχει στηριχθεί σε τρία βασικά ερευνητικά ερωτήματα, τα οποία προσπαθούν να αναδείξουν τις απόψεις των γονέων σχετικά με την ανταπόκριση της τηλεκπαίδευσης στις μαθησιακές ανάγκες των νηπίων, την επιρροή της τηλεκπαίδευσης στη ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των νηπίων και στον καθορισμό των δυσκολιών, των προβλημάτων και προκλήσεων που αντιμετώπισαν οι γονείς μέσα από αυτήν την εκπαιδευτική διαδικασία. Τα ερευνητικά ερωτήματα που θα κληθεί να απαντήσει, λοιπόν, η έρευνα είναι τα ακόλουθα:

1. Κατά πόσο πιστεύουν οι γονείς ότι καλύφθηκαν οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών τους μέσω της Τηλεκπαίδευσης κατά την περίοδο του κλεισίματος των νηπιαγωγείων λόγω της πανδημίας Covid-19;

1. Με ποιους τρόπους θεωρούν οι γονείς ότι επηρέασε η Τηλεκπαίδευση την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών τους;
2. Ποιες δυσκολίες/ποια προβλήματα/ποιες προκλήσεις αντιμετώπισαν στην πράξη οι γονείς των παιδιών προσπαθώντας να υποστηρίξουν τα παιδιά τους κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης;

Από τα παραπάνω τρία ερευνητικά ερωτήματα προκύπτουν και οι τρεις ερευνητικοί άξονες που αποτελούν ορόσημο για τη διεξαγωγή της ερευνητικής μεθόδου που θα επιλεγθεί και θα αναλυθεί παρακάτω. Οι ερευνητικοί άξονες διαμορφώνονται ως εξής:

- Οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών προσχολικής ηλικίας που καλύπτονται μέσω της τηλεκπαίδευσης (βάσει των απόψεων των γονέων των παιδιών).
- Οι τρόποι που επηρεάζουν την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης (σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων των παιδιών).
- Οι δυσκολίες/τα προβλήματα και οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι γονείς κατά την τηλεκπαίδευση (σύμφωνα με τις εμπειρίες των γονέων των παιδιών).

3.3 Επιλογή ερευνητικής μεθόδου

Η ερευνητική μέθοδος που επιλέχθηκε για τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης έρευνας είναι η ποιοτική. Οι ποιοτικές μέθοδοι έρευνας επιτρέπουν στον εκάστοτε ερευνητή να κατανοήσει περισσότερο την άποψη του συμμετέχοντα στην έρευνα, αφού του παρέχει τη δυνατότητα να εκφραστεί για ένα ζήτημα που του τίθεται ανοιχτά και χωρίς πίεση.

Η συγκεκριμένη μέθοδος έρευνας προτιμάται από τους ερευνητές, γιατί συνδράμει στην προσπάθεια αυτών να καταγράψουν τις εμπειρίες ανθρώπων και με γνώμονα αυτές να διεξάγουν ορισμένα συμπεράσματα. Παρέχεται η δυνατότητα παρατήρησης και ερμηνείας της γλώσσας του σώματος του ερευνώμενου από τον ερευνητή, ο οποίος διεισδύει στην προσωπικότητα του πρώτου (Eisner, 2017).

Η ποιοτική έρευνα είναι μια ερευνητική μέθοδος για τη διερεύνηση και την κατανόηση του νοήματος που ορισμένα άτομα ή ομάδες ανθρώπων αποκομίζουν με βάση τα κοινωνικά φαινόμενα (Creswell, 2011).

Από τη στιγμή που στη συγκεκριμένη έρευνα το ζητούμενο είναι η καταγραφή των απόψεων και των εμπειριών των γονέων μαθητών της προσχολικής αγωγής που κλήθηκαν να συμμετέχουν στη τηλεκπαίδευση εξαιτίας της πανδημίας COVID-19, είναι κατανοητό πως η ποιοτική μέθοδος παρέχει τη δυνατότητα στον ερευνητή να μιλήσει διά ζώσης με τους ερευνώμενους και να κατανοήσει εις βάθος τον τρόπο που βίωσαν και κατανόησαν αυτή την εμπειρία.

3.4 Εργαλείο συλλογής δεδομένων

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε προς τη συλλογή των δεδομένων του ερευνητή από τους συμμετέχοντες της έρευνας ήταν η συνέντευξη. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν εξ αποστάσεως τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του 2022, ενώ λήφθηκαν υπόψη όλα τα απαραίτητα μέτρα προστασίας, προκειμένου να μην υπάρξει διασπορά της νόσου COVID-19.

Η συνέντευξη είναι το βασικό εργαλείο έρευνας που σχετίζεται με τις ποιοτικές μεθόδους έρευνας και δημιουργεί ένα αλληλεπιδραστικό κλίμα μεταξύ του ερευνητή και του ερευνώμενου, αφού ανταλλάσσονται απόψεις μεταξύ τους και ο ερευνώμενος καθοδηγείται μέσα από τις ερωτήσεις που του τίθενται από τον ερευνητή. Το πιο σημαντικό πλεονέκτημα που παρέχεται μέσω της συνέντευξης είναι η δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης για ένα θέμα από τον ερευνώμενο (Cohen & Manion, 1992).

Ειδικότερα, στην συγκεκριμένη έρευνα έλαβε χώρα ένα συγκεκριμένο είδος της συνέντευξης, η ημιδομημένη. Οι ημιδομημένες συνεντεύξεις βασίζονται ως επί των πλείστον σε έναν κατάλογο ερωτήσεων και θεμάτων που ο εκάστοτε ερευνητής έχει συγκεντρώσει και οργανώσει πριν τη διεξαγωγή της συνέντευξης, αλλά ανάλογα με το υποκείμενο της έρευνας κάθε φορά αυτές μπορεί να μεταβληθούν ή να εμπλουτιστούν, προκειμένου να δοθούν σαφείς απαντήσεις. Επιπλέον, οι ημιδομημένες συνεντεύξεις προσφέρουν τη δυνατότητα ευελιξίας, αν αναλογιστεί κανείς πως οι ερωτήσεις μπορούν να τεθούν με διαφορετική κάθε φορά σειρά, σε περίπτωση που το κρίνει αυτό ως κατάλληλο ο ερευνητής. Φυσικά, αυτό μπορεί, εξίσου, να συμβεί, αν το επιτρέπει η φύση της εξέτασης του θέματος (Ισαρη & Πούρκος, 2015).

3.5 Το δείγμα και η διαδικασία επιλογής του

Τα δύο πράγματα που είναι αναγκαίο να σκεφτεί ο κάθε ερευνητής είναι όχι μόνο το μέγεθος του δείγματος της έρευνάς του, αλλά και ο τρόπος επιλογής και προσέγγισής του. Στη συγκεκριμένη έρευνα, ο ερευνητής επέλεξε το δείγμα του να συγκροτηθεί από 10 γονείς με παιδιά προσχολικής ηλικίας, με μόνη προϋπόθεση αυτά να φοιτούν σε δημόσια νηπιαγωγεία του Νομού Κορινθίας και να έχουν έρθει σε επαφή με τη διαδικασία της τηλεκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Στις ποιοτικές μεθόδους έρευνας ο ερευνητής δεν στοχεύει σε ένα μεγάλο αριθμητικά δείγμα, καθώς αν συνέβαινε διαφορετικά ο σκοπός της ποιοτικής μεθόδου έρευνας δεν θα εξυπηρετούνταν (Μαντζούκας, 2007). Με βάση το ότι ο ερευνητής χρειάζεται να προσεγγίζει το κατάλληλο δείγμα για τον ερευνητικό του σκοπό (απόψεις γονέων μαθητών προσχολικής ηλικίας που συμμετείχαν στην εμπειρία της τηλεκπαίδευσης στην πανδημία Covid-19) χρειάζεται να επιλέξει το δείγμα του με την τεχνική της σκόπιμης δειγματοληψίας (purposive sampling). Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη τεχνική δεν δίνεται έμφαση τόσο στα ατομικά χαρακτηριστικά του κάθε γονέα, καθώς η έρευνα σχετίζεται περισσότερο με την κατανόηση των εμπειριών τους. Έτσι, διαπιστώνεται πως η ποιοτική δειγματοληψία βασίζεται σε δύο βασικούς άξονες, την καταλληλότητα και την επάρκεια με δεδομένο πως ο ερευνητής επιλέγει όχι τυχαία τους γονείς που θα λάβουν μέρος στην έρευνα αλλά σκοπίμως με βάση το ότι τηρούν εκείνα τα χαρακτηριστικά που αρμόζουν στην έρευνά του (Morse & Field, 1996; Patton, 2002).

3.6 Σχεδιασμός του πρωτόκολλου συνέντευξης

Το πρωτόκολλο της συνέντευξης παρέχει τη διευκόλυνση στον εκάστοτε ερευνητή να έχει οργανωμένες και συγκεντρωμένες όλες τις ερωτήσεις που σκοπεύει να θέσει στο ερευνητικό του δείγμα και οι οποίες είναι αναγκαίο να είναι κατηγοριοποιημένες με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε να συσχετίζονται με τους θεματικούς άξονες και τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί (Creswell, 2011).

Πριν τη παράθεση των βασικών ερωτήσεων της συνέντευξης, ο ερευνητής αρμόζει να επισημάνει ξανά στους συμμετέχοντες τον σκοπό της έρευνάς του και να τους ευχαριστήσει για την εθελοντική τους συμμετοχή. Έπειτα, είναι αναγκαίο να παραθέσει μερικές εισαγωγικές ερωτήσεις σχετικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του καθενός, όπως φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, το επάγγελμα, τον ελεύθερο χρόνο που διαθέτουν, τον αριθμό των τέκνων που φοιτούν στο νηπιαγωγείο.

Το πρωτόκολλο της συνέντευξης αποτελείται από 21 ερωτήσεις συνολικά, όπου στην καθμία μπορεί να ενυπάρχει και μία έως δύο συμπληρωματικές ερωτήσεις που θα βοηθήσουν να κατανοηθούν περαιτέρω τα λεγόμενα των συμμετεχόντων.

Στον πρώτο ερευνητικό άξονα (ερευνητικό ερώτημα) συγκαταλέγονται προς απάντηση 7 ερωτήσεις που αφορούν τις μαθησιακές ανάγκες των παιδιών και κατά πόσο αυτές επιτεύχθηκαν κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης, στο δεύτερο άξονα συγκαταλέγονται προς απάντηση 7 ερωτήσεις που αφορούν το κατά πόσο η τηλεκπαίδευση και ο τρόπος αυτός διδασκαλίας επηρέασε την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, ενώ στον τρίτο ερευνητικό άξονα αντιστοιχούν 7 ερωτήσεις αφορούν τα εμπόδια και τις

δυσκολίες που παρουσιάστηκαν, ενώ παράλληλα ζητούνται από τους γονείς προτάσεις βελτίωσης αυτού του τρόπου προσφοράς εκπαιδευτικών υπηρεσιών. Στο τέλος του κεφαλαίου σε Παράρτημα παρατίθεται το πλήρες πρωτόκολλο της συνέντευξης.

3.7 Ζητήματα Δεοντολογίας – Εγκυρότητα & Αξιοπιστία

Προκειμένου να καλυφθούν τα σχετικά ζητήματα, ο ερευνητής από τη στιγμή που θα έρθει σε επικοινωνία με τους ερευνώμενους οφείλει να τους ενημερώσει για την ιδιότητά του και για τον σκοπό και τον χαρακτήρα της έρευνας. Επίσης, είναι αναγκαίο ο ίδιος να τους παραθέσει στοιχεία που αφορούν την πιθανότητα της δημοσιοποίησης της έρευνας, αν οι ίδιοι θα έχουν επαφή με τα αποτελέσματα της έρευνας, ενώ πρέπει να τους διασφαλίσει πως τα προσωπικά τους στοιχεία δεν θα χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς και δεν θα υπάρξει διαρροή αυτών. Έτσι, εδώ τηρήθηκαν όλα τα ανωτέρω και οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν εκ των προτέρων για την όλη διαδικασία και τους διαβιβάστηκε πως θα τηρηθεί η ανωνυμία τους (Creswell, 2011).

Στην συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε καταγραφή της συνέντευξης μέσω μαγνητοφώνου και οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν προηγουμένως γι' αυτό, ενώ παρείχαν τη συγκατάθεσή τους για να προχωρήσει η ερευνητική διαδικασία. Η επιλογή του χώρου, του χρόνου και της διάρκειας της συνέντευξης διευκρινίστηκε, κατόπιν συνεννόησης μεταξύ των δύο εμπλεκόμενων της έρευνας, ερευνητή και συμμετέχοντα (Creswell, 2011).

Απαραίτητο μέλημα στα πλαίσια της έρευνας κρίνεται η διασφάλιση της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας της έρευνας, η οποία μπορεί να γίνει μέσω τριγωνοποίησης των δεδομένων (Robson, 2007). Έτσι, όσο αφορά την εγκυρότητα προκύπτουν το ζήτημα της επιρροής του συμμετέχοντα από τον ερευνητή. Για τον λόγο αυτό έγινε προσπάθεια να υπάρχει αντικειμενικότητα στις ερωτήσεις και να είναι σαφείς και μη κατευθυντικές ως προς τη διατύπωσή τους (Hitchcock & Hughes, 1989, όπ. αναφ. στο Cohen et al., 2008).

Για την εγκυρότητα και την αξιοπιστία της έρευνας η ερευνήτρια πιστοποίησε τις απαντήσεις των ερωτώμενων κατά τη μεταφορά της απομαγνητοφώνησης της συζήτησης μαζί τους, ώστε να μην παρερμηνευθούν τα λεγόμενα των ερευνώμενων. Μια καλή πρακτική που ακολουθήθηκε στη συγκεκριμένη έρευνα ήταν πως πριν την επίσημη παράθεση των αποτελεσμάτων της έρευνας, αυτά δόθηκαν προς ανάγνωση και έγκριση από τους συμμετέχοντες, προκειμένου να μην παρουσιαστεί κάποιος με διαφορετική γνώμη σχετικά με όσα παρουσιάζονται (Creswell, 2011).

Ο σκοπός της ανάλυσης των δεδομένων και θεμάτων που έχουν προκύψει από την έρευνα αφορά στην ουσία την κωδικοποίηση των όσων έχουν παρουσιαστεί μέσα από τις συνεντεύξεις. Ο ερευνητής της εν λόγω έρευνας ήταν αρκετά προσεκτικός σχετικά με τη

συγκριτική κριτική των ευρημάτων του και την ανάλυση αυτών, προκειμένου να μην οδηγηθεί σε λάθος συμπεράσματα βάσει των δικών του πεποιθήσεων. Γι' αυτούς τους λόγους σε αυτό το στάδιο της έρευνας ο συμβουλευτικός και καθοδηγητικός ρόλος του υπεύθυνου καθηγητή του ερευνητή ήταν αναγκαίος. Ο ερευνητής προέβη σε αρχική κωδικοποίηση των εννοιών, στην ομαδοποίηση και σύγκρισή τους (Γαλάνης, 2018).

3.8 Διεξαγωγή της έρευνας

Ο ερευνητής προσέγγισε αρκετούς γονείς για την έρευνά του, όμως το τελικό ερευνητικό του δείγμα ήταν 10 γονείς παιδιών της προσχολικής ηλικίας. Η πρώτη προσέγγιση με τους συμμετέχοντες έγινε τηλεφωνικά, ενώ η πραγμάτωση της συνέντευξης συνέβη διαδικτυακά σε σχετική εφαρμογή συνομιλίας που συμφωνήθηκε και από τις δύο πλευρές, όπως το Skype. Για την διεξαγωγή της έρευνας οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τη διαδικασία και τους σκοπούς της έρευνας. Αφού συναίνεσαν για τη διαδικασία, έλαβε χώρα η συνέντευξη, η οποία σε όλες τις περιπτώσεις ήταν ατομική, πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά και διήρκεσε κατά μέσο όρο 20 λεπτά. Σημαντικό βήμα ήταν ο προγραμματισμός της συνέντευξης, ώστε να καλυφθούν όλες οι ερωτήσεις του πρωτοκόλλου. Επιπλέον, υπήρξε προσπάθεια, ώστε όλες οι ερωτήσεις να γίνονται πλήρως κατανοητές, ενώ τηρήθηκε η αρχή της ανωνυμίας των συμμετεχόντων, οι οποίοι ενημερώθηκαν σχετικά με αυτό. Η συνέντευξη καταγράφηκε κατά τη διεξαγωγή της έρευνας και προς αυτό ήταν ενήμεροι και έδωσαν τη συγκατάθεσή τους οι συμμετέχοντες. Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας υπήρχαν μερικές δυσκολίες σχετικά με τη σύνδεση, όμως τα προβλήματα αντιμετωπίστηκαν, εξαιτίας της κατανόησης και των δύο πλευρών.

3.9 Επεξεργασία εμπειρικού υλικού

Μετά το πέρας των συνεντεύξεων έλαβε χώρα η απομαγνητοφώνηση, δηλαδή όλες οι απαραίτητες διαδικασίες για την μετατροπή του προφορικού λόγου σε γραπτό κείμενο (Ιωσηφίδης, 2003). Το στάδιο αυτό είναι καθοριστικό, αφού, είναι σημαντικό να διατηρηθεί το ύφος που διέπει τον προφορικό λόγο. Ως συνέπεια αυτού, δεν πρέπει να υπάρχουν παρερμηνείες των λεγομένων των συμμετεχόντων. Έτσι, καταγράφονται και στοιχεία μη λεκτικής επικοινωνίας. Η καταγραφή αυτών των μη λεκτικών στοιχείων επικοινωνίας δίνει την ευκαιρία στον ερευνητή να θυμηθεί τον τρόπο που ο ερευνώμενος είπε κάτι, αν για παράδειγμα το ύφος του ήταν ειρωνικό ή όχι ή αν υπήρξαν ιδιαίτεροι μορφασμοί. Ο ερευνητής πρέπει να διαθέτει τις κατάλληλες δεξιότητες, προκειμένου να μπορέσει με επιτυχία να καταγράψει όσα σε γραπτό κείμενο δεν είναι εύκολο να αποδοθούν (Καλλινικάκη, 2010). Η επεξεργασία του υλικού πέρα από τη διαδικασία της

απομαγνητοφώνησης περιλάμβανε και τη διαδικασία ανάλυσης των δεδομένων, η οποία συνέβη με προσοχή και με τις κατάλληλες οδηγίες που είχε ο ερευνητής από τους αρμόδιους. Συγκεκριμένα, ο ερευνητής, κατόπιν της απομαγνητοφώνησης των συνεντεύξεων κατηγοριοποίησε τις απαντήσεις του κάθε συμμετέχοντα ανά ερευνητικό ερώτημα και προσεχτικά διάβασε όσες φορές χρειάστηκε τις συνεντεύξεις. Έπειτα, προσπάθησε να κωδικοποιήσει συγκεκριμένα στοιχεία που ίσως επαναλαμβάνονται στη συνέντευξη του κάθε συμμετέχοντα και να δημιουργήσει μοτίβα βάσει το περιεχόμενο, τα οποία και σύγκρινε μεταξύ τους στη συνέχεια (Τσιώλης, 2017).

Κεφάλαιο 4ο: Παρουσίαση αποτελεσμάτων

4.1. Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας που διεξήχθη για τη διερεύνηση των απόψεων των γονέων των μαθητών της προσχολικής ηλικίας που φοιτούν σε δημόσια Νηπιαγωγεία του Νομού Κορινθίας, σχετικά με την παροχή τηλεεκπαίδευσης κατά την περίοδο της πανδημίας COVID 19.

Στην αρχή καταγράφονται τα δημογραφικά στοιχεία των γονέων που συμμετείχαν στην ποιοτική έρευνα και έπειτα παρουσιάζονται και αναλύονται με τη μέθοδο της θεματικής ανάλυσης τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις απαντήσεις των ημιδομημένων ερωτήσεων του πρωτοκόλλου συνέντευξης (Παράρτημα).

4.2. Δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων γονέων (παιδιών προσχολικής ηλικίας)

Στην ποιοτική έρευνα πήραν μέρος 10 γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας που εν όψει της πανδημίας με τον ιό SARS-CoV-2 αναγκάστηκαν να συμμετέχουν στη διαδικασία της τηλεεκπαίδευσης, ως μέρος της εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Από τους 10 γονείς που συμμετείχαν, οι 3 ήταν άνδρες και οι 7 γυναίκες τεκμηριώνοντας για ακόμη μία φορά πως σε αυτού του τύπου τις έρευνες η προθυμία των γυναικών να συμμετάσχουν είναι πολύ μεγαλύτερη σε σχέση με των ανδρών ή πως οι γυναίκες είναι εκείνες που μένουν στο σπίτι περισσότερες ώρες με τα παιδιά.

Πίνακας 1: Τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος

	ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΡΓΑΣΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΦΥΛΛΟ ΗΛΙΚΙΑ
E1	ΑΕΙ	X	1	A/45
E2	ΔΕ	X	2	A/48
E3	ΑΕΙ	X	2	A/49
E4	ΤΕΙ	ΟΧΙ	2	Θ/35
E5	-	ΟΙΚΙΑΚΑ	3	Θ/43
E6	ΑΕΙ	X	1	Θ/32
E7	ΤΕΙ	ΟΧΙ	2	Θ/45
E8	-	ΟΙΚΙΑΚΑ	2	Θ/48
E9	ΔΕ	X	2	Θ/37
E10	ΑΕΙ	X	1	Θ/34

Ο μέσος όρος της ηλικίας των ανδρών που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν τα 47 έτη, ενώ των γυναικών τα 38 έτη. Από όλους τους συμμετέχοντες γονείς προέκυψε ότι οι περισσότεροι είχαν 2 παιδιά που τουλάχιστον το ένα φοιτούσε στο νηπιαγωγείο. Από τις απαντήσεις των ανδρών και των γυναικών γονιών φάνηκε πως οι άνδρες είχαν καλύτερη εμπειρία σε σχέση με τις γυναίκες σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή τους στην τηλεκπαίδευση, χωρίς αυτό βέβαια να είναι ακριβές, καθώς σε μεγαλύτερο δείγμα ανδρών γονιών, ίσως, οι απαντήσεις να ήταν διαφορετικές. Από τους δέκα συμμετέχοντες γονείς οι έξι κατείχαν τίτλο σπουδών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, δύο ήταν κάτοχοι απολυτηρίου Λυκείου(Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση) , τέλος δύο δεν θέλησαν να γνωστοποιήσουν τον τίτλο σπουδών τους. Από τους δέκα συμμετέχοντες οι έξι ήταν εργαζόμενοι, οι δύο άνεργοι και οι άλλοι δύο δήλωσαν Οικιακά.

4.3. Αποτελέσματα εισαγωγικών ερωτήσεων

Από τις εισαγωγικές ερωτήσεις, διαπιστώθηκε πως όλοι οι άνδρες γονείς κατά τη διάρκεια της πανδημίας ήταν εργαζόμενοι και ασχολούνταν με την τηλεκπαίδευση των παιδιών τους είτε επειδή η σύζυγός τους εργαζόταν, είτε γιατί μοιράζονταν με την σύζυγο αυτή τη διαδικασία λόγω ύπαρξης και άλλων παιδιών. Από τις γυναίκες που συμμετείχαν οι 4 από τις 7 δεν εργάζονταν κατά την πανδημία με τουλάχιστον 2 περιπτώσεις να αναφέρουν

πως σταμάτησαν την εργασία τους λόγω ανακατατάξεων στον εργασιακό τους χώρο. Όλοι οι γονείς παραδέχτηκαν πως τα σαββατοκύριακα είχαν περισσότερο ελεύθερο χρόνο να μοιράζονται με τα παιδιά τους, ενώ μία μη εργαζόμενη μητέρα ανέφερε πως και τις απογευματινές ώρες συμβαίνει αυτό. Η επικρατέστερη απάντηση σχετικά με το πως περνούν τον ελεύθερο χρόνο με τα παιδιά τους ήταν πως επιλέγουν να παίζουν επιτραπέζια παιχνίδια και να πηγαίνουν στο πάρκο.

Όλοι οι συμμετέχοντες ανέφεραν πως εκείνο που άλλαξε περισσότερο την οικογενειακή τους ζωή και την καθημερινότητά τους ήταν πως έπρεπε να φροντίσουν κάποιος να μένει με τα παιδιά τις πρωινές ώρες. Επιπλέον ανέφεραν πως υπήρξαν οικονομικές δυσκολίες, ενώ τρεις γυναίκες ανέφεραν πως δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές πέρα από το γεγονός ότι απλώς τα παιδιά παρέμειναν στο σπίτι.

Σχετικά με το πώς επηρέασε τα παιδιά αυτή η κατάσταση της αναγκαστικής απομάκρυνσης από τον φυσικό χώρο του νηπιαγωγείου, όλοι οι γονείς παραδέχτηκαν πως τα παιδιά ήταν στενοχωρημένα που δεν έβλεπαν τη δασκάλα ή τον δάσκαλό τους και κυρίως τους φίλους τους, ενώ 2 γονείς (ένας άντρας και μία γυναίκα) ανέφεραν πως τα παιδιά τους έγιναν περισσότερο εσωστρεφή το διάστημα αυτό. Σημαντικό εύρημα είναι πως τα παιδιά που είχαν αδέρφια, επειδή είχαν παρέα δεν αναφέρθηκε από τους γονείς κάποιου είδους τέτοια εσωστρέφεια.

4.3.1 Οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών προσχολικής ηλικίας που καλύπτονται μέσω της τηλεκπαίδευσης (βάσει των απόψεων των γονέων των παιδιών)

1.Είστε θετικός/ή στην εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία;
-Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Τρεις εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι είναι θετικοί ως προς αυτή τη μορφή εκπαίδευσης εκ των οποίων δύο γυναίκες ανέφεραν ωστόσο ότι απαιτούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις για την επιτυχία της και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη δια ζώσης διδασκαλία (E3,E5,E7).

E5:Μου αρέσει σαν ιδέα επειδή τα παιδιά δεν χάνουν την επαφή με το σχολείο.....αλλά δεν νομίζω ότι μπορεί να αντικαταστήσει το κανονικό μάθημα.

Ο ένας άντρας που ήταν πολύ θετικός στην τηλεκπαίδευση υποστηρίζοντας πως τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τον κόσμο της πληροφορίας είναι σημαντικό να τονιστεί ότι ήταν

προγραμματιστής, και άρα η άποψή του είναι πιθανόν να είναι επηρεασμένη και από το επάγγελμά του (E3).

E3: Είμαι θετικός ναι. Θεωρώ πως έχει να προσφέρει πολλά η εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε σχέση με τη διά ζώσης. Το επάγγελμά μου είναι προγραμματιστής και έχω καλή σχέση με τους υπολογιστές, οι οποίοι με τη σωστή χρήση μπορούν να προσφέρουν πολλά μαθησιακά καλά στα παιδιά, αφού η εικόνα και ο ήχος τα προσελκύει σε έναν διαφορετικό τρόπο μάθησης.

Οι επτά ωστόσο εκ των δέκα συμμετεχόντων οι οποίοι είναι γονείς με βασικές ή μηδαμινές γνώσεις στη χρήση Η/Υ φάνηκε πως δεν ήταν σύμφωνοι με την εφαρμογή της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης (E1,E2,E4,E6,E8,E9,E10). Οι λόγοι που επικαλέστηκαν ποικίλλουν αλλά κατά βάση αφορούν την ακαταλληλότητα αυτής της μεθόδου για τις μικρές ηλικίες των παιδιών τους.

E1: Όπως το πάρει κανείς. Θέλω να πω πως είναι δύσκολο τα παιδιά αυτής της ηλικίας να κάτσουν μπροστά στην οθόνη. Εμένα ο γιος μου που είναι και ζωηρός δεν καθόταν εύκολα στο μάθημα. Αν είχε μάθει σε αυτόν τον τρόπο μαθήματος ίσως τα πράγματα να ήταν διαφορετικά.

E2: Όχι. Τα παιδιά δεν καταλαβαίνουν μέσω του Η/Υ...εεε.....αποσπάται η προσοχή τους ενώ εθίζονται και στην οθόνη.

E6: Δεν είμαι θετική. Δυσκολεύτηκα πολύ με αυτήν την κατάσταση και η κόρη μου το ίδιο. Δεν μπορείς να παρακολουθήσεις μάθημα μέσα από κινητό τηλέφωνο. Εμείς δεν είχαμε Η/Υ και δεν μπήκαμε καν στη διαδικασία να πάρουμε για αυτόν τον λόγο. Τα έξοδα τρέχουν και δεν μπορούσα να ανταπεξέλθω. Άλλωστε το κινητό μου δεν είναι πολύ εξελιγμένο, μπαίνει στο ίντερνετ αλλά κολλάει, δεν μπορούσε να σηκώσει την πλατφόρμα ηλεκπαίδευσης και μου διαλύθηκε κιόλας.

2.Θα θέλατε να μου περιγράψετε ένα τυπικό μάθημα του παιδιού σας με τηλεδιάσκεψη την περίοδο της καραντίνας;

- Είστε ευχαριστημένοι με τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος;
- Επιχειρηματολογήστε μου σχετικά με την απάντησή σας.

Από τις απαντήσεις των γονέων διαπιστώθηκε πως μόνο δύο εκ των δέκα είχαν να δηλώσουν πως η δασκάλα ή ο δάσκαλος κρατούσε μία τυπική μορφή στο μάθημα (E3,E5).

E3: Εν μέρει ναι είμαι ευχαριστημένος. Έχοντας καλή σχέση με τους υπολογιστές ήμουν εκείνος που βοηθούσε περισσότερο την μικρή μας σε αυτόν τον τρόπο μάθησης. Η νηπιαγωγός

της είναι νέα και είχε όρεξη, ενώ συνήθως τα ρωτούσε πως ήταν η μέρα τους, έβαζε τα παιδιά να ψάχνουν να βρουν αντικείμενα μέσα στο σπίτι, άλλοτε τα έβαζε να ζωγραφίσουν ή να ακούσουν ένα παραμύθι. Πολλές φορές έγραφαν και ζωγράφιζαν στην οθόνη με το μολυβάκι.....άλλες φορές κύκλωναν την σωστή απάντηση σε αριθμούς ή γραμματάκια που τα ρωτούσε ή έβρισκαν το όνομα τους κι έπαιζαν διάφορα παιχνίδια απομακρυσμένης αλληλεπίδρασης...Ακόμα έκαναν και την ημερομηνία και τον καιρό καθημερινά.....ήταν καλά οργανωμένη και με τον τρόπο αυτό δεν έχασαν και την αίσθηση του χρόνου. Κάθε φορά στο τέλος μας έλεγε τι υλικά πρέπει να έχουμε για την επόμενη μέρα.

Όμως η επικρατέστερη απάντηση ήταν πως οι εκπαιδευτικοί δεν έκαναν ένα πλήρες μάθημα, αλλά απλά έβαζαν τα παιδιά να ζωγραφίσουν ή να ακούσουν κάποιο παραμύθι ή τραγούδια (E1,E2,E4,E6,E8,E9).

E1: Η δασκάλα τους, τραγουδάκια τους έβαζε και τους διάβαζε παραμύθια, τι άλλο να έκανε και αυτή μέσω του υπολογιστή; Δεν ήταν πολύ εύκολο και το καταλαβαίνω. Αλλά και τα μικρά τι θα μπορούσαν να κάνουν μέσα από τον υπολογιστή δεν ξέρω.....

E4: Η δασκάλα τα ρωτούσε συνέχεια, εάν την ακούνε. Δεν υπήρχε ροή στο μάθημα. Να σας πω την αλήθεια λίγες φορές καταφέραμε να παρακολουθήσουμε και τις περισσότερες φορές η δασκάλα τους έλεγε παραμύθια ή τους έβαζε βίντεο να παρακολουθήσουν.

Ωστόσο δύο από τους συμμετέχοντες δήλωσαν ότι σε μεγάλο βαθμό η αδυναμία να γίνει ένα «κανονικό» μάθημα οφειλόταν και στις τεχνολογικές δυσκολίες και την έλλειψη τεχνολογικού εξοπλισμού (E6,E7).

E7: Ο πιο μικρός δεν είχε την ευκαιρία να παρακολουθήσει όλο το μάθημα. Η ώρα που γινόταν το μάθημα δεν του έδινε την ευκαιρία. Ο μεγάλος μου έπρεπε να παρακολουθεί τα αγγλικά και έπρεπε να κάνει το μάθημα από τον υπολογιστή. Κάποιες φορές προσπάθησα από τον κινητό να του δείξω αλλά όταν το έπαιρνε πατούσε τα κουμπιά και έβγαινε έξω....οπότε το πηγαίναμε μπες-βγες(γέλια)χαχαχαχα.....

Τέλος τρεις εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν πως τα παιδιά τους δεν συμμετείχαν συχνά στην τηλεεκπαίδευση (E4,E6,E7).

3. Πιστεύετε ότι τα μαθήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι το ίδιο ποιοτικά με αυτά της δια ζώσης εκπαίδευσης;

-Καλύπτονται οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών και με τους δύο τρόπους διδασκαλίας;

Κανένας από τους συμμετέχοντες δεν δήλωσε πως η ποιότητα των εξ αποστάσεως μαθημάτων μπορεί να συγκριθεί με εκείνη των διά ζώσης, διότι οι δυσκολίες στη σύνδεση και στον χειρισμό του Η/Υ ή της απουσίας αυτού ήταν οι επικρατέστερες οι οποίες δυσχεραίνουν την τηλεκπαίδευση (E2,E5,E6,E7,E10).

E5: Όχι. Υπήρχαν πολλές διακοπές, Η δασκάλα δεν άκουγε, η σύνδεση χανόταν, δεν είναι δυνατό τα παιδιά να μάθουν κάτι με αυτόν τον τρόπο. Ξεχνούσε και ο εκπαιδευτικός τι είχε ρωτήσει μέχρι να στρώσει η σύνδεση.... Ήταν λίγο περίεργο όλο αυτό. Εγώ δυσκολευόμουν.

E10: Σε καμία περίπτωση δεν το πιστεύω αυτό η Τηλεκπαίδευση δεν νομίζω ότι έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα γιατί το δικό μου παιδί δεν έμαθε τίποτα.... τουλάχιστον μιλάω πάντα σε σχέση με αυτό που ζήσαμε εμείς.

Ένας γονέας (αυτός με το επάγγελμα του προγραμματιστή) δήλωσε ότι τα παιδιά πρέπει να διδάσκονται συνδυαστικά και με τις δύο μορφές εκπαίδευσης (E3).

E3:Χρειάζονται και οι δυο τρόποι συνδυαστικά, γιατί ζούμε στην εποχή της πληροφορίας και πιστεύω ότι ο ένας τρόπος βοηθάει τον άλλο κι έτσι μαθαίνουν και υπολογιστές τα παιδιά. Θέλω να πιστεύω ότι η Τηλεκπαίδευση ήρθε και θα μείνει.....για να συμπληρώνει ο ένας τρόπος τον άλλο.

Δύο εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι τα εξ'αποστάσεως μαθήματα δεν έχουν καμία σχέση με τα δια ζώσης κι αυτό γιατί δεν μπορούν να καλύψουν τις μαθησιακές ανάγκες όπως είναι αυτές της κοινωνικοποίησης, της ομαδικότητας και της ανεξαρτητοποίησης (E1,E4).

E4:Δεν καλύπτονται οι μαθησιακές ανάγκες. Το παιδί μου περίμενα να μάθει να μιλάει καλύτερα, να μετράει, να κάνει φίλους και με αυτήν την κατάσταση δεν του δόθηκε αυτή η ευκαιρία. Ό, τι έπρεπε να γίνει το είχα αναλάβει εγώ..... εγώ να του μάθω τα χρώματα, αριθμούς και γενικά παλεύω να καλύψω τα κενά του.

Τέλος δύο εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν πως μπορούν τα παιδιά τους να διδαχθούν τα μαθήματα εξ'αποστάσεως, όμως ανέφεραν ότι δεν είναι τόσο ποιοτικά όσο τα δια ζώσης (E8,E9).

E8: Εντάξει μπορούν να μάθουν κάτι αλλά λίγα πράγματα.

4.Κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης υπήρχε αλληλεπίδραση μεταξύ των εμπλεκομένων (μαθητή-μαθητή, μαθητή -Νηπιαγωγού);

-Αν ναι, μεταξύ ποιων;

-Με ποιον τρόπο αλληλεπιδρούσαν;

Δύο γονείς δήλωσαν πως δεν υπήρχε καμία αλληλεπίδραση μεταξύ των εμπλεκομένων (E6,E7).

E7: Δεν αλληλεπιδρούσαν.... πολύ σπάνια και με μερικά παιδιά που ανοιγόκλειναν τα ηχεία και αυτό ήταν για να πει η νηπιαγωγός να κάνουν ησυχία.

Επίσης, δύο γονείς δήλωσαν πως αλληλεπιδρούσαν οι γονείς με τον/την εκπαιδευτικό όχι για εκπαιδευτικούς λόγους, αλλά για την πανδημία ή για άλλα θέματα (E4,E10).

E4: Τα παιδάκια δεν επικοινωνούσαν μεταξύ τους. Πιο πολύ θα έλεγα οι γονείς με τη δασκάλα. Πολλές φορές η δασκάλα έπιανε την κουβέντα με τους γονείς και μάθημα δεν γινόταν..... βασικά αυτό που έκαναν για μάθημα...

Η κατεύθυνση της επικοινωνίας η οποία ωστόσο κυρίως αναφέρθηκε από τους γονείς ήταν η αλληλεπίδραση μεταξύ Νηπιαγωγού και μαθητή (E1,E9,E8,E5).

E1:Πιο πολύ μεταξύ της νηπιαγωγού και των παιδιών. Οι κάμερες δεν λειτουργούσαν πάντοτε για να βλέπουν τα παιδιά τους συμμαθητές τους. Συνήθως, η νηπιαγωγός φώναζε τα ονόματα των παιδιών, κάποια απαντούσαν κάποια όχι για παράδειγμα να τραγουδήσουν ένα τραγούδι, να περιγράψουν μία εικόνα, ένα αντικείμενο, να δώσουν μία απάντηση για κάτι που μπορεί να είχε ρωτήσει.....

Μόλις δύο γονείς δήλωσαν ότι υπήρχε αλληλεπίδραση μεταξύ όλων των εμπλεκομένων(E2,E3).

E2: Και οι δύο αλληλεπιδρούσαν, τα παιδιά μιλούσαν και με τους φίλους τους.

5.Ποιες άλλες ανάγκες του παιδιού σας, πιστεύετε ότι καλύπτονται μέσω της Τηλεκπαίδευσης, εκτός από τις μαθησιακές ανάγκες;

-Αναφέρετε μερικές.

Δύο εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι δεν καλύπτεται καμία μαθησιακή ανάγκη των παιδιών μέσω της Τηλεκπαίδευσης (E1, E6).

E6: Ανάγκες; Δεν θεωρώ πως η τηλεκπαίδευση μπορεί να καλύψει κάποιες ανάγκες. Περισσότερο μελάς είναι για εμάς τους γονείς.

Επιπλέον δύο γονείς δήλωσαν ότι δεν μπορούσαν τη στιγμή της συνέντευξης να σκεφτούν κάποια ανάγκη που μπορεί να καλυφθεί μέσω της Τηλεκπαίδευσης (E5,E9).

E5: Δεν μπορώ να σκεφτώ κάτι αυτήν τη στιγμή. Δεν μου έρχεται κάτι ... μπορώ να μην απαντήσω;;;

Τρεις συμμετέχοντες δήλωσαν πως η μόνη ανάγκη που καλύπτεται είναι ότι οι μαθητές αποκτούν τεχνολογικές γνώσεις (οι οποίες κατατάσσονται στις μαθησιακές ανάγκες, δεν μπορούσαν να σκεφτούν κάτι άλλο), καθώς εξοικειώνονται με τη χρήση των τεχνολογικών εργαλείων (E2,E3,E7).

E7: Είναι μία ωραία ιδέα τα παιδιά να μάθουν να χειρίζονται τον Η/Υ αλλά τα πολύ μικρά δεν ξέρω αν μπορούν να το καταφέρουν αυτό. Εγώ δεν γνωρίζω να κάνω πολλά πράγματα στον Η/Υ ο μεγάλος μόνος του τα κατάφερνε και που και που βοηθούσε κι εμάς. Με τον μικρό γιό μου από το κινητό ό, τι καταφέραμε κάναμε. Χρειάζονται οι υπολογιστές σε όλες τις δουλειές και πιστεύω ότι τουλάχιστον κατάφεραν να το καταλάβουν τα παιδιά μου ότι τους έχουμε ανάγκη.

Στην ίδια περίπου λογική με τους δυο προηγούμενους, δυο συμμετέχοντες δήλωσαν πως τα παιδιά τους αισθάνονταν χαρά και ικανοποίηση (ψυχαγωγία) μέσω της επαφής τους με τα τεχνολογικά εργαλεία (E8,E10).

E8: Τα παιδιά χαίρονται με τον υπολογιστή. Τους αρέσει αυτός ο εικονικός κόσμος, γιατί τους φαίνεται ότι τα ίδια ήταν ένα παιχνίδι στην οθόνη... το δικό μου παιδί κάπως έτσι το είχε αντιληφθεί όλο αυτό που γινότανε.

Τέλος, ένας γονέας δήλωσε ότι το παιδί του δεν έχασε την επαφή με την δασκάλα, αλλά δεν αναφέρθηκε σε τι οφέλησε αυτή η επαφή και ποιες ανάγκες κάλυψε (E4).

E4: Εντάξει ίσως είχαν επαφή με τη δασκάλα...δεν χάθηκαν...ούτε ξέχασε ποια είναι αλλά κάτι άλλο δεν μπορώ να πω....

6.Πώς θα αξιολογούσατε τις γνώσεις των εκπαιδευτικών και την προσπάθεια τους, να οργανώσουν και να διδάξουν το μάθημά τους με Τηλεκπαίδευση;

Τέσσερις εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι η ηλικία του/της εκπαιδευτικού έπαιξε ρόλο στην εκπαιδευτική διαδικασία μέσω Τηλεκπαίδευσης. Η πλειοψηφία των γονέων δήλωσε πως οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι ήταν πιο μεγάλης ηλικίας, δεν είχαν γνώσεις στις Τ.Π.Ε. και αυτό επηρέαζε τη μορφή του μαθήματος (E1,E5,E6), ενώ αντίθετα ένας γονέας δήλωσε ότι η εκπαιδευτικός ήταν νεαρής ηλικίας και αυτό βοήθησε στην οργάνωση του μαθήματος με Τηλεκπαίδευση καθώς κατείχε σχετικές γνώσεις Τ.Π.Ε (E3).

E1: Ό, τι μπορούσε έκανε και η δασκάλα. Αλλά είναι και 58 χρονών, τι να ξέρει από υπολογιστές; Πρώτη φορά είπε χρησιμοποιούσε αυτόν τον τρόπο μαθήματος αλλά το πάλευε.

Οι πέντε εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι οι εκπαιδευτικοί προσπάθησαν να τα καταφέρουν στην Τηλεκπαίδευση (E1,E3,E5,E7,E8), υποστηρίζοντας και καθοδηγώντας και τους γονείς, ενώ οι υπόλοιποι πέντε δήλωσαν ότι οι εκπαιδευτικοί τους εγκατέλειπαν το μάθημα είτε επειδή δεν είχαν γνώσεις Τ.Π.Ε. είτε γιατί δεν μπορούσαν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της Τηλεκπαίδευσης (E2,E4,E6,E9,E10).

E5: Η δασκάλα μας είναι μεγάλη...για σύνταξη. Δεν είχε πολλές γνώσεις αλλά προσπαθούσε. Τουλάχιστον έβαξε στα παιδιά να κάνουν κάτι. Ενδιαφερόταν. Τώρα πόσο αποτελεσματικό ήταν δεν μπορώ να το πω και να είμαι βέβαιη.

E6: Η δασκάλα της κόρης μου δεν μπήκε στον κόπο να κάνει μάθημα. Εντάξει διάβαζε παραμύθια και μετά εγκατέλειπε. Ωστόσο και εμείς οι γονείς δεν μπαίναμε στον κόπο να συνδεθούμε. Από άλλες περιπτώσεις που έχω ακούσει τα παιδάκια ήταν χαρούμενα με την όλη διαδικασία και υπήρχε καλή συνεργασία μεταξύ των δασκάλων και των γονέων. Δεν ξέρω, ίσως η δική μας δασκάλα να μην είχε γνώσεις. Είναι και πιο μεγάλης ηλικίας. Ναι μάλλον δεν πρέπει να είχε γνώσεις.....πρέπει να κάνει μάθημα όπως έκαναν τα χρόνια που πηγαίναμε εμείς στο σχολείο...(γέλια)χαχαχα....

7.Συμμετείχατε ενεργά στα μαθήματα της Τηλεκπαίδευσης;

-Αν ναι, με ποιον τρόπο;

- Αν όχι, τι πιστεύετε πως έφταιξε;
- Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Έξι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι προσπάθησαν να παρακολουθήσουν τα εξ'αποστάσεως μαθήματα, παραθέτοντας τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν.

E7:Όσο μπορούσα ναι προσπαθούσα να πω στον γιο μου να κάτσει μαζί μου να δούμε το μάθημα. Του δημιουργούσα την απορία τι θα πει η δασκάλα. Άλλε φορές καθόταν, άλλες πάλι όχι.

Τέσσερις από αυτούς τους έξι γονείς δήλωσαν πως συμμετείχαν στα εξ' αποστάσεως μαθήματα, έχοντας βασικά υποστηρικτικό ρόλο δίπλα στα παιδιά τους (E2,E3,E4,E8).

E3:Ναι! Συνέδεα τον Η/Υ με το ίντερνετ, έκανα διαμοιρασμό της οθόνης και ό, τι άλλο χρειαζόταν.

E8: καθόμουν κοντά στο παιδί. Όταν του απευθυνόταν η δασκάλα του έλεγα για παράδειγμα να μιλήσει.... και για να απαντήσει σωστά και να μη ρεζίλευτεί το βοηθούσα με ερωτήσεις.

Δύο γονείς δήλωσαν ότι η ώρα που γινόταν η τηλεκπαίδευση ήταν ακατάλληλη, καθώς ήταν μεσημέρι και ώρα ύπνου (E1,E6). Ένας γονέας(τρίτεκνος) δήλωσε ότι δεν είχε διαθέσιμο χρόνο να συμμετέχει ενεργά στα εξ' αποστάσεως μαθήματα (E5). Ένας γονέας δήλωσε πως προσπαθούσε να συμμετέχει στην εξ' αποστάσεως εκπαίδευση αλλά αντιμετώπισε προβλήματα λόγω έλλειψης τεχνολογικών γνώσεων (E9).

E6: Όχι δεν συμμετείχα. Πολλές φορές ήμουν εγώ η ίδια που επέλεγα να μην μπούμε στο μάθημα. Ήταν και η ώρα περίεργη. Εγώ ήμουν κουρασμένη από τη δουλειά και έχουμε συνηθίσει να ξαπλώνουμε για μεσημέρι εκείνη την ώρα. Η κόρη μου πολλές φορές κοιμόταν και νανουριζόταν από το παραμύθι της δασκάλας.

E9 :Όχι πολύ. Το μεγαλύτερο παιδί μου με βοηθούσε δεν έχω καλή σχέση εγώ με αυτά και αν δεν μπορούσε το μεγάλο μου να με βοηθήσει απέφευγα....

4.3.2 Οι τρόποι που επηρεάζουν την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης (σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων των παιδιών)

8. Κατά την έναρξη της Τηλεκπαίδευσης τέθηκαν από το πρώτο μάθημα οι κανόνες συμπεριφοράς που θα διέπουν τη μαθησιακή διαδικασία;

-Αναφέρετε κάποιους από αυτούς.

Οι έξι γονείς εκ των δέκα δήλωσαν πως οι εκπαιδευτικοί των παιδιών τους δεν ανέφεραν ποτέ κανόνες ειδικής συμπεριφοράς ειδικά για τη διαδικασία της τηλεκπαίδευσης (E2, E4, E6, E7, E9, E10).

E4: Δεν είχαμε κάποια σχετική ενημέρωση ο καθένας έκανε ότι θεωρούσε πως είναι λογικό, δηλαδή ησυχία και ο καθένας προσπαθούσε να μαζέψει το παιδί του.

E7: Όχι δεν μας έβαλε κανόνες... άλλοι έτρωγαν... άλλοι πήγαιναν τουαλέτα... άλλοι έβλεπαν τηλεόραση και ακουγόταν όταν άνοιγαν το μικρόφωνο ... τίποτα όλα ήταν χύμα...

Οι υπόλοιποι τέσσερις γονείς δήλωσαν πως ενημερώθηκαν από τον/την εκπαιδευτικό μέσω τηλεφώνου ή e-mail σχετικά με ποιους τρόπους να βοηθήσουν κατά τη διαδικασία της Τηλεκπαίδευσης προκειμένου να επικρατεί ησυχία και να εφοδιαστούν τα παιδιά με υπομονή (E1, E3, E5, E8).

E5: Από το σχολείο έγινε μία ενημέρωση μέσω e-mail τις πρώτες μέρες ότι εμείς οι γονείς πρέπει να βοηθήσουμε την κατάσταση και να πούμε εμείς στα παιδιά κάποια πράγματα.

9. Ορίστηκαν από το πρώτο μάθημα ποιες θα είναι οι επιπτώσεις, οι συνέπειες στην περίπτωση της μη τήρησης των κανόνων;

-Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την επιβολή επιπτώσεων/συνεπειών και γιατί;

Οκτώ εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν πως δεν ορίστηκαν ποτέ συνέπειες και επιπτώσεις μη τήρησης κανόνων καθώς δεν ορίστηκαν και δεν ειπώθηκαν ποτέ από τους εκπαιδευτικούς (E1, E2, E4, E5, E6, E7, E9, E10).

E4: Όχι γιατί δεν υπήρξαν αυτοί οι κανόνες.

10.Όπως εξελίχθηκε η Τηλεκπαίδευση πιστεύετε ότι εφαρμόστηκαν οι κανόνες και οι επιπτώσεις;

-Αν όχι, τι αποτέλεσμα είχε στην ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας;

Επτά εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν πως δεν υπήρξε ποιοτική μαθησιακή διαδικασία, ως αποτέλεσμα της μη επιβολής κανόνων και μη τήρησης αυτών (E1,E2,E4,E6,E7,E9,E10).

E1:Σίγουρα η τηλεκπαίδευση δεν πέτυχε τον σκοπό της και όπου δεν υπάρχουν κανόνες δεν υπάρχει εξέλιξη και βελτίωση, γιατί και οι κανόνες είναι τρόπος μάθησης και πειθαρχίας.

E6:Τα παιδιά δεν έμαθαν κάτι. Ίσως γνώρισαν περισσότερα παραμύθια αλλά δεν είναι τόσο σπουδαίο αυτό. Δεν ξέρω.... οι κανόνες έπρεπε να τεθούν από την αρχή ίσως να ήταν καλύτερα τα πράγματα...ίσως αφιρδιαστήκαμε όλοι με αυτή την κατάσταση και πήγαν όλα λάθος.

Τρεις εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν αρκετά ικανοποιημένοι απ' το αποτέλεσμα ωστόσο κανείς δεν δήλωσε ότι τα εξ' αποστάσεως μαθήματα ήταν το ίδιο ποιοτικά με των δια ζώσης (E3,E5,E8).

E5: Εμείς οι γονείς προσπαθήσαμε να βοηθήσουμε τα παιδιά αλλά σίγουρα το μάθημα δεν είχε την ίδια αξία σε σχέση με όταν γίνεται από κοντά.

11.Πιστεύετε ότι οι μαθητές/τριες κατά την Τηλεκπαίδευση βρίσκονταν σε ένα ασφαλές περιβάλλον σεβασμού και αποδοχής;

-Αν όχι, γιατί; Πείτε μου ένα παράδειγμα.

Οι περισσότεροι γονείς δήλωσαν πως η τηλεκπαίδευση δεν αποτελεί ένα περιβάλλον σεβασμού και αποδοχής με το επικρατέστερο επιχείρημα αυτών να αφορά το γεγονός ότι ο/η εκπαιδευτικός δεν έδινε τον λόγο στους μαθητές με την ίδια συχνότητα, ενώ αυτή η μορφή εκπαίδευσης απέκλειε ορισμένη μερίδα μαθητών, οι οποίοι δεν διέθεταν κάποιο ψηφιακό μέσο ή σύνδεση στο διαδίκτυο για να παρακολουθήσουν τα μαθήματα (E5,E6,E7,E8,E9,E10).

E5: Η δασκάλα μιλούσε σε συγκεκριμένα παιδάκια. Υπήρξαν παράπονα από άλλες μαμάδες αλλά δεν μπορώ να πω πως δεν υπήρξε σεβασμός και αποδοχή.

E10: Δεν το νομίζω αυτό. Ο νηπιαγωγός δεν σεβάστηκε πως ήμασταν καθημερινά στο μάθημά του να τον παρακολουθήσουμε. Δεν έκανε σχεδόν τίποτα, ενώ πάντοτε ή καθυστερούσε ή τελειώναμε πολύ γρήγορα. Αυτός είχε δικό του ωράριο και εμείς έπρεπε να τον περιμένουμε με τις ώρες να μας συνδέσει ή να θυμηθεί ότι υπάρχουμε κι εμείς για να μιλήσουμε.

12. Δίνονταν από τον/την εκπαιδευτικό ίσες ευκαιρίες στους/στις μαθητές/τριες να μιλήσουν, να εκφραστούν, να παρουσιάσουν μία εργασία ,ένα παιχνίδι...;

-Αν όχι που πιστεύεται ότι οφειλόταν αυτό;

Οκτώ εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν πως ο/η εκπαιδευτικός έδινε ίσες ευκαιρίες στους/στις μαθητές/τριες κατά τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων μέσω Τηλεκπαίδευσης (E1,E2,E3,E4,E5,E7,E8,E9). Ένας γονέας από αυτούς δήλωσε ότι χρειαζόταν να ενθαρρύνει το παιδί του για να μιλήσει και να παρουσιάσει π.χ. Μία ζωγραφιά(E5).

E1: Δινόταν η ευκαιρία από τη δασκάλα ναι, αλλά κάποια παιδάκια που δεν απαντούσαν δεν τα ξαναρωτούσε μετά. Πολλές φορές το μάθημα γινόταν με συγκεκριμένα παιδιά και αυτά ρωτούσε πιο πολύ.

E5: Έδινε τη δυνατότητα να συμμετέχουν όλοι, αλλά συμμετείχαν κυρίως τα μη ντροπαλά παιδιά, εγώ πολλές φορές χρειάστηκε να ενθαρρύνω το παιδί μου να δείξει εκείνο στη δασκάλα του τη ζωγραφιά του και της απεύθυνα τον λόγο εγώ για να το προσέξει και να το επιβραβεύσει..

Τέλος, ένας γονέας δήλωσε ότι είχε αρνητική εμπειρία από τον εκπαιδευτικό όταν εξέφρασε την άποψή του υποδεικνύοντας να αλλάξει τρόπο διδασκαλίας, καθώς αισθανόταν άβολα (E10).

E10: Δεν συνέβαινε σχεδόν ποτέ. Σίγουρα είχε να κάνει με τον τρόπο που ο νηπιαγωγός δεν έκανε στην ουσία μάθημα. Ήταν άβολο για όλους. Ερχόμασταν σε δύσκολη θέση και οι γονείς. Μία φορά γύρισα και του είπα με τρόπο πως κάτι ίσως να αλλάξει αλλά δεν έγινε κάτι. Μάλλον προσβλήθηκε γιατί μου απάντησε πως δεν μπορώ να του κάνω κριτική στη δουλειά του εκείνος ξέρει καλύτερα.

13. Ενθαρρύνετε το παιδί σας να συμμετέχει στην Τηλεκπαίδευση;

-Αν ναι, με ποιον τρόπο το κάνατε;

Επτά εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι ενθάρρυναν τα παιδιά τους να συμμετέχουν στην Τηλεκπαίδευση χρησιμοποιώντας διαφορετικά μέσα και τρόπους. Άλλοι γονείς τάζοντας τους υλικά αγαθά, άλλοι ότι θα παίξουν μετά με τον φίλο τους και άλλοι δελεάζοντας τα παιδιά ότι θα δουν τη δασκάλα τους και τους συμμαθητές τους (E1,E2,E3,E5,E7,E8,E9).

E1: Του έλεγα πως θα παίζουμε με τη δασκάλα, πως θα δει τους φίλους του και ότι έπρεπε να παρακολουθήσουμε για να ενημερωθούμε πότε θα επιστρέψουμε στο σχολείο μας.

E8 :Ναι ειδικά με τον φίλο του παρακολουθούσε και πιο εύκολα. Έτσι του έλεγα ότι αν είσαι καλό παιδί θα έρθει πάλι ο φίλος σου και είσαι τυχερός γιατί απαγορεύονται οι επαφές λόγω covid 19 και συμφωνούσε μια χαρά για τα μαθήματα, επειδή μετά τους άφηνα να παίζουν. Ήμουν κοντά τους και τους παρακινούσα και με λόγια όταν έκαναν μάθημα, τους έλεγα να μην μιλάνε και να προσέχουν.

E9: Το έκανα. Άλλες φορές χρειάστηκε να του τάζω κάτι.

Τρεις ωστόσο γονείς δήλωσαν ότι δεν ενθάρρυναν τα παιδιά τους να συμμετέχουν στην Τηλεκπαίδευση απαξιώνοντας τη διαδικασία και το αποτέλεσμα της (E4,E6,E10).

E4: Δεν ήμουν ενθαρρυντική. Αν το παιδί μου δεν ήθελε δεν το πίεζα. Άλλωστε δεν έχανε και κάτι σπουδαίο.

E10: Όχι δεν το ενθάρρυνα. Κουράστηκα από κάποιο σημείο και έπειτα ήθελα εγώ ενθάρρυνση για να συνδεθώ στο μάθημα.....

14.Διέθετε ο/η εκπαιδευτικός χρόνο στα παιδιά για προσωπική επικοινωνία με τον αγαπημένο φίλο/η; Τα χώριζε σε ομάδες επικοινωνίας μέσω της πλατφόρμας webex;

Αξίζει να σημειωθεί πως κανένας από τους δέκα συμμετέχοντες γονείς δεν ισχυρίστηκε πως ο/η νηπιαγωγός αξιοποίησε τις ομάδες επικοινωνίας μέσω webex, ενώ οι περισσότεροι γονείς αγνοούσαν εντελώς την ύπαρξη αυτής της δυνατότητας.

E4: Όχι, ούτε σαν ιδέα δεν υπήρξε αυτή η δυνατότητα. Δεν ήξερα καν ότι είναι εφικτό αυτό. Ίσα ίσα νόμιζα ότι δεν έπρεπε τα παιδιά να μιλάνε μεταξύ τους.

E6: Όχι δεν ξέρω για ποιο πράγμα μιλάτε (γέλια) χαχαχα....

4.3.3 Οι δυσκολίες/τα προβλήματα και οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι γονείς κατά την τηλεκπαίδευση (σύμφωνα με τις εμπειρίες των γονέων των παιδιών)

15. Άλλαξε το οικογενειακό σας πρόγραμμα με την έναρξη της Τηλεκπαίδευσης;

-Αν ναι, αναφέρετέ μου μερικές αλλαγές.

Όλοι οι συμμετέχοντες δήλωσαν πως το οικογενειακό πρόγραμμα εν μέρει άλλαξε σε άλλους περισσότερο και σε άλλους λιγότερο. Κυρίως εστίασαν στην ώρα διεξαγωγής της Τηλεκπαίδευσης το μεσημέρι. Η ώρα δεν εξυπηρετούσε τους γονείς εφόσον το μεσημέρι τα παιδιά έπρεπε να τρώνε και να ξεκουράζονται. Δύο από τους συμμετέχοντες δήλωσαν ότι η ώρα ήταν μη λειτουργική καθώς οι σύζυγοί τους εκείνη την ώρα επέστρεφαν από την δουλειά και ήθελαν να ξεκουραστούν (E4,E5). Ένας γονέας δήλωσε ότι έπρεπε και οι δυο γονείς να ασχολούνται με την Τηλεκπαίδευση (E8).

E1: Δεν άλλαξε ιδιαίτερα το οικογενειακό μας πρόγραμμα, άλλωστε, εγώ έμενα με τον μικρό το μεσημέρι αλλά κανά δυο φορές χρειάστηκε να μείνω παραπάνω στη δουλειά και η μητέρα μου φρόντιζε τον μικρό μέχρι να γυρίσω, οπότε δεν είχα πρόβλημα με την δουλειά ή με το παιδί.

E2: Άλλαξε το πρόγραμμά μας και πήραμε μία κοπέλα να προσέχει τα παιδιά τα πρωινά, γιατί εργαζόμαστε εγώ και η σύζυγος και δεν έχουμε κάποιον να μας κρατήσει τα παιδιά.

E5: Φυσικά και επηρέασε το οικογενειακό μου πρόγραμμα! Οι ώρες μαθημάτων άλλαξαν και έπρεπε αλλιώς να προσαρμόσουμε το πρόγραμμα. Εκείνη την ώρα συνήθως τρώγαμε. Φρόντισα ώστε ο μικρός να έχει φάει πιο νωρίς. Πολλές φορές καθυστερούσαμε λόγω του φαγητού να μπούμε στο μάθημα. Δεν είναι εύκολος στο φαγητό και γενικά χάσαμε τη σειρά μας, το πρωί κοιμόταν μέχρι αργά ξυπνούσε έπρεπε να τον ταΐσω παραβλέποντας το πρωινό φαγητό κι έτσι έχανε ένα γεύμα την ημέρα, αυτό ήταν μεγάλο πρόβλημα για εμάς.

16. Πριν την Τηλεκπαίδευση το παιδί σας χρησιμοποιούσε τεχνολογικές συσκευές;

-Αν ναι, πόσο χρόνο ασχολιόταν και πόσο συχνά τις χρησιμοποιούσε;

Ένας μόλις γονέας δήλωσε ότι το παιδί του παρακολουθεί παιδικά στην τηλεόραση και αποφεύγουν να του δίνουν το κινητό (E1).

E1: Τηλεόραση γιατί βλέπει τα παιδικά. Δεν έχουμε τάμπλετ, που και που του δίνουμε να παίζει λίγο με το κινητό αλλά το αποφεύγουμε. Δεν θέλουμε να εξαρτάται από αυτό.

Αντίθετα επτά εκ των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι τα παιδιά τους ασχολούνται με tablet ή κινητά καθημερινά. Επίσης δήλωσαν πως τα παιδιά τους κατέχουν κάποιες τεχνολογικές γνώσεις όσον αφορά τη χρήση του tablet και του κινητού χρησιμοποιώντας τις τεχνολογικές συσκευές βασικά για ψυχαγωγία (βίντεο, τραγούδια, παιχνίδια) (E2,E3,E4,E5,E7,E8,E10).

E3: Ναι! Καθημερινά η μικρή έχει επαφή και με τον Η/Υ και το τάμπλετ.

E4: Το μεγαλύτερο παιδί μου ξέρει πιο πολλά και το μικρότερο έχει μάθει να ανοίγει και να κλείνει το τάμπλετ και να βάζει στο κινητό μου τραγούδια να ακούει παιδικά.

Τέλος δύο συμμετέχοντες δήλωσαν ότι δεν επιτρέπουν στο παιδί τους να ασχολείται καθημερινά με τεχνολογικές συσκευές (E9, E6).

E6: Όχι πολύ. Δεν έχουμε στο σπίτι πέρα από το κινητό τηλέφωνο άλλες συσκευές. Που και που η κόρη μου ζητάει να παίζει παιχνίδια στο κινητό μου αλλά δεν την αφήνω πάντα.

17. Πώς κρίνετε το γεγονός η Τηλεκπαίδευση στην Προσχολική Ηλικία να εφαρμόζεται καθημερινά;

-Είστε σύμφωνοι;

-Αν όχι προτείνετε μου την συχνότητα που πιστεύετε εσείς ότι είναι κατάλληλη για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας;

Όλοι οι συμμετέχοντες δήλωσαν αρνητική άποψη για τη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης σε καθημερινή βάση. Άλλοι πρότειναν να διεξάγεται από μία φορά τον μήνα, άλλοι δήλωσαν να διεξάγεται μία φορά την εβδομάδα κι άλλοι συνδυαστικά μαθήματα εξ' αποστάσεως και μαθήματα δια ζώσης (E1,E2,E3,E4,E5,E6,E7,E8,E9,E10).

E1: 1 φορά τη βδομάδα καλά θα ήταν. Όχι καθημερινά δεν νομίζω ότι αποσκοπεί κάπου όλο αυτό που γίνεται.

E3: Νομίζω συνδυαστικά είναι καλύτερα, δεν είναι έτοιμα τα παιδάκια για κάτι τέτοιο... δηλαδή για κάτι μόνιμο, δηλαδή να γίνεται καθημερινά...

E10: Το θεωρώ ανώφελο. Τα παιδιά βαριούνται. Δεν κάθονται εύκολα, άντε δυο φορές την εβδομάδα και πολύ είναι...

18. Η ώρα που παρακολουθούν την Τηλεκπαίδευση, πιστεύετε είναι λειτουργική;

-Αν όχι, προτείνετε πότε θα ήταν η ιδανική ώρα για εσάς.

Ως ιδανική ώρα προέβαλαν το πρωί εκείνοι οι γονείς που δεν εργάζονταν και δεν είχαν κάποιο μεγαλύτερο παιδί που έκανε εκείνες τις ώρες εκείνες τηλεκπαίδευση (E1,E2,E5,E9), ενώ αν ίσχυε το παραπάνω οι γονείς πρότειναν εναλλακτικά τις απογευματινές ώρες (E7,E10). Από τις συνεντεύξεις προέκυψε μία μητέρα, η οποία ανέφερε χαρακτηριστικά πως δεν υπάρχει καθόλου ιδανική ώρα για την τηλεκπαίδευση (E6), ενώ ένας ακόμη γονιός ήταν σε δίλλημα για το ποια ώρα θα ήταν κατάλληλη (E4). Βέβαια, υπήρξαν και δυο περιπτώσεις που ανέφεραν πως η ώρα δεν ήταν το πρόβλημα (E3,E8).

E1: Καλά θα ήταν η Τηλεκπαίδευση να γίνεται 10 με 11 το πρωί γιατί το μεσημέρι ο μικρός ήθελε πολλές φορές να κοιμηθεί και η αλήθεια είναι πως και εγώ γιατί ήμουν κουρασμένος από τη δουλειά.

E4: Για μένα καλύτερα θα ήταν το πρωί, γιατί τα παιδιά πιστεύω έχουν πιο πολύ ενέργεια. Το μεσημέρι τρώμε, κοιμόμαστε, δεν νομίζω ότι είναι λειτουργική αυτή η ώρα..... 10 η ώρα θα ήταν καλά. Να έχουν ξυπνήσει, να έχουν φάει και να απασχοληθούν. Βέβαια, τώρα που το ξανασκέφτομαι και πάλι αυτό θα ήταν δύσκολο, γιατί το μεγαλύτερο παιδί είχε πρωινά μαθήματα με την τηλεκπαίδευση, άρα και το απόγευμα καλά θα ήταν, για παράδειγμα στις 6.

19. Οι χώροι του σπιτιού σας εξυπηρετούσαν, ώστε το παιδί σας να κάνει το μάθημά του απερίσπαστο από εξωτερικούς παράγοντες;

Επτά εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι ο χώρος του σπιτιού δεν αποτελούσε πρόβλημα για τη διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης (E1,E2,E3,E4,E6,E9,E10).

E2: Αν και δεν έχουμε μεγάλο σπίτι οι χώροι εξυπηρετούσαν, τα παιδιά στο δωμάτιό τους κάθονταν. Ήταν αρκετό, νομίζω.

Ωστόσο οι υπόλοιποι τρεις γονείς δήλωσαν ότι στους χώρους του σπιτιού επικρατούσε φασαρία. Σε δυο περιπτώσεις αυτό οφείλονταν στα πειράγματα των μεγαλύτερων παιδιών στο μικρότερο (E5,E7) ενώ στην τρίτη περίπτωση επειδή στο σπίτι φιλοξενούσαν και το συμμαθητή του παιδιού τους που δεν διέθετε ηλεκτρονική συσκευή για να κάνει Τηλεκπαίδευση από το σπίτι του (E8).

E5: Δεν υπήρχαν κατάλληλοι χώροι για να κάνουν τα παιδιά μάθημα χωρίς να επηρεάζονται από άλλους παράγοντες...τα παιδιά μου έχουν ένα δωμάτιο. Ήταν και η ώρα περιέργη... Υπήρχε ένταση στο σπίτι πώς να παρακολουθήσει ο μικρός με ησυχία; Τα άλλα δύο τον πείραζαν, προσπαθούσα για το καλύτερο.....

E8: Αυτό ήταν ένα θέμα..... Γινόταν φασαρία, ειδικά όταν ερχόταν και ο φίλος του παιδιού μου και ο μεγαλύτερος γιος μου έπρεπε να διαβάσει στο μέσα δωμάτιο.

20. Ποιος ήταν ο ρόλος σας κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης;

Τρεις εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι ο ρόλος τους κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης ήταν αυτός του γονέα και του εκπαιδευτικού μαζί(E6,E7,E9).

E6: Ο ρόλος μου.... Δεν άλλαξε ο ρόλος μου ως μαμά αλλά σίγουρα στον ελεύθερό μας χρόνο εγώ και ο άντρας μου προσπαθούσαμε να μάθουμε στην κόρη μας να μετράει και να μάθει να γράφει το όνομά της άρα μπορώ να πω πως γίναμε και εμείς δάσκαλοι.

E7:Να είμαι μαμά και νηπιαγωγός.

E9:Λίγο δασκάλα, πολύ μαμά.

Τέσσερις εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι ο ρόλος τους κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης ήταν ρόλος εκπαιδευτικού(E1,E3,E8,E10).

E1:Αισθανόμουν σαν δάσκαλος...

E3: Έγινα εκπαιδευτικός και σύμβουλος..... στην κόρη μου και στην νηπιαγωγό.

E8: Εκπαιδευτικός θα τον χαρακτηρίζα.

E10: Ήμουν δασκάλα, παιδαγωγός.....εκπαιδευτής....

Δύο εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι ο ρόλος τους κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης ήταν ο ρόλος του γονέα (E4,E5).

E4: Δεν άλλαξα τον ρόλο της μαμάς.

E5: Ήμουν μαμά και δασκάλα ταυτόχρονα.

Ένας γονέας δεν διευκρίνησε τον ρόλο του στη συμμετοχή του στην Τηλεκπαίδευση(E2).

E2: Προσπαθούσα να κάνουν ησυχία και να μην μαλώνουν για τα χρώματα.

21. Θα θέλατε να προτείνετε κάτι που πιστεύετε ότι θα μπορούσε να βελτιώσει τη διαδικασία της τηλεκπαίδευσης των παιδιών Προσχολικής Ηλικίας στο μέλλον;

Δύο γονείς δήλωσαν ότι θα ήθελαν πιο ποιοτικό εκπαιδευτικό υλικό που θα διδάσκεται με Τηλεκπαίδευση και θα είναι πιο δελεαστικό για τους μαθητές (E1,E2).

E1: Το περιεχόμενο να είναι λίγο πιο δελεαστικό. Νομίζω κάπου τα παιδιά και ο μικρός βαριόταν από ένα σημείο και έπειτα.

Ένας γονέας, ο οποίος μάλιστα ο ίδιος ήταν προγραμματιστής, δήλωσε πως θα προτιμούσε την επιλογή μια διαδραστικής πλατφόρμας πιο εύχρηστη για παιδιά προσχολικής ηλικίας (E3).

E3: Να υπάρξει μία πλατφόρμα.....να προγραμματιστεί με τέτοιες δυνατότητες που να μπορεί να εκμεταλλεύεται την ηλικία των παιδιών και να είναι περισσότερο διαδραστική.

Τέσσερις άλλοι γονείς δήλωσαν ότι θα επιθυμούσαν το εξ' αποστάσεως μάθημα να διεξάγεται από εκπαιδευτικούς που έχουν τεχνολογικές γνώσεις (E4,E5,E9,E10).

E10: Να διδάξουν δάσκαλοι που ξέρουν από τηλεκπαίδευση.

Δύο εκ των δέκα συμμετεχόντων δήλωσαν ότι θα ήθελαν καλύτερο ίντερνετ και τεχνολογικά μέσα όπως ηλεκτρονικούς υπολογιστές (E7,E8).

E8:Καλό θα ήταν να έχουν όλοι πρόσβαση στο διαδίκτυο και να έχουν λάπτοπ.....εεεε...να μην κολλάει η σύνδεση.....

Ένας γονέας δήλωσε πως θα επιθυμούσε ο ίδιος να κατέχει τεχνολογικές γνώσεις προκειμένου να μπορεί να ανταπεξέλθει στις ανάγκες της Τηλεκπαίδευσης (E6).

E6:Δεν νομίζω πως στην Ελλάδα έχουμε αυτή τη νοοτροπία. Χρειάζεται δουλειά. Θα πρέπει όλοι οι γονείς να έχουν πρόσβαση στο ίντερνετ και σε ψηφιακές συσκευές και οι δάσκαλοι να ξέρουν να κάνουν το μάθημα..... Αλλιώς δεν έχει νόημα.

Κεφάλαιο 5ο:Συμπεράσματα

Εισαγωγή

Με το τέλος της παρούσας ερευνητικής μελέτης, όπου αξιοποιήθηκε τόσο η βιβλιογραφική έρευνα όσο και η ποιοτική έρευνα σχετικά με το ζήτημα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και ειδικότερα της τηλεκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο και γενικά στην προσχολική αγωγή, εξαιτίας της πανδημίας Covid-19 αποδεικνύεται πως η τηλεκπαίδευση είναι μία μορφή εκπαίδευσης πολύ νέα για τα ελληνικά δεδομένα και γι' αυτό η παρουσία της ιδίως στην προσχολική εκπαίδευση δεν συνοδεύεται από τη σύμφωνη γνώμη των γονέων.

Από τις εισαγωγικές ερωτήσεις της ποιοτικής αυτής έρευνας είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι 2 στα 10 παιδιά εκδήλωσαν εσωστρέφεια από τις εισαγωγικές ερωτήσεις. Η ψυχική ανθεκτικότητα των παιδιών αυτής της ηλικίας είναι σημαντική επιδίωξη των εκπαιδευτικών και παιδαγωγικών στόχων της προσχολικής αγωγής. Η τηλεκπαίδευση δεν μπορεί να δράσει αποτελεσματικά σε αυτόν τον στόχο, γιατί υστερεί στο πεδίο της κοινωνικής επαφής τόσο των παιδιών με τον εκπαιδευτικό, όσο και μεταξύ τους. Στις επόμενες ενότητες παρουσιάζονται τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας, όπως αυτά προέκυψαν ανά ερευνητικό ερώτημα.

5.1 Συμπεράσματα για τις μαθησιακές ανάγκες που καλύπτονται μέσω της Τηλεκπαίδευσης (σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων παιδιών προσχολικής ηλικίας)

Από τις έρευνες που παρουσιάστηκαν στο εξωτερικό και την εν λόγω που έλαβε χώρα στην Ελλάδα διαπιστώθηκε πως η τηλεκπαίδευση δεν μπορεί να προσφέρει ποιοτικό περιεχόμενο στα παιδιά προσχολικής ηλικίας σε τέτοιο βαθμό, όπως η διά ζώσης εκπαίδευση και αυτό γιατί υστερεί στη παροχή της ευκαιρίας της αλληλεπίδρασης και της βιωματικής μάθησης. Το συμπέρασμα αυτό συμφωνεί με την έρευνα της Φώτη (2020) σύμφωνα με την οποία η Τηλεκπαίδευση δεν μπορεί να αντικαταστήσει τη δια ζώσης διδασκαλία που παρέχει ενεργό αλληλεπίδραση. Από την έρευνα των Karavida & Tymra (2021) προκύπτει επίσης ότι η αντίληψη των γονέων για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση ήταν γενικά αρνητική ενώ παράλληλα δήλωσαν ότι δεν ήταν ικανοποιημένοι με τα αποτελέσματα της εφαρμογής αυτού του είδους εκπαίδευσης. Επιπλέον σύμφωνα με την ίδια έρευνα επιβεβαιώνεται πως ένα μεγάλο ποσοστό παιδιών δεν συμμετέχουν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση λόγω της

στάσης των γονέων για την καταλληλότητα της μεθόδου για την ηλικία των παιδιών τους. Επίσης, η έρευνα των Lau και Lee (2020) στο Χονγκ Κονγκ επιβεβαιώνει την αρνητική στάση των γονέων για τη συμμετοχή των παιδιών τους στην εξ'αποστάσεως εκπαίδευση. Οι γονείς της παρούσας έρευνας ήταν δυσαρεστημένοι από την έκβαση της Τηλεκπαίδευσης, λόγω αδυναμιών τόσο του σχολείου όσο και του κράτους να υποστηρίξει αυτή τη μέθοδο διδασκαλίας ενώ το έργο των εκπαιδευτικών δεν κρίθηκε τόσο διαδραστικό.

Επιπρόσθετα, ένα ακόμη συμπέρασμα που προκύπτει είναι πως τα παιδιά αυτής της ηλικίας τείνουν να διαμορφώνουν την άποψη των γονιών τους για αυτή τη μορφή μάθησης, της τηλεκπαίδευσης. Αυτό μπορεί να γίνει περισσότερο σαφές, αν αναλογιστεί κανείς πως τα παιδιά αυτής της ηλικίας επηρεάζονται από τα λεγόμενα των γονιών τους και μιμούνται τη συμπεριφορά και ενστερνίζονται τις απόψεις τους. Έτσι, είναι απόλυτα λογικό ένα παιδί το οποίο δεν έχει την κατάλληλη παρακίνηση από τους γονείς του να συμμετάσχει στην τηλεκπαίδευση να μην υιοθετήσει μία θετική στάση έναντι αυτής.

Ένα ακόμη συμπέρασμα που προέκυψε από την παρούσα έρευνα αφορά τη σύνδεση της ηλικίας των εκπαιδευτικών με το ποιοτικό περιεχόμενο των δραστηριοτήτων της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης καθώς και τον χειρισμό των τεχνολογικών εργαλείων. Οι νεότερης ηλικίας εκπαιδευτικοί σύμφωνα με τις δηλώσεις των ίδιων των γονέων πραγματοποιούν πιο ποιοτικά και καλύτερα οργανωμένα μαθήματα μέσω της Τηλεκπαίδευσης. Το εν λόγω συμπέρασμα επιβεβαιώνεται και από τα αποτελέσματα της έρευνας των Kojic et al.(2017), τα οποία δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας νεότεροι σε ηλικία είναι περισσότερο έτοιμοι να προσαρμοστούν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και κατανοούν περισσότερο τα οφέλη της μάθησης από απόσταση.

Αυτό που βέβαια αποτελεί την βασική παράμετρο δυσκολίας πραγμάτωσης της τηλεκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο και όχι μόνο, είναι πως οι εκπαιδευτικοί δεν κατέχουν όλοι τις γνώσεις και τις δεξιότητες να αξιοποιήσουν την τηλεκπαίδευση. Από την στιγμή που τα σύγχρονα αναλυτικά προγράμματα σπουδών αναδεικνύουν τη σημασία ένταξης και αξιοποίησης της τεχνολογίας εντός των μαθημάτων προκαλεί εντύπωση η αδυναμία που εντόπισαν οι γονείς οι εκπαιδευτικοί της προσχολικής εκπαίδευσης να χειριστούν με επάρκεια τις δυνατότητες των ψηφιακών τεχνολογιών κατά τη φάση της πανδημίας. Σύμφωνα με την έρευνα της Φώτη (2020) το 60% των Νηπιαγωγών είχαν ήδη πριν την πανδημία επιμόρφωση Β' επιπέδου στις Τ.Π.Ε.. Αυτοί ήταν μάλιστα κατά κύριο λόγο οι εκπαιδευτικοί που ήταν περισσότερο θετικοί ως προς την εφαρμογή της εξ αποστασέως εκπαίδευσης εν μέσω πανδημίας COVID 19 αξιοποιώντας τις γνώσεις τους ώστε να μην διακοπεί η επικοινωνία με τους μαθητές τους.

Από την παρούσα έρευνα προκύπτει ότι στην πλειοψηφία των περιπτώσεων Τηλεκπαίδευσης το περιεχόμενο των εξ'αποστάσεως μαθημάτων περιελάμβανε ζωγραφική

και παρακολούθηση video. Σίγουρα αυτός ο τρόπος διεξαγωγής των μαθημάτων δεν κάλυπτε όλες τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών.

Η αλήθεια είναι πως μέσα από την ποιοτική έρευνα που έγινε προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι γονείς ήταν θετικοί να βοηθήσουν τα παιδιά τους στην τηλεεκπαίδευση αλλά όταν δεν λάμβαναν τα κατάλληλα ερεθίσματα από τους εκπαιδευτικούς εγκατέλειπαν την προσπάθειά τους. Αυτή η παράμετρος είναι πολύ βασική, αν αναλογιστεί κανείς πως οι γονείς δεν είναι εκπαιδευτικοί και δεν μπορούν να καταλάβουν τον ρόλο τους στην όλη διαδικασία, όταν δεν βρίσκεται κάποιος να τους εξηγήσει και να τους μνήσει στην όλη διαδικασία.

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση φάνηκε ότι αύξησε τη συμμετοχή των γονέων στην προσχολική ηλικία και αυτό είχε θετική επίδραση στην αλληλεπίδραση γονέων-παιδιών (Duran,2021). Αυτό επιβεβαιώνεται και από την έρευνα των Karavida & Tymra (2021) στην οποία βρέθηκε ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στάθηκε βασική αφορμή για να έρθουν πιο κοντά οι γονείς με τα παιδιά τους, και να δραστηριοποιηθούν καλλιτεχνικά και να μάθουν στο παιδί τους να μιλά πιο σωστά. Εξάλλου στην έρευνα των Sari και Maningtyas(2020) προέκυψε το συμπέρασμα ότι η συμμετοχή των γονέων στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid 19 ήταν πολύ ικανοποιητική με ποσοστό συμμετοχής 83%.

5.2 Συμπεράσματα σχετικά με το πως επηρέασε η Τηλεκπαίδευση την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας (σύμφωνα με την άποψη των γονέων)

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει το συμπέρασμα πως εάν οι εκπαιδευτικοί ήταν κατατοπιστικοί από την αρχή, εάν είχαν θέσει κανόνες και αν διατηρούσαν μία συνεχή επικοινωνιακή σχέση με τους γονείς και τα παιδιά, τότε η εμπειρία των γονέων θα ήταν πολύ διαφορετική και οπωσδήποτε πολύ πιο θετική. Οι κανόνες συνεπάγονται επιπτώσεις, άρα η συνέπεια όλων θα οδηγούσε σε ένα καλύτερο και πιο ποιοτικό διαδικτυακό περιβάλλον στο οποίο θα λάμβανε μέρος η Τηλεκπαίδευση.

Ως προς την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών φάνηκε πως η τηλεεκπαίδευση δεν κατάφερε να φέρει κοντά τα παιδιά. Με την εικόνα και τον ήχο επιδιώχθηκε η δημιουργία μίας υποτυπώδους σχέσης που σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να συγκριθεί με τη διά ζώσης επαφή και τα οφέλη αυτής. Κατά δήλωση των γονέων τα παιδιά αναζητούσαν να βρεθούν στο σχολικό περιβάλλον και να αλληλεπιδράσουν με τους φίλους τους και τον/την νηπιαγωγό. Οι μαθητές της προσχολικής αγωγής αναγκάστηκαν να μνηθούν στην εικονική

πραγματικότητα και να νιώσουν αποστασιοποιημένοι από τη διαδικασία της μάθησης που είχαν συνηθίσει. Αναλογιζόμενος κανείς πως για τα παιδιά αυτής της ηλικίας, ίσως να ήταν η πρώτη τους χρονιά στο σχολείο, θα μπορούσε να οδηγηθεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει κίνδυνος να οδηγούν τα παιδιά να πιστέψουν πως αυτή είναι η πραγματικότητα του σχολείου και άρα να αποκτήσουν μία αρνητική άποψη γι' αυτό. Από την άλλη πλευρά, η συνήθεια της τηλεκπαίδευσης μπορεί να είναι ένας ακόμη παράγοντας ανασταλτικός για να βρεθούν τα παιδιά στο φυσικό περιβάλλον του σχολείου, αφού χρειάζεται χρόνος προσαρμογής στα νέα δεδομένα ξανά. Ακόμη και η ώρα διεξαγωγής των μαθημάτων επηρέασε τους μαθητές που είχαν συνηθίσει τα μαθήματα να είναι πρωινά ενώ η τηλεκπαίδευση λάμβανε χώρα τις μεσημβρινές ώρες.

5.3 Συμπεράσματα που προέκυψαν από τις δυσκολίες, τα προβλήματα και τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι γονείς των παιδιών προσχολικής ηλικίας

Αρχικά προέκυψε το συμπέρασμα ότι η Τηλεκπαίδευση επηρέασε το οικογενειακό καθημερινό πρόγραμμα. Κυρίως αντιμετώπισαν προβλήματα οι γονείς που είχαν περισσότερα από ένα παιδιά και ήταν και οι δυο εργαζόμενοι.

Επιπλέον όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα της έρευνας οι περισσότεροι γονείς αντιμετώπιζαν πρόβλημα με την ώρα και τη συχνότητα διεξαγωγής της Τηλεκπαίδευσης.

Επίσης προέκυψε το συμπέρασμα πως ο ρόλος των γονέων δεν αποσαφηνίστηκε από τους εκπαιδευτικούς με αποτέλεσμα οι γονείς να αναλαμβάνουν χρέη εκπαιδευτικού (κάτι το οποίο διαταράσσει την ομαλή έκβαση της Τηλεκπαίδευσης). Το τελευταίο αυτό εύρημα δεν συμφωνεί με τα ευρήματα της έρευνας της Κατσανδρή (2020), γεγονός που αναδεικνύει την ευθύνη των εκπαιδευτικών στο σχεδιασμό και υλοποίηση των δραστηριοτήτων της Τηλεκπαίδευσης και στην αποσαφήνιση των ρόλων των εμπλεκομένων. Ο ρόλος των γονέων οφείλει να είναι καθαρά βοηθητικός χωρίς παρεμβολές στο εκπαιδευτικό έργο του Νηπιαγωγού.

Τέλος, συμπεραίνουμε ότι οι γονείς χρησιμοποιούσαν χώρους του σπιτιού που δεν εξασφάλιζαν στους μαθητές τις κατάλληλες προϋποθέσεις για να πραγματοποιηθεί η Τηλεκπαίδευση χωρίς να αποσπάται η προσοχή τους. Το συμπέρασμα αυτό είναι σύμφωνο με την έρευνα των Lau και Lee (2020) στο Χόνγκ-Κόνγκ, η οποία απέδειξε πως τα παιδιά προσχολικής ηλικίας αντιμετώπιζαν ιδιαίτερες δυσκολίες προκειμένου να συμμετάσχουν στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση επιτυχώς, λόγω οικιακών περιορισμών.

5.4 Περιορισμοί της έρευνας

Η ποιοτική έρευνα εξαρτάται από τα κοινωνικά φαινόμενα όπως ο χώρος και ο χρόνος, οπότε δεν υπάρχει δυνατότητα γενίκευσης των συμπερασμάτων, τα οποία αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά ένα μικρό δείγμα (δέκα γονέων μαθητών προσχολικής ηλικίας) που συμμετείχε στα εξ' αποστάσεως μαθήματα στο Νομό Κορινθίας.

Ενδεχομένως η αξιοπιστία της έρευνας να επηρεάστηκε και από την άποψη που έχουν οι γονείς γενικότερα για την ποιότητα των μαθημάτων στην προσχολική ηλικία. Συνήθως οι γονείς που τα παιδιά τους φοιτούν στο Νηπιαγωγείο έχουν την πεποίθηση ότι οι εκπαιδευτικοί παρέχουν υπηρεσίες φύλαξης και ψυχαγωγίας, αγνοώντας ότι η προσχολική ηλικία ανήκει στην βαθμίδα της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με υποχρεωτική τη δίχρονη φοίτηση, υλοποιώντας το ευέλικτο αναλυτικό πρόγραμμα Προσχολικής Αγωγής.

Πολλοί γονείς είναι προκατειλημμένοι και εκφράζουν επιφυλάξεις για τη χρήση τεχνολογικών συσκευών στην εκπαίδευση μη αναγνωρίζοντας τα οφέλη που αποκομίζουν οι μαθητές από αυτή την χρήση.

Τέλος, η έρευνα αφορά μία δύσκολη χρονική περίοδο για όλους μας, μια περίοδο που η πλειοψηφία των ανθρώπων επηρεάστηκε αρνητικά ζώντας και βιώνοντας τον εγκλεισμό, την αβεβαιότητα και τον φόβο του αύριο, όλα αυτά είναι πιθανό να επέδρασαν αρνητικά σε οτιδήποτε νέο και διαφορετικό που μεταβάλλει τον οικογενειακό προγραμματισμό.

5.5 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Από την εφαρμογή της Τηλεκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία προέκυψαν αρκετά ερωτήματα σχετικά με την καταλληλότητα της μεθόδου σε αυτή την ηλικιακή ομάδα. Οι εμπλεκόμενοι οι οποίοι μπορούν να μας παρέχουν πληροφορίες για αυτό το εγχείρημα είναι οι εκπαιδευτικοί και οι συμμετέχοντες γονείς, καθώς οι μαθητές 4-6 ετών, λόγω της μικρής τους ηλικίας είναι κάπως δύσκολο να μας παρέχουν πληροφορίες και δεδομένα που θα μπορούν να αξιολογηθούν προκειμένου να βελτιώσουν την διεξαγωγή της Τηλεκπαίδευσης στο μέλλον. Προτείνεται επομένως να συνεχιστεί η εν λόγω έρευνα με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών αυτή τη φορά, ώστε αφενός μεν να καταγραφούν και οι δικές τους εμπειρίες και απόψεις για την ίδια περίοδο αφετέρου δε να αντιπαραβληθούν αυτές οι

εμπειρίες και οι απόψεις με τις αντίστοιχες των γονέων όπως αυτές καταγράφηκαν στην παρούσα έρευνα.

Βιβλιογραφία

Α. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Alan, Ü. (2021). Distance Education During the COVID-19 Pandemic in Turkey: Identifying the Needs of Early Childhood Educators. *Early Childhood Education Journal*, 49, 987-994.
- Bryman, A. (2017). *Social Research Methods. Στο Αϊδίνης, Αθ. (επιμ.). Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Champeaux, H., Mangiavacchi, L., Marchetta, F., & Piccoli, L. (2020). *Learning at home: distance learning solutions and child development during the COVID-19 lockdown*. IZA Discussion Papers.
- Cohen, L., & Manion, L. (1992). *Research Methods in Education*. London: Routledge.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2008). *Methodology of educational research*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Coleman, A. & Conaway, B.(1984). Burnout and school administrator. *A Review of the literature. Small school forum*, 6(1), 1-3.
- Creswell, J. (2011). *Η έρευνα στην εκπαίδευση* (μτφ.: Ν. Κουβαράκου). Αθήνα: Ίων.
- Doug, V. (2002). Distance learning: Promises, problems, and possibilities. *Online journal of distance learning administration*, 5(3), 1-11.
- Duran, M. (2021). The effects of COVID-19 pandemic on preschool education. *International Journal of Educational Methodology*, 7(2), 249-260.
- Eisner, E. W. (2017). *The enlightened eye: Qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. Teachers College Press.
- Fedina, N. V., Burmykina, I. V., Zvezda, L. M., Pikalova, O. S., Skudnev, D. M., & Voronin, I. V. (2017). Use of Distance Learning Technologies in the Course of Implementing Educational Programs in Preschool Education. *Eurasia journal of mathematics, science and technology education*, 13(11), 7561-7571.
- Fojtík, R. (2018). Problems of distance education. *Icte Journal*, 7(1), 14-23.
- Foti, P. (2020). research in distance learning in greek kindergarten schools during the pandemic of covid 19:possibilities, dilemmas, limitations. *European Journal of Open Education and E-learning Studies*, 5(1), 19-40.

- Giannakopoulou, A. (2021). Care and language pedagogy in preschool education from a distance: a teacher-parent synergy. *Research Papers in Language Teaching and Learning*, 11(1), 53-65.
- Greenberg, G. (1998). Distance education technologies: Best practices for K-12 settings. *IEEE Technology and Society Magazine*, 17(4), 36-40.
- Gültekin, M. (2009). Quality of distance education in turkey: preschool teacher training case. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 10(2), 1-25.
- Hodges, C. B., Moore, S., Lockee, B. B., Trust, T., & Bond, M. A. (2021). *The difference between emergency remote teaching and online learning*. Ανάκτηση Οκτώβριος 30, 2021, από <https://vtechworks.lib.vt.edu/bitstream/handle/10919/104648/facdev-article.pdf?sequence=1>
- Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. M. (2005). *Final performance report for OERI Grant# R305T010673: The social context of parental involvement: A path to enhanced achievement*. Institute of Educational Sciences U.S. Department of Education.
- Karavida, V., & Tympa, E. (2021). Parents' Beliefs and Attitudes on Their Children's Distance Education Performance during the COVID-19 Pandemic in Greek Preschool Settings. *Journal of Education, Society and Behavioural Science*, 34(6), 62-76.
- Katane, I., Kristovska, I., & Katans, E. (2015). Evaluation of distance education environmental advantages. *Engineering for rural development*, 20, 720-728.
- Korosidou, E., Griva, E. & Pavlenko, O. (2021). Parental Involvement in a Program for Preschoolers Learning a Foreign Language. *International Journal of Research in Education and Science*, 7(1), 112-124.
- Kuru Cetin, S. & Taskin, P. (2016). Parent Involvement in education in terms of their socio-economic status. *Eurasian Journal of Education Research*, 16(66), 105-122.
- Lagoumitzis, G., Vlachopoulos, G., Koutsoyiannis, K. (2015). *Methodology of Research in Health Sciences*. Athens: SEAB.
- Lase, D., Zega, T. G. C., & Daeli, D. O. (2021). Parents' perceptions of distance learning during Covid-19 pandemic in rural Indonesia. *Journal of Education and Learning (EduLearn)*,(1),103-113 Ανάκτηση Ιούνιος 1, 2022 από <https://doi.org/10.11591/edulearn.v1i6i1.20122>
- Lau, E. Y. H., & Lee, K. (2020). Parents' views on young children's distance learning and screen time during COVID-19 class suspension in Hong Kong. *Early Education and Development*, 32(6), 863-880.

- Lau, E. Y. H., & Lee, K. (2020). Parents' Views on Young Children's Distance Learning and Screen Time During COVID-19 Class Suspension in Hong Kong. *Early Education and Development, 32*(6), 1-19.
- Liakopoulou, A. . (2020, Νοέμβριος 23). *Πως να παραμείνουν τα παιδιά συγκεντρωμένα κατά τη διάρκεια της τηλεεκπαίδευσης*: Ανάκτηση Οκτώβριος 31, 2021, από weread.gr: <https://www.weread.gr/4982/pos-na-parameinouyn-ta-paidia-sygkentr/>
- Lovett, H. I. L. D. E., Melby, E. L. I. N., Myren, N. I. N. A., & Nielsen, J. S. (2003). The telematics business landscape. *Teletronikk, 99*(1), 83-89.
- Moore, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2011). e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same? *The Internet and higher education, 14*(2), 129-135.
- Morse, J. M., & Field, P. A. (1996). Principles of data analysis. In *Nursing research* (pp. 103-123). Springer, Boston, MA.
- Neuman, W. L., & Robson, K. (2014). *Basics of social research*. Toronto: Pearson Canada.
- Nicolau, C., Henter, R., Roman, N., Neculau, A., & Miclaus, R. (2020). Tele-Education under the COVID-19 Crisis: Asymmetries in Romanian Education. *Symmetry, 12*(9), 1502.
- Patton, M. Q. (2002). Two decades of developments in qualitative inquiry: A personal, experiential perspective. *Qualitative social work, 1*(3), 261-283.
- Robson, C. (2007). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Sari, D. K., & Maningtyas, R. T. (2020). Parents' Involvement in Distance Learning During the Covid-19 Pandemic. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research, 487*, 94-97.
- Sherry, L. (1995). Issues in Distance Learning. *International Jl. of Educational Telecommunications, 1*(4), 337-365.
- Stites, M. L., Sonneschein, S., & Galczyk, S. H. (2021). Preschool Parents' Views of Distance Learning during COVID-19. *Early Education and Development, 32*(1),66-81.
- Wellington, J., & Szczerbinski, M. (2007). *Research methods for the social sciences*. A&C Black.

Β.ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Αναστασιάδης, Π. (2014). Η έρευνα για την ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ (e-learning) στο Ελληνικό Τυπικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ανασκόπηση και προοπτικές για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση / Open Education, 10*(1), 5-31.

- Ανωγιαννάκη, Κ. & Παραδείσης, Γ. (n.d.). *Τηλεκπαίδευση και προσχολική ηλικία. Αναζητώντας λύσεις*. Αθήνα: Εργαστήριο Συστημικής Ψυχολογίας και Παιδαγωγικής ΡΟΔΑΚΙΝΟ. Ανάκτηση Αύγουστος 25, 2021, από <https://eclass.edc.uoc.gr/modules/document/file.php/PTDEU200/%CF%84%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%B9%CC%81%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7%20%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%B7.pdf>
- Γαλάνης, Π. (2018). Ανάλυση δεδομένων στην ποιοτική έρευνα θεματική ανάλυση. *Archives of Hellenic Medicine/Arheia Ellenikes Iatrikes*, 35:268-277.
- Δεδούλη, Μ. (n.d.). Βιωματική μάθηση-Δυνατότητες αξιοποίησής της στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 6, 145-159.
- Εφημερίδα της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας*. (2020, Νοέμβριος 14). Ανάκτηση Αύγουστος 25, 2021, από <https://www.alfavita.gr/sites/default/files/2020-11/1605383839575201.pdf>
- Ι.Ε.Π. (2020, Σεπτέμβριος). *Οδηγός για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό μαθημάτων εξ' αποστάσεως*. Ανάκτηση Αύγουστος 24, 2021, από <http://iep.edu.gr/el/component/k2/1067-odigos-gia-ton-ekpaideftiko-sxediasmo-mathimaton-eks-apostaseos>
- Ίσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε 10 Ιανουαρίου, 2022, από <http://hdl.handle.net/11419/5826>
- Ιωσηφίδης, Θ. (2003). *Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Καλλινικάκη, Θ. (2010). *Ποιοτικές μέθοδοι στην έρευνα της κοινωνικής εργασίας*. Αθήνα: Τόπος.
- Κατσανδρή, Κ. (2020, Σεπτεμβρίου 23). *Οδηγίες για γονείς: "Εξ' αποστάσεως εκπαίδευση στο σχολείο: εργαλεία-συμβουλές-ψυχολογική υποστήριξη μαθητών"*. Ανάκτηση Αύγουστος 25, 2021, από <https://seminars.etwinning.gr/mod/page/view.php?id=33406>
- Κοντογεωργάκου, Β. & Γεωργιάδη, Ε. (2016). Ο ρόλος του κατ' οίκον επιβλέποντα στην εξ αποστάσεως πρωτοβάθμια εκπαίδευση της Αυστραλίας. Η περίπτωση του Κέντρου εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης της Βικτώρια. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 12(2), 40-55.
- [Κοντογιαννάτου, Γ. \(2018\). Έρευνες μικτών μεθόδων. Η λογική του σχεδιασμού και οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους. *Academia*, 12, 83-108.](https://doi.org/10.12681/academicia.12.83-108)

- Κουτρουμάνου, Α. (2020, Μάιος 22). *Τα αρνητικά και τα θετικά της τηλεκπαίδευσης*. Ανάκτηση Αύγουστος 25, 2021, από https://www.flowmagazine.gr/ta_arnitika_kai_ta_thetika_tis_tilekpaideusis/
- Λιναρδής, Α., Μοσχά, Α., Τουρατσίδης, Λ. & Σπυρόπουλος, Κ. (2007). Υβριδικά πανεπιστήμια και τηλεκπαίδευση. Η περίπτωση του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 122 (Α), 137-151.
- Λιναρδής, Α., Παπαγιαννόπουλος, Κ. & Καλησπεράτη, Ε. . (2011). *Η διαδικτυακή έρευνα. Πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα και εργαλεία διεξαγωγής διαδικτυακών ερευνών*. Ανάκτηση Οκτώβριος 31, 2021, από https://www.ekke.gr/publication_files/i-diadiktiaki-ereuna-pleonektimata-mionektimata-kai-ergalia-diexagogis-diadiktiakon-ereunon
- Λιοναράκης, Α., Παπαδημητρίου, Σ., Χαρτοφύλακα, Α., Αγγελή, Α., & Τζήλου, Γ. (2018). Η συμβολή των ψηφιακών εργαλείων στην υποστήριξη της μαθησιακής πορείας των φοιτητών/φοιτητριών της εξΑΕ: Μέρος Α: Χρήση ψηφιακών εργαλείων για τη δημιουργία ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως*, 14(1), 104-117.
- Μαντζούκας, Σ. (2007). Ποιοτική έρευνα σε έξι εύκολα βήματα. *Qualitative research in six easy steps. Epistemology, methods and presentation*], *Nursery Review*, 46(1), 236-246.
- Ματσαγγούρας, Η., & Πούλου, Μ. (2009). Σχέσεις σχολείου και οικογένειας. Συγκριτική παράθεση απόψεων εκπαιδευτικών και γονέων. *Μέντορας*, 11, 27-41.
- Μίμινου, Α. & Σπανακά, Α. (2016). Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Καταγραφή και συζήτηση μίας βιβλιογραφικής επισκόπησης. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 7(2Α), 78-90.
- Μυλωνάκου – Κεκέ, Η. & Μασούρου, Β. (2010). *Η ανάπτυξη του Κοινωνικού Κεφαλαίου στη σύγχρονη εκπαίδευση. 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο του ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.: «Μαθαίνω πώς να μαθαίνω»*, Αθήνα 7-9 Μαΐου 2010: Πρακτικά Συνεδρίου. Ανάκτηση Αύγουστος 25, 2021, από http://www.elliepek.gr/gr_html/gr_proceedings/5th_conference.html
- Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2009). *Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2017). Σχέσεις Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας με κοινωνικοπαιδαγωγικό προσανατολισμό: Εκκινώντας την έρευνα από τους εκπαιδευτικούς/Relationships between School, Family and Community with a social pedagogical focus: Commencing the research with teachers. *Επιστήμες Αγωγής*, 2, 84-113.

- Νικολοπούλου, Κ. (2012). Εμπόδια χρήσης του υπολογιστή σε τάξεις νηπιαγωγείων: συνεντεύξεις με νηπιαγωγούς. *Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού*, 11(2), 45-55.
- Πάππα, Ε. (2020). *Ο ρόλος των γονέων στην πραγματικότητα της τηλεεκπαίδευσης*. Αθήνα: 1^ο ΚΕΣΥ. Ανάκτηση Αύγουστος 25, 2021, από http://kesy.dra.sch.gr/images/pdfs/rolos_goneon_tilekpaidefsi.pdf
- Παρασκευάς, Μ. (2015). *Η εκπαίδευση στην Κοινωνία της Πληροφορίας*. Ανάκτηση από https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/411/1/02_chapter_06.pdf
- Σχορετσανίτου, Π., & Βεκύρη, Ι. (2010). Σχορετσανίτου, Π., & Βεκύρη, Ι. (2010). Ένταξη των Τ.Π.Ε. στην εκπαίδευση: παράγοντες πρόβλεψης της εκπαιδευτικής χρήσης. *Πρακτικά Εργασιών 7ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή «Οι Τ.Π.Ε. στην Εκπαίδευση»*, 617-624.
- Τζιφόπουλος, Μ. Χ. (2018). Τα ψηφιακά κόμικς στο σχολείο του 21ου αιώνα: προετοιμάζοντας τους σύγχρονους εκπαιδευτικούς. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 65, 160-179.
- Τηλεκπαίδευση: Δημοσιεύθηκε η νέα υπουργική απόφαση - Τι προβλέπεται για τις απουσίες*. (2020, Οκτώβριος 1). [website]. Ανάκτηση Αύγουστος 23, 2021, από <https://www.lawspot.gr/nomika-nea/tilekpaideysi-dimosieythike-i-nea-yπουργiki-apofasi-ti-provlepetai-gia-tis-apoysies>
- Τσιώλης, Γ. (2017). *Θεματική Ανάλυση Ποιοτικών Μεθόδων*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Φώτη, Π. (2020). Έρευνα για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στα ελληνικά νηπιαγωγεία κατά την πανδημία του covid-19: Δυνατότητες, διλήμματα, περιορισμοί. *European Journal of Open Education and E-learning Studies*, 5(1), 19-40.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Πίνακας Δημογραφικών Στοιχείων

	ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΡΓΑΣΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ	ΦΥΛΛΟ ΗΛΙΚΙΑ
E1	ΑΕΙ	X	1	A/45
E2	ΔΕ	X	2	A/48
E3	ΑΕΙ	X	2	A/49
E4	ΤΕΙ	ΟΧΙ	2	Θ/35
E5	-	ΟΙΚΙΑΚΑ	3	Θ/43
E6	ΑΕΙ	X	1	Θ/32
E7	ΤΕΙ	ΟΧΙ	2	Θ/45
E8	-	ΟΙΚΙΑΚΑ	2	Θ/48
E9	ΔΕ	X	2	Θ/37
E10	ΑΕΙ	X	1	Θ/34

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

α.Πρωτόκολλο Ημιδομημένης Συνέντευξης

Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις και οι εμπειρίες των γονέων των παιδιών Προσχολικής Ηλικίας, που φοιτούν σε Δημόσια Νηπιαγωγεία του Νομού Κορινθίας, σχετικά με την παροχή τηλεκπαίδευσης στα παιδιά τους κατά την περίοδο κλεισίματος των νηπιαγωγείων λόγω της πανδημίας Covid-19.

Σας ευχαριστώ, εκ των προτέρων, που αποδεχτήκατε να λάβετε μέρος στη συνέντευξη που διενεργώ στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών σπουδών μου. Η διάρκεια της συνέντευξης θα είναι περίπου 30-35 λεπτά. Προκειμένου να προστατευθεί η ιδιωτικότητά σας, γίνεται σαφές πως τα προσωπικά σας δεδομένα θα παραμείνουν απόρρητα.

Δημογραφικά στοιχεία

Προφίλ (θα συμπληρωθεί στο τέλος της συνέντευξης)

Φύλο:.....

Ηλικία:.....

Σπουδές:.....

Εισαγωγικές Ερωτήσεις

1. Εργάζεστε; Κατά την περίοδο της αναστολής της δια ζώσης εκπαίδευσης εργαζόσασταν;
2. Πόσα παιδιά έχετε;
3. Έχετε ελεύθερο χρόνο;
4. Πώς περνάτε τον χρόνο συνήθως ή την περίοδο της πανδημίας;
5. Άλλαξε η οικογενειακή σας ζωή κατά τη διάρκεια της πανδημίας; Με ποιους τρόπους;

Ερωτήσεις συνέντευξης

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

Κατά πόσο πιστεύουν οι γονείς ότι καλύφθηκαν οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών τους μέσω της Τηλεκπαίδευσης κατά την περίοδο του κλεισίματος των νηπιαγωγείων;

1. Είστε θετικός/ή στην εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία;
 - Δικαιολογήστε την απάντησή σας.
 - 2.Θα θέλατε να μου περιγράψετε ένα τυπικό μάθημα του παιδιού σας με τηλεδιάσκεψη την περίοδο της καραντίνας;
 - Είστε ευχαριστημένοι με τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος;
 - Επιχειρηματολογήστε μου σχετικά με την απάντησή σας.
 - 3.Πιστεύετε ότι τα μαθήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι το ίδιο ποιοτικά με αυτά της δια ζώσης εκπαίδευσης;
 - Καλύπτονται οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών και με τους δύο τρόπους διδασκαλίας;
- 4.Κατά τη διάρκεια της τηλεεκπαίδευσης υπήρχε αλληλεπίδραση μεταξύ των εμπλεκομένων (μαθητή-μαθητή, μαθητή -Νηπιαγωγού);
 - Αν ναι, μεταξύ ποιων;
 - Με ποιον τρόπο αλληλεπιδρούσαν;
 - 5.Ποιες άλλες ανάγκες του παιδιού σας, πιστεύετε ότι καλύπτονται μέσω της Τηλεκπαίδευσης, εκτός από τις μαθησιακές ανάγκες;
 - Αναφέρετε μερικές.
 - 6.Πώς θα αξιολογούσατε τις γνώσεις των εκπαιδευτικών και την προσπάθειά τους, να οργανώσουν και να διδάξουν το μάθημά τους με Τηλεκπαίδευση;
 - 7.Συμμετείχατε ενεργά στα μαθήματα της Τηλεκπαίδευσης;
 - Αν ναι, με ποιον τρόπο;
 - Αν όχι, τι πιστεύετε πως έφταιξε;
 - Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

Με ποιους τρόπους θεωρούν οι γονείς ότι επηρέασε η Τηλεκπαίδευση την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών τους;

- 8.Κατά την έναρξη της Τηλεκπαίδευσης τέθηκαν από το πρώτο μάθημα οι κανόνες συμπεριφοράς που θα διέπουν τη μαθησιακή διαδικασία;
- Αναφέρετε κάποιους από αυτούς.
- 9.Ορίστηκαν από το πρώτο μάθημα ποιες θα είναι οι επιπτώσεις, οι συνέπειες στην περίπτωση της μη τήρησης των κανόνων;

-Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την επιβολή επιπτώσεων/συνεπειών και γιατί;

10.Όπως εξελίχθηκε η Τηλεκπαίδευση πιστεύετε ότι εφαρμόστηκαν οι κανόνες και οι επιπτώσεις;

-Αν όχι, τι αποτέλεσμα είχε στην ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας;

11.Πιστεύετε ότι οι μαθητές/τριες κατά την Τηλεκπαίδευση βρίσκονταν σε ένα ασφαλές περιβάλλον σεβασμού και αποδοχής;

-Αν όχι, γιατί; Πείτε μου ένα παράδειγμα.

12.Δίνονταν από τον/την εκπαιδευτικό ίσες ευκαιρίες στους/στις μαθητές/τριες να μιλήσουν, να εκφραστούν, να παρουσιάσουν μία εργασία ,ένα παιχνίδι...;

-Αν όχι που πιστεύεται ότι οφειλόταν αυτό;

13.Ενθαρρύνετε το παιδί σας να συμμετέχει στην Τηλεκπαίδευση;

-Αν ναι, με ποιον τρόπο το κάνατε;

14.Διέθεται ο/η εκπαιδευτικός χρόνο στα παιδιά για προσωπική επικοινωνία με τον αγαπημένο φίλο/η; Τα χώριζε σε ομάδες επικοινωνίας μέσω της πλατφόρμας webex;

-Αν όχι, πώς σας φαίνεται αυτός ο τρόπος απομακρυσμένης επικοινωνίας;

3^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

Ποιες δυσκολίες/ποια προβλήματα/ποιες προκλήσεις αντιμετώπισαν οι γονείς των παιδιών κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης;

15.Αλλάξε το οικογενειακό σας πρόγραμμά με την έναρξη της Τηλεκπαίδευσης;

-Αν ναι, αναφέρετέ μου μερικές αλλαγές.

16.Πριν την Τηλεκπαίδευση το παιδί σας χρησιμοποιούσε τεχνολογικές συσκευές;

-Αν ναι, πόσο χρόνο ασχολιόταν και πόσο συχνά τις χρησιμοποιούσε;

17.Πώς κρίνετε το γεγονός η Τηλεκπαίδευση στην Προσχολική Ηλικία να εφαρμόζεται καθημερινά;

-Είστε σύμφωνοι;

-Αν όχι προτείνετε μου την συχνότητα που πιστεύετε εσείς ότι είναι κατάλληλη για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας;

18.Οι ώρες που παρακολουθούν την Τηλεκπαίδευση, πιστεύετε είναι λειτουργική;

-Αν όχι, προτείνετε πότε θα ήταν η ιδανική ώρα για εσάς.

19.Οι χώροι του σπιτιού σας εξυπηρετούσαν, ώστε το παιδί σας να κάνει το μάθημά του απερίσπαστο από εξωτερικούς παράγοντες;

20.Ποιος ήταν ο ρόλος σας κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης;

21.Θα θέλατε να προτείνετε κάτι που πιστεύετε ότι θα μπορούσε να βελτιώσει τη διαδικασία της τηλεκπαίδευσης των παιδιών Π.Η. στο μέλλον;

Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο που μου διαθέσατε!

β. Δείγμα Συνέντευξης

E1

Πρωτόκολλο Συνέντευξης

Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να διερευνηθούν οι απόψεις και οι εμπειρίες των γονέων των παιδιών Προσχολικής Ηλικίας, που φοιτούν σε Δημόσια Νηπιαγωγεία του Νομού Κορινθίας, σχετικά με την παροχή τηλεκπαίδευσης στα παιδιά τους κατά την περίοδο κλεισίματος των νηπιαγωγείων λόγω της πανδημίας Covid-19.

Σας ευχαριστώ, εκ των προτέρων, που αποδεχτήκατε να λάβετε μέρος στη συνέντευξη που διενεργώ στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών σπουδών μου. Η διάρκεια της συνέντευξης θα είναι περίπου 30-35 λεπτά. Προκειμένου να προστατευθεί η ιδιωτικότητά σας, γίνεται σαφές πως τα προσωπικά σας δεδομένα θα παραμείνουν απόρρητα.

Δημογραφικά στοιχεία

Προφίλ

Φύλο: Άρρεν

Ηλικία: 45

Σπουδές: ΑΕΙ

Εισαγωγικές Ερωτήσεις

1. Εργάζεστε; Κατά την περίοδο της αναστολής της δια ζώσης εκπαίδευσης εργαζόσασταν;

E1: Ναι εργαζόμουν όλο το διάστημα της καραντίνας και της τηλεκπαίδευσης.

2. Πόσα παιδιά έχετε;

E1: Έχω ένα γιο.

3. Έχετε ελεύθερο χρόνο;

E1: Το σαββατοκύριακο έχω περισσότερο ελεύθερο χρόνο, γιατί εργάζομαι καθημερινά και γυρίζω στο σπίτι το μεσημέρι. Συνήθως, πάμε στο πάρκο με τον γιο μου και παίζουμε ποδόσφαιρο, του αρέσει πολύ.

4. Πώς περνάτε τον χρόνο συνήθως ή την περίοδο της πανδημίας;

E1: Μας επηρέασε πολύ μπορώ να πω ναι. Ο φόβος να μην κολλήσουμε τον ιό και ποιος θα κρατάει τον μικρό που ήταν στο σπίτι, γιατί και η γυναίκα μου δουλεύει τις απογευματινές ώρες μόνο, αλλά δουλεύει.

5. Άλλαξε η οικογενειακή σας ζωή κατά τη διάρκεια της πανδημίας; Με ποιους τρόπους;

E1: Του άλλαξε το πρόγραμμα και έμεινε μακριά από τους φίλους του και από τον τρόπο που γίνεται το μάθημα από κοντά. Ναι σίγουρα τον στεναχώρησε που ήταν μακριά από τους φίλους του.

Ερωτήσεις συνέντευξης

1^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

Κατά πόσο πιστεύουν οι γονείς ότι καλύφθηκαν οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών τους μέσω της Τηλεκπαίδευσης κατά την περίοδο του κλεισίματος των νηπιαγωγείων;

1ος ερευνητικός άξονας: Οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών προσχολικής ηλικίας που καλύπτονται μέσω της τηλεκπαίδευσης (βάσει των απόψεων των γονέων των παιδιών).

1. Είστε θετικός/ή στην εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία;
- Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

E1: Όπως το πάρει κανείς. Θέλω να πω πως είναι δύσκολο τα παιδιά αυτής της ηλικίας να κάτσουν μπροστά στην οθόνη. Εμένα ο γιος μου που είναι και ζωηρός δεν καθόταν εύκολα στο μάθημα. Αν είχε μάθει σε αυτόν τον τρόπο μαθήματος ίσως τα πράγματα να ήταν διαφορετικά.

2. Θα θέλατε να μου περιγράψετε ένα τυπικό μάθημα του παιδιού σας με τηλεδιάσκεψη την περίοδο της καραντίνας;

- Είστε ευχαριστημένοι με τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος;

- Επιχειρηματολογήστε μου σχετικά με την απάντησή σας.

E1: Η δασκάλα τους, τραγουδάκια τους έβαζε και τους διάβαζε παραμύθια, τι άλλο να έκανε και αυτή μέσω του υπολογιστή; Δεν ήταν πολύ εύκολο και το καταλαβαίνω. Αλλά και τα μικρά τι θα μπορούσαν να κάνουν μέσα από τον υπολογιστή δεν ξέρω.....

3. Πιστεύετε ότι τα μαθήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης είναι το ίδιο ποιοτικά με αυτά της δια ζώσης εκπαίδευσης;

- Καλύπτονται οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών και με τους δύο τρόπους διδασκαλίας;

E1: Σε καμία περίπτωση! Φυσικά τα εξ' αποστάσεως μαθήματα υστερούν και οι λόγοι είναι προφανείς. Στο σχολείο τα παιδιά παίζουν ομαδικά, κοινωνικοποιούνται, ξεκολλάνε από τους γονείς, μαθαίνουν τρόπους... όχι, όχι... σε καμία περίπτωση δεν είναι το ίδιο.

4. Κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης υπήρχε αλληλεπίδραση μεταξύ των εμπλεκομένων (μαθητή-μαθητή, μαθητή -Νηπιαγωγού);

-Αν ναι, μεταξύ ποιων;

-Με ποιον τρόπο αλληλεπιδρούσαν;

E1: Πιο πολύ μεταξύ της νηπιαγωγού και των παιδιών. Οι κάμερες δεν λειτουργούσαν πάντοτε για να βλέπουν τα παιδιά τους συμμαθητές τους. Συνήθως, η νηπιαγωγός φώναζε τα ονόματα των παιδιών, κάποια απαντούσαν κάποια όχι για παράδειγμα να τραγουδήσουν ένα τραγούδι, να περιγράψουν μία εικόνα, ένα αντικείμενο, να δώσουν μία απάντηση για κάτι που μπορεί να είχε ρωτήσει.....

5. Ποιες άλλες ανάγκες του παιδιού σας, πιστεύετε ότι καλύπτονται μέσω της Τηλεκπαίδευσης, εκτός από τις μαθησιακές ανάγκες;

-Αναφέρετε μερικές.

E1: Δεν θεωρώ ότι καλύπτονται ανάγκες οποιουδήποτε είδους από την τηλεκπαίδευση. Αναγκαίο κακό επειδή έκλεισαν τα σχολεία ήταν η Τηλεκπαίδευση....κυρίως μπαίναμε για να μην πάρουμε απουσίες .

6. Πώς θα αξιολογούσατε τις γνώσεις των εκπαιδευτικών και την προσπάθεια τους, να οργανώσουν και να διδάξουν το μάθημά τους με Τηλεκπαίδευση;

E1: Ό, τι μπορούσε έκανε και η δασκάλα. Αλλά είναι και 58 χρονών, τι να ξέρει από υπολογιστές; Πρώτη φορά είπε χρησιμοποιούσε αυτόν τον τρόπο μαθήματος αλλά το πάλευε.

7. Συμμετείχατε ενεργά στα μαθήματα της Τηλεκπαίδευσης;

-Αν ναι, με ποιον τρόπο;

-Αν όχι, τι πιστεύετε πως έφταιξε;

-Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

E1: Όποτε μπορούσα ναι, γιατί τα μεσημέρια εγώ ήμουν στο σπίτι. Αλλά ο μικρός συνήθως εκείνη την ώρα κοιμάται. Προσπαθούσα να τον κρατήσω αλλά η ώρα των μαθημάτων εξ αποστάσεως είναι πιο αργά από τα κανονικά μαθήματα.

2^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

Με ποιους τρόπους θεωρούν οι γονείς ότι επηρέασε η Τηλεκπαίδευση την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών τους;

2ος Ερευνητικός άξονας: Οι τρόποι που επηρεάζουν την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών κατά τη διάρκεια της τηλεκπαίδευσης (σύμφωνα με τις απόψεις των γονέων των παιδιών).

8. Κατά την έναρξη της Τηλεκπαίδευσης τέθηκαν από το πρώτο μάθημα οι κανόνες συμπεριφοράς που θα διέπουν τη μαθησιακή διαδικασία;

-Αναφέρετε κάποιους από αυτούς.

Ε1: Η νηπιαγωγός μας ζήτησε τη βοήθειά μας και γενικότερα έλεγε στα παιδιά να κάνουν ησυχία και να προσέχουν.....Μας είχε πάρει τηλέφωνο και μας τα είχε πει.

9. Ορίστηκαν από το πρώτο μάθημα ποιες θα είναι οι επιπτώσεις, οι συνέπειες στην περίπτωση της μη τήρησης των κανόνων;

-Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την επιβολή επιπτώσεων/συνεπειών και γιατί;

Ε1: Όχι δεν ειπώθηκε κάτι τέτοιο. Αλλά όλοι μας γνωρίζουμε πως αν δεν βοηθούσαμε εμείς οι γονείς, το μάθημα δεν θα γινόταν καν.

10. Όπως εξελίχθηκε η Τηλεκπαίδευση πιστεύετε ότι εφαρμόστηκαν οι κανόνες και οι επιπτώσεις;

-Αν όχι, τι αποτέλεσμα είχε στην ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας;

Ε1: Σίγουρα η τηλεκπαίδευση δεν πέτυχε τον σκοπό της και όπου δεν υπάρχουν κανόνες δεν υπάρχει εξέλιξη και βελτίωση, γιατί και οι κανόνες είναι τρόπος μάθησης και πειθαρχίας.

11. Πιστεύετε ότι οι μαθητές/τριες κατά την Τηλεκπαίδευση βρίσκονταν σε ένα ασφαλές περιβάλλον σεβασμού και αποδοχής;

-Αν όχι, γιατί; Πείτε μου ένα παράδειγμα.

Ε1: Αν το πάρουμε γενικά, μόλις σας είπα. Τι σεβασμός να υπάρχει, αφού κάποια παιδιά δεν έμπαιναν καν στο μάθημα, επειδή δεν είχαν Η/Υ. Η δασκάλα, όμως, τα σέβεται τα παιδιά, τα άφηνε να μιλήσουν και τα βοηθούσε. Άλλο αν δεν την άκουγαν πάντα.

12. Δίνονταν από τον/την εκπαιδευτικό ίσες ευκαιρίες στους/στις μαθητές/τριες να μιλήσουν, να εκφραστούν, να παρουσιάσουν μία εργασία ,ένα παιχνίδι...;

-Αν όχι που πιστεύεται ότι οφειλόταν αυτό;

E1: Δινόταν η ευκαιρία από τη δασκάλα ναι, αλλά κάποια παιδάκια που δεν απαντούσαν δεν τα ξαναρωτούσε μετά. Πολλές φορές το μάθημα γινόταν με συγκεκριμένα παιδιά και αυτά ρωτούσε πιο πολύ.

13. Ενθαρρύνετε το παιδί σας να συμμετέχει στην Τηλεκπαίδευση;

-Αν ναι, με ποιον τρόπο το κάνατε;

E1: Του έλεγα πως θα παίζουμε με τη δασκάλα, πως θα δει τους φίλους του και ότι έπρεπε να παρακολουθήσουμε για να ενημερωθούμε πότε θα επιστρέψουμε στο σχολείο μας.

14. Διέθεται ο/η εκπαιδευτικός χρόνο στα παιδιά για προσωπική επικοινωνία με τον αγαπημένο φίλο/η; Τα χώριζε σε ομάδες επικοινωνίας μέσω της πλατφόρμας webex;

-Αν όχι, πώς σας φαίνεται αυτός ο τρόπος απομακρυσμένης επικοινωνίας;

E1: Θα ήταν ωραίο να γινόταν έτσι, αλλά η δασκάλα δεν γνώριζε πολλά. Να σας πω την αλήθεια και εγώ δεν το γνωρίζω αυτό πως μπορεί να γίνει.

3^ο Ερευνητικό Ερώτημα:

Ποιες δυσκολίες/ποια προβλήματα/ποιες προκλήσεις αντιμετώπισαν οι γονείς των παιδιών κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης;

3ος Ερευνητικός άξονας: Οι δυσκολίες/τα προβλήματα και οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι γονείς κατά την τηλεκπαίδευση (σύμφωνα με τις εμπειρίες των γονέων των παιδιών).

15. Άλλαξε το οικογενειακό σας πρόγραμμα με την έναρξη της Τηλεκπαίδευσης;

-Αν ναι, αναφέρετέ μου μερικές αλλαγές.

E1: Δεν άλλαξε ιδιαίτερα το οικογενειακό μας πρόγραμμα, άλλωστε, εγώ έμενα με τον μικρό το μεσημέρι αλλά κανά δυο φορές χρειάστηκε να μείνω παραπάνω στη δουλειά και η μητέρα μου φρόντιζε τον μικρό μέχρι να γυρίσω, οπότε δεν είχα πρόβλημα με την δουλειά ή με το παιδί.

16. Πριν την Τηλεκπαίδευση το παιδί σας χρησιμοποιούσε τεχνολογικές συσκευές;

-Αν ναι, πόσο χρόνο ασχολιόταν και πόσο συχνά τις χρησιμοποιούσε;

E1: Τηλέοραση γιατί βλέπει τα παιδικά. Δεν έχουμε τάμπλετ, που και που του δίνουμε να παίξει λίγο με το κινητό αλλά το αποφεύγουμε. Δεν θέλουμε να εξαρτάται από αυτό.

17. Πώς κρίνετε το γεγονός η Τηλεκπαίδευση στην Προσχολική Ηλικία να εφαρμόζεται καθημερινά;

-Είστε σύμφωνοι;

-Αν όχι προτείνετε μου την συχνότητα που πιστεύετε εσείς ότι είναι κατάλληλη για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας;

E1: Μία φορά τη βδομάδα καλά θα ήταν. Όχι καθημερινά δεν νομίζω ότι αποσκοπεί κάπου αυτό.

18. Οι ώρες που παρακολουθούν την Τηλεκπαίδευση, πιστεύετε είναι λειτουργική;

-Αν όχι, προτείνετε τότε θα ήταν η ιδανική ώρα για εσάς.

E1: Καλά θα ήταν η Τηλεκπαίδευση να γίνεται 10 με 11 το πρωί γιατί το μεσημέρι ο μικρός ήθελε πολλές φορές να κοιμηθεί και η αλήθεια είναι πως και εγώ γιατί ήμουν κουρασμένος από τη δουλειά.

19. Οι χώροι του σπιτιού σας εξυπηρετούσαν, ώστε το παιδί σας να κάνει το μάθημά του απερίσπαστο από εξωτερικούς παράγοντες;

E1: Έχουμε ησυχία στο σπίτι, αν και μένουμε σε πολυκατοικία,, μια χαρά είναι το σπίτι δεν είχαμε πρόβλημα.

20. Ποιος ήταν ο ρόλος σας κατά τη διάρκεια της Τηλεκπαίδευσης;

E1: Αισθανόμουν σαν δάσκαλος... Έγινε και εγώ λιγάκι δάσκαλος...

21. Θα θέλατε να προτείνετε κάτι που πιστεύετε ότι θα μπορούσε να βελτιώσει τη διαδικασία της τηλεκπαίδευσης των παιδιών Π.Η. στο μέλλον;

E1: Το περιεχόμενο να είναι λίγο πιο δελεαστικό. Νομίζω κάπου τα παιδιά και ο μικρός βαριόταν από ένα σημείο και έπειτα.

Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο που μου διαθέσατε!